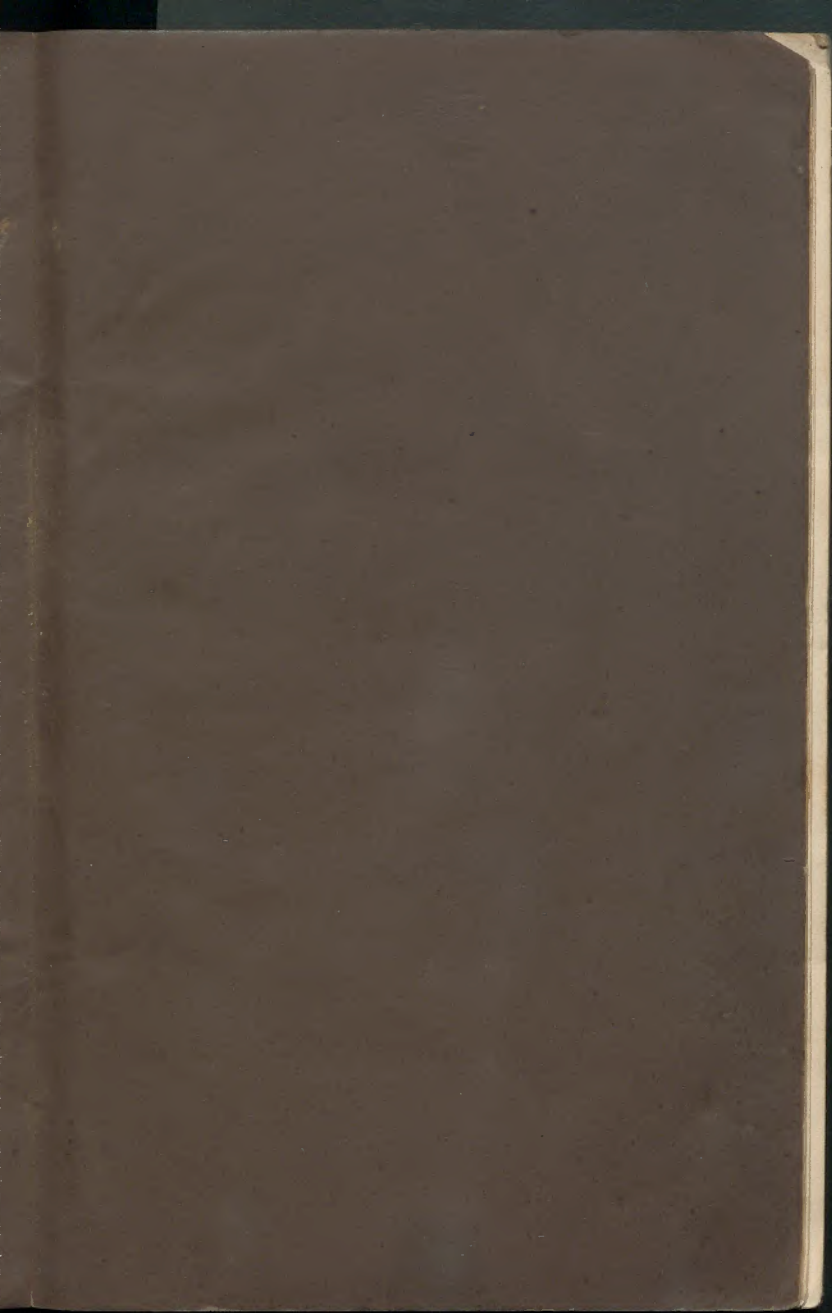
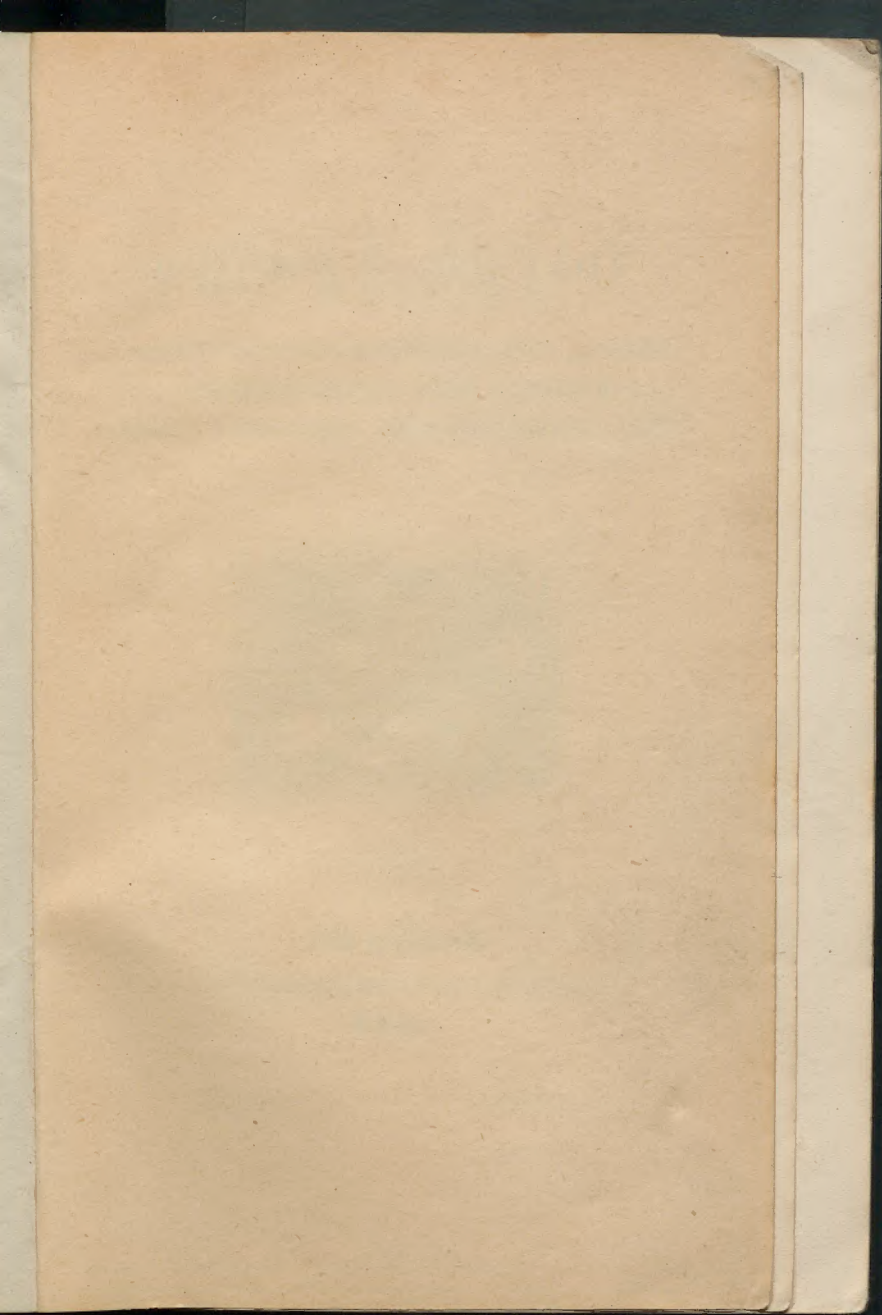

486

ԹԱՐԻԳ Ի ԹԱՂԻՄ

m. 486.

ԹԱՐԻԳ Ի ԹԱ՛ԼԻՄ

ԽՕՃԱԼԱՐԱ ՔԵՆՏԻ ՄԵ՛ՄՈՒՐԻՅԵԹՎԵՐԻՆԻ ԼԱՅՔԳԸՅԻԷ
ԻՖԱ ԷԹՄԵԼԵՐԻ ՊԱՊԸՆՏԱ ՊԱ՛ՋԸ ԹԵՆՊԻՀԱԹ ՎԷ
ԻՖԱՏԱԹ Ը ՄՈՒՀԻՄՄԵՅԻ ՀԱՎԻ ՊԻՐ ԲԵՍԱԼԷ ՕԼԱՐԱԳ

ԻՍԹԱՆԳՈԼՏԱ.

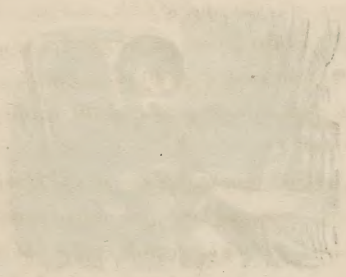
ԱՐԱՄԵԱՆ ՄԱԹՊԱ՛ԱՍԸՆՏԱ ԹԱՊ՝ ՕԼՈՒՄՈՒՆ ՏԸՐ

1878

(معارف عومیه نظارت جلیله سنک رخصتیه)

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTEN LENOX TILDEN FOUNDATION
1009 FIFTH AVENUE
NEW YORK

1009 FIFTH AVENUE

NEW YORK

1878

(Not to be used for other purposes)

Ի Խ Թ Ա Ր

Պու քիթապ փէյճ իսմինտէ Ամէրիգալը մէջնուր
պիր խօճանըն թէ"լիֆինին պիւ իճմալ թէրճիւմէսի
տիր :

Պու քիթապը տիգգաթլէ միւթալա'ա էտէնէր ,
անտէ խօճալըգ մէ"մուրիյէթինէ տա"իր մա'լիւմաթ
վէ իիթարաթ ը մուֆիտէյի կէօրմէլէրիյլէ պէրա-
պէր, ախլաք ը ինսանիյէյի իսլահ էթմէք խուսու-
սընտա տալսի իֆատաթ ը մուհիմիէ ի միւթէնէվվի-
յէյի պուլուրլար :

Պա'գը վալիտէյն պու քիթապը միւթալա'ա էթ-
տիքլէրի հալտէ անը քէնաի չօճուգլարընըն խօճա-
լարընը թագպիհ էթմէք իչիւն պիր վէսիլէ տէյիւ
գուլլանմայարագ, պիլ'աքս պիր խօճանըն անճագ
ինսան վէ մէ"մուրիյէթինին զայէթ միւլքիւ օլտըղընը
պիլէրէք վէ խօճանըն պիթ թէտրիճ թէրագգի է-
տէճէյինէ իւմիտ էտէրէք թէհամմիւլ իլէ էլլէրինտէն
կէլտիյի դատար անա մու'ավէնէթ էթմէլի տիրլէր :

Թ Ա Ր Ի Գ Ի Թ Ա ' Լ Ի Մ

Պ Ա Պ Ա .

ԽՕՃԱՆԸՆ ՄԱԳՍԷՏ Ի 'ԱԼԻՍԻ

Խօճա օլաճադ քիմսէ քէնտի մէնֆա'աթ ը զաթիյէ-
սինտէն զկյատէ թա'լիմ օլունաճադ օլանլարըն
մէնֆա'աթընը արզուլէ մէք կէրէք տիր : Ինսանըն
ճանընը հէր շէյտէն գըյմէթլի թութարադ, անը
թա'լիմ ու թէրպիյէ էթմէք խըտմէթինէ իհթիրազլէ
թէշէպսիւս էթմէլի տիր : Էյի պիր խօճա' պիր
ջօճուղըն ճանընըն սէմատա իլ էլ էպէտ փարլա-
մաուը իչիւն պիր էլմաու միսիլիւ միւճէլլա օլմասընը
հիսապսըզ ալթուճտան զկյատէ գըյմէթլի սայարադ,
էյի պիր զամիրին շէհատէթինի վէ Ալլահըն 'ինտինտէ
միւսթահսէն օլմագլըղը քէնտինէ էն ա'լա իւճրէթ
'ատտ էտէճէք տիր :

Խօճալըղա թալիպ օլան քիմսէ, պու խըտմէթտէ
պուլունմագլըղա, տօղրու սէպէպ վէ միւճիպլէրլէ,
եա'նի պաշգա տահա էյի պիր գազանճ եօլու պու-
լունմատըղընտան, եախօտ պու խըտմէթ տահա միւ-
թէպէր տիր զիւ'մլյլէ, եախօտ էօյրէտէն քէնտիսի
էօյրէնիր միւլահազաուը վէ սա'իր պու միսիլիւ միւ-
ճիպլէրլէ տէյիլ, անճադ մախսուսէն պու եօլտա
նիչէլէրին խայրընա պիր վասըթա օլմագ արզու-
ղըյլէ թահրիք օլունմալը աըր :

Խօճա օլան քիմնէ պու խըտմէթին էլզէմլէթինի հիսս , վէ էօյլէճէ թէսարիքեաթ ի քեաֆլէյէ իլէ անա միւպաշէրիթ էթմէլի տիր : Պիր խօճանըն ճէ-հալէթտէն նաշի խըտմէթտէ գուսուր վէ ախէրլէրէ վարար էթմէսի՝ գուսահաթընը քիւչլիւթմէտիքտէն պաշգա , պունուն վէպալը նատան հէքիմին 'իլաճ եէրինէ զէհր վէրմէսի վէպալընտան խաֆիֆ տէ-յիլ տիր :

ՊԱՊ Բ.

ԽՕՃԱԼԱՐԸՆ ՄԷՄ՝ՈՒԼԻՑԷԹԻ

Պիր խօճա , պիլսէ պիլմէզսէ , իճրա եա իհմալ էյ-լէտիյի խուսուսաթտան տօլայը 'ազիմ վէ գաջըլ-մազ մէս"ուլլէյէթ թահլթընտա տըր : Լաքին շուրա-սը տէր խաթր օլունմալը տըր քի , եալընըզ վէ հէր ճիհէթլէ խօճայը մէս"ուլ թութուպ տա , քէնտիլէր քիւլլէյէն վազիֆէսիզ եաշայան վալիտէյն փէք չօգ եանկըլըլար , զիրա 'այն ի վէճհ իւզրէ էվլատլարը իչիւն քէնտիլէր տախի 'ազիմ մէս"ուլլէյէթտէ տիրլէր :

Ա. Խօճալար չօճուգլարըն սըհհէթ ի պէտէնլէյէ-լէրի իչիւնպա'զը մէրթէպէ մէս"ուլ սըրլար :

Չօճուգլար նիչէ տէֆ'ա մէքթէպլէրտէ վիւճուտ-լէրինէ լազըմ կէլէն հարէքէթին իհմալ օլունմա-սընտան , վէ ուզուն միւտտէթ պիր մէվզի'տէ եա-խօտ միւթալ'ասա գափատըլըպ գալմալարընտան , եա իւզերլէրինէ ֆազլա տէրա եիւքլէտիլմէսինտէն , եա պօզուգ հալա թէնէֆֆիւսիւնտէն , եա փէք սօզուգ եախօտ փէք սըճագտան էնվա' ի 'իլլէթլէրէ տիւչար օլուրլար : Իչպու քէյֆլէյէթլէրին հէր գան-

զըսընտան չօճուգլարըն սըհհէթինէ զիյան կէլիր իսէ,
խօճա՝ « Պէն մէս"ուլ տէյիլ իմ » տէյէ պիլլիրմի :

Բ. Խօճալար չօճուգլարըն 'ազլճա թէրազգիսինէ
տա"իր 'ազիմ մէս"ուլիյէթ թահթընտա տըրլար :

Պո- խոսոսոսոս խօճալար ալիսիտէ Զօգլալարա գիգգալի
էթիտէ Կէրէտ գիրլէր :

(1) Օգուտաճաղը տէրպլէրին սըրասը :

Չօճուգլարը թա'լիմ էթմէքտէ թապի'ի պիր սըրա
վար. վէ խօճալար անը պիլլմէյէրէք եախօտ վազիֆէ
էտինմէյէրէք, թապի'ի ուսուլտան ֆարգլը պիր եօլ
իթթիլիազ էտէրլէրսէ, հուսուլէ կէլէն զարար
իչիւն մէս"ուլ տըրլար: Պինա"էն 'ալէյհ չու աթիտէ-
քի սըրա էյի տիր :

ա. Իպթիտա հէճէլէմէք իլէ պէրապէր տիւզ
օգուտագլըք, վէ սօնկրա 'իլմ ի հիսապըն ըադամլէ
օլմայան գըսմը կէլմէլի տիր: Չօճուգլար օգուտագ
պիլլմէզ, վէ պուշլար իչիւն մախսուսի պիր քիթապ
պուլունմազսա պիլէ, խօճալար գօլայ վէ խօշ
սու"ալլէր իլէ անլէրին ֆիքրինի հիսապըն տէօրթ
էստալարընա ալըշտըրա պիլլիլլէր :

բ. Ճօղրաֆիա. Պու սախի էն սաֆի վէ գօլայըն-
տան պաշլանըլմալը տըր :

գ. Թէվարիի :

դ. Եազը եազմագ. թաշ լէվհա իւզէրինտէ փէք
թէզ պաշլատըլա պիլիր :

ե. 'իլմ ի հիսապըն ըադամլէ օլմայան գըսմըն-
տան սօնկրա ըադամլէ օլան գըսմընա կէչիլէ պիլիր :

զ. Շայիրտ 'իպարէլէր թէ"լիֆ էթմէյի տախի փէք
էրքէն պաշլայըպ սըգ սըգ եազմալը տըր :

է. 'իւմի սարֆը անկլայապիւմէք իչիւն օլ պիր տէրպէրտէն զկատէ 'ազլա պալիղ օլմագլըդ իճապ էթտիյի սէպէպտէն, պու տէրս 'ատի մէքթէպլէրտէ սըրաճա տէրպէրին սօնուհտա կէլէ էյի տիր:

(2) Տէրս էօյրէթմէք ուսուլը:

'Ալ էլ 'ուսուլմ, մէքթէպլէրտէ չօճուգլարտան տէրպէրինի էգպէր էօյրէնիս, տէրս քիթապընտա եազըլը օլտըզը կիպի սէօյլէմէլէրի թալէպ օլուհուր: Պու սէպէպտէն չօճուգլար 'ալէսսէվիյէ, մա'նայը տէրք էթմէյիս սատէ սէօզլէրի զիհնէ տլմաղա, վէ պէօյլէճէ մատտէյի տէյիլ, անճադ քիթապը էօյրէնմէյէ պաշարլար, վէ խայլի զահմէթ չէքիս, պէլքի հիչ պիր չէյ անկլամայարադ, մաքինա կիպի տէրսի հարֆ պէ հարֆ էօյրէնիլէր:

Խօճալարըն էլզէմ իչի պուհուհն 'աքսի օլարադ, շայիրտլէրին աուըլ մատտէյի անկլամալարը իչիւն անլէրի զայրէթէ կէթիրմէք տիր: Պիր խօճա քիթապլարըն սալթ եարտըմ իչիւն օլտըզընը հիչ ունութմայըպ, պու պապտէ հէր նէ գատար տիգգաթ էյլէսէ մա'գուլ տըր. զիրա տէրս էօյրէնմէնին տօղրու ուսուլը թահսիլ էտիլտիքտէն սօնկրա, 'ազլի թէրպլիյէնին պէօյիւք գըսմը պիթմիչ օլուր: Խօճանըն պու խուսուստա տախի 'ազլմ մէս'ուլիյէթ թահթընտա խտիյի աշիքեար տըր:

(3) Խօճալար քիթապլարտան մա'տա, քէնտի թարաֆլարընտան տախի տիւրլիւ տիւրլիւ մա'րիֆէթլի վէ խօշ եօլլար իլէ շայիրտլէրին ֆիքրինի աչմալը վէ անլէրի 'իւմէ թէչմիգ էթմէլի տիրէր: Պու մատտէ հագգընտա իլէրիտէ տահա պահա օլուհաճադ տըր:

Գ. Խօճալար չօճուգլարըն տիւլագի թէրպլիյէսի

իջիւն տախի պա՛գը մէրթէպէ մէս"ուլ տըրլար :

Պուխուսուս չօգ ճաւալիտէյնէ 'ա"իտ օլտըզընտան,
«պա՛գը մէրթէպէ» տէտիք: Շայիրտէր մէքթէպտէ
թահսիլ էյէտիքլէրի մա'լիւմաթը էյիյէ գուլանմադ
իջիւն պու նէվ' թէրպիյէյէ զայէթլէ միւհթաճ տըր-
լար: Պուսուս լայըզը վէճհ իւզրէ էտէպիլմէք իսթէյէն
պիր խօճա ինսանի թապի'աթը, զամիրին գուլվէթի-
նի, վէ անա եադլաշմանըն թարիզլինի էյի պիլմէլի
տիր: Մէքթէպտէ կէօսթէրաիյի 'իպրէթ' խուլուս ,
մուհապպէթ վէ հազգանիյէթ դանուշլարընա միւմ-
քին ի մէրթէպէ մուվաֆըզ օլմալը տըր: Պէօյլէ պիր
ատէմ «քեաֆֆէ ի նասըն թանըյըպ օգուտըզը տի-
րի մէքթուս» օլտրադ, կիրիալ չըգմասը, վէ հէր պիր
հարէքէթիյլէ տախի թա'լիմ էթմէքտէ պուլունուր :
Խօճա հէր 'ամէլտէ , « Պու հաճգ մը , եօգսա նա-
հաճգ մը » տէյիւ սու"ալ էթմէքլիյի քէնտի 'իպրէ-
թիյլէ շայիրտէրինէ էօյրէթմէլի տիր : Հազիգաթը
սէվիալ տա'լիմա տօզրու սէօյլէյէն , սաֆի վէ հիլէ-
սիզ, էլ հասըլ զայէթ նազիք զամիր տահիպի օլուս
հէր պիր էթվար ու էֆքեարընտա անա միւրա-
ճա'աթ էտէն պիր խօճանըն' իտարէսի թահթըն-
տա պուլունանլարա նէ 'ազլիմ վէ նէ ալա թէ"սիրի
օլուր, չէօյլէ քի չօգ սէնէլէր կէչտիքտէն սօնկրա չօ-
ճուգլար պէօյլիյիւսալ ատէմ օլտըզլարընտա պիլէ օլ
թէ"սիր գալպլէրինտէ միւհրիւ գալըր: Իմտի խօ-
ճալար, իսթէր իսթէմէզ, քէնտի շայիրտէրինի 'իպ-
րէթլէրիյլէ եա էյիյէ եա քէօթիւյէ թա'լիմ էտէճէք-
լէր տիր :

Էօվքէլի, լիսանը պօզուգ , մուգալլիտ , նահազգ,
տիւնէէվի, պիգայտ , թէնսալէ, էլ հասըլ ախլազը
պօզուգ պիր խօճա հէր նէֆէսինտէ էօլտիւրիւճիւ

ղէհրէր ագըտան տէհչէթլի պիր էնկերէք տիր ,
իմտի նիչէ վալիտէյնին վագիֆէ էտինմէյերէք քէն-
տի էվլատլարընը պու կիսլի միւհլիք պիր թէ"սիր
թահթընա թէսլիմ էյլէմէլէրի վագը'ա հէյալէթլի
պիր կիւնահ տըր :

Դ. Խօճալար՝ չօճուգլարըն տինճէ թա'լիմի պա-
պընտա տախի պա'զը մէրթէպէ մէս"ուլ տըրլար :

Չօճուգլարա քեաֆֆէ ի թա'լիմաթ և Մէսիհի-
յէյի թա'լիմ էթմէք վա'իզ վէ կիրակի մէքթէպլի խօ-
ճասընա վէ վալիտէյնէ 'ա"իտ տիր , Փագաթ հէր
պիր խօճա քէնտի թահթ և խտարէսինտէ պուլունան
չօճուգլարա ճիւմէյնին պիր Խալիգի օլուպ անըն
էվամիրինէ իթա'աթ էթմէք Փարզը էվվէլ իտիյինի
էօյրէտէրէք , խայր իլէ չէրրին Փարզը էպէտիսինի
վէ կիւնահըն մէքրուհլէթ վէ մազարրաթընը վէ
կիւնահտան խէլաս անճագ Իպնուլլահ վասըթա-
սըյլէ օլտըղընը վէ Ալլահըն վէ ինսանլարըն 'ինտին-
տէ զամիր ի փաքէ մալիք օլմանըն էլզէմիյէթինի
թա'լիմ էթմէք կերէք տիր :

էօյլէ իսէ խօճալըգ մէ"մուրիյէթինէ քիւմ միւգթէ-
տիր տիր :

Քէնտի գուվվէթինէ կիւվէնիպ , գուսուրլարընը
կէօրմէյէն տէյիլ, անճագ հալիմ, խըտմէթինին էհէմ-
միյէթինէ տիգգաթ էտէր , համարաթ՝ վէ էմին օլան
միւգթէտիր տիր տէրիլ :

ՊԱՊ Գ.

ԽՕՃԱՆԸՆ ԷՎԱՍՏ Ը ԶԱԹԻՅԷՍԻ

Էյի թապի'տի վէ խույ եախօտ ախլադ ը հա-
սանէ հէր ատէմէ լազըմ' խէ տէ, տահա գլյատէ խօ-
ճա օլան քիմսէլէրէ էլլէ' տիր, զիրա չօճուզլար խօ-
ճանըն հէր պիր թապը ու հարէքէթինէ տիգգաթ,
վէ պա'ղը տէրէճէ տախի անա ույմաղա ճէհտ է-
տէրլէր:

Ա. Խօճալար թէմիզ օլմալը տըրլար:

Խօճանըն տիլլէրի, թըրնաղլարը, վէ վիւճուտը
հէմ էսվապը թէմիզ օլմալը տըր. կէրէք սըհհէթ ի
պէտէնիյէ վէ կէրէք 'իպրէթի իչիւն խօճա նէզաֆէթ-
գապա' խտինէ ըի'այէթ էտէրէք սըգ սըգ եըյգանմալը
տըր: Էպխալը տախի գըյմէթտէ փէք աղըր օլմազսա
պիլէ, եինէ թէմիզ օլմալը տըր:

Պուրատա չու տախի գիքը օլունսա կէրէք տիր
քի, խօճա օլանլարա հէմ թէմիզլիք վէ հէմ էյի
'իպրէթ իչիւն թիւթիւն վէ ախէր իչքիլէր գուլլան-
մազ քիւլլիյէն 'ապէս պիր շէյ տիր:

Բ. Խօճա նիզամըր օլմալը տըր:

Էվտէ վէ պախուսուուս մէքթէպտէ քիթապլարը,
քեաղըտլարը վէ հէր պիր շէյի եէրլի եէրինճէ վէ
սըրասընտա օլմալը տըր:

Գ. Խօճալար կէրէք լիսան վէ կէրէք թապը ու
հարէքէթտէ ըի'այէթքեար վէ լաթիֆ օլմալը տըր-
լար, եա'նի աղըզլարընտան հիչ պիր գապա, ըի'ա-
յէթսիզ վէ եազըչմազ սէօզ իչիտիլմէտիքտէն մա'-
տա լիսանլարը ֆասիհ վէ խալիս օլմալը տըր:

Պիր խօճա շայիրտէրինէ մէքթէպտէ վէ տըշարըտա
րասթ կէլտիյինտէ , եախօտ անլէրին թարաֆըն-
տան քէնտինէ տօղրու պիր րի'այէթ կէօրտուլին-
տէ , քէնտիսի տախի թավր ու հարէքէթիյլէ ան-
լէրէ մուհապլէթ վէ րի'այէթ կէօսթէրմէլի տիր :

Վագթըլլէ իքի խօճա պիրլիքտէ կիտէր իքէնպիր
թագըմ չօճուգլարա րասթ կէլտիքլէրինտէ , չօճուգ-
լարըն քեաֆֆէսի տէ րի'այէթ նիշանը օլմագ իւզրէ
չափգալարընը գալտըրտըլար : Խօճալարտան պիրի
տիկէրինէ , « Սիգէ պու գաստար րի'այէթ կէօսթէ-
րէն պու չօճուգլար քիմլէր տիր » տէյիւ սու"ալ էթ-
տիյինտէ , « Պուսլար պէնիմ շայիրտէրիմ տիր » ճէ-
վապընը ալտըղը կիպի , « Ս.ճախպ , պէնիմ շայիրտէ-
րիմ պէնի կէօրտուլէրինտէ պանա պագմագ իսթէ-
մէտիքտէն մա'տա , սօգաղըն օլ պիր ուճընա գաչ-
մաղա չալըշըրլար » տէտի : Օլ պիրի իսէ , « Պէն պու
պապտէ քէնտիլէրէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէմ , անճագ
պէն անլէրէ րի'այէթ էթմէմլէ անլէր տախի պանա
րի'այէթ էթմէյէ հագըր տըրլար » տէյիւ ճէվապ
վէրտի :

Դ. Խօճալար հէր շէյին վագթ ու սա'աթընը շա-
շըրմամալը տըրլար , եա'նի մէքթէպտէ վէ քէնտիլէրէ
տա'իր հէր պիր խըտմէթ ու մասլահաթլարընտա ,
մէսէլա սապահլայըն մէքթէպտէ կիթմէք , պաշլա-
մագ , պիթիրմէք , տէրս վէրմէք , թա'ամ եէմէք ,
եաթըպ գալգմագ , վէ շայրի հէր պիր խուսուստա
վագըթլարընը նիզամլը վէճէլէ գուլլանմալը տըրլար :

Խօճալար քէնտի թէրագգիլէրի իշիւն տախի հէր
կիւն մու'այյէն պիր վագըթտա , մախրուս պիր
քիթապ միւթալա'ա էթմէլի տիրլէր :

Սալիֆ իւլ պէյան իշպու իւշ պապլարտա էտիլէն

Թա՛րիֆէրտէն նէ կէօնէ պիր ատէմին խօճալըղա միւնասիպ խոյնի անկլաշըլա պիլիր: Նիչէ քիմնէլէր խօճալարըն թապի՛աթընտան զկյատէ ՚իւրինէ տիգ-գաթ էյլէմէլէրլյէ եանկըլըրլար: Իմօի, էվլատլարը իշիւն սէշտիքլէրի խօճալարըն ախլադ ու էվսաֆընա տախի փէք չօդ տիգգաթ էյլէմէք վալիտէյնին սօր-ճու տըր :

Պ Ա Պ Դ .

ԽՕՃԱՆԱՐԸՆ ՔԻԹԱՊԷԹՃԷ ՄԱՆԻԻՄԱԹ
ՆԱԽՕՏ ԷՃԼԻՑԷԹԻ

Մուգատտէմա էյի սայըլան նիչէ խօճալար՝ հազգ իւզրէ չիմաի բէտտ օլունուրլար: Էհալի չիմաի քէնտի էվլատլարընըն թա՛լիմ ու թէրպլյէսի իշիւն զկյատէ մէսարիֆէ հազըր պուլունտըգճա , խօճա-լար տախի թէրազգի էտիպ տլաճագլարը միւքեա-ֆաթա լայըգ օլապիլմէլէրի իշիւն ագտէմճէ թէ-տարիք կէօրմէլի տիրէր :

Խօճա օլան քիմնէ պու խըտմէթտէ լայըգը վէճհ իւզրէ չալըչմագ իշիւն շու աթի իւլ պէյան խու-սուսաթը պիլէսէ կէրէք տիր :

ա. Իմլա : Շայիրալէրէ հէճէլմէք վէ եազմագ թա՛լիմինտէ պու խուսուս զայէթ էլզէմ տիր :

բ. Հէր խօճա էյի գրա՛աթ պիլմէք կէրէք տիր , եանի տուրուշը եէրինտէ օլմալը , նօգթալարա վէ մատտէսինէ տիգգաթ էտէրէք մագամնըլ օգու-մալը վէ լուղէթլէրին մա՛նասընը չախուք տնկլա-յըպ, թէլէֆֆիւղէրինի տօղրու էյլէմէլի տիր :

Պու խուսուստա մէքթէսլ շայիրտլէրիմիդին էքսէ-
րիսի վէ խօճալարըն պիլէ պա'ղըսը գուսուրը տըրլար:
Օգուռուլան մատտէյի էյի անկլամագ' տօղրու
զրա"աթ իչիւն էն միւգթագի շարթլարտան պիրի տիր:
Իմտի շայիրտլէր մատտէյի անկլամատըգլարը հալ-
տէ, տօղրու օգուլամատըգտան պաշգա օգուտըգ-
լարընը տախի պիրագտան ունուսումագլար տըր: Պու
նէվ' օգումագ անճագ օսանճլըգ կէթիրտիյի իչիւն
մէքթէսլտէն չըգանլարըն նիչէլէրի օգումագլըղը
պիւս պիւթիւն էլտէն պրագըրլար:

Խօճալարըմը չօգ լուղէթլէրին մատտէ ի ապիյէ-
սինի վէ հագիգի մա'նասընը տահա գօլայ անկ-
լայըսլ, անկլատա պիլմէլէրի իչիւն 'Սրապի վէ Ֆար-
սի լիսանլարընա պիր միգտար աշինա օլսալար էյի
օլուր:

դ. Խօճալարըն կիւղէլ եագը եագմասը իգթիգա-
լը տըր:

դ. Խօճալար' ճօղրաֆիայը էյի պիլմէլի տիր,
չէօյլէ քի հասպ էլիճապ խարիթա չըգմաղա վէ քիւ-
րէ հագգընտա թապի'ի ճօղրաֆիայա տա"իր օլան
մատտէլէրի թա'րիֆ էթմէյէ միւգթէտիր օլսուռլար:

ե. Թէվարիսէ աշինա օլմալը տըրլար: Պիր խօ-
ճանըն ճօղրաֆիայը լայըգը վէճհ իւզրէ թա'լիմ
էտէպիլմէսի իչիւն ա'սարը միւթէգատտիմէ վէ միւ-
թէ"ախըրէնին թէվարիսինէ աշինա օլմասը էլգէմտիր:

զ. 'Իլմի հիսապը հասա վէ սէպէպլէրի իլէ փէք
ա'լա պիլմէլի տիրլէր, չէօյլէ քի էլտէ տէրս քիթա-
պը օլմագտա պիլէ, խօճալար պիր տանէ թէ"լիֆ
էթմէյէ եախօտ տէրսինի վէրմէյէ միւգթէտիր օլ-
սուռլար:

է. Կէրէք թէտրիս էյլէտիքլէրի էլսինէնին վէ կէ-

րէք անա լիսանլարընըն սարփլարընը էյի պիլմէլի տիրէր :

ը. 'իւմ ի թէշրիհէ վաղըֆ օլմալը տըրլար: Տիւն-եատա վուզու'է կէլէն 'իլէթ վէ էմրազըն սայքի եարըսը պու պապտէ ճահիլ գալմագլըլըն նէթի-ճէսի օլտըզը հալտէ 'իւմ ի թէշրիհէ ահեահ օլ-մագլըզ հէմ խօճանըն հէմ տէ շայիրտանըն սըհհէ-թինէ ֆա"խտէլի տիր :

թ. 'իւմ ի ճէսը տէրսի 'ատի մէքթէսլէրտէ վէ-րիլմէզսէ պիլէ, 'իւմ ի հիսապ տէրսինի էյի թա'լիւմ էտէսլիլմէք իշիւն խօճալարա իգթիզալը տըր :

ժ. 'իւմ ի հէնտիսէ տախի 'իւմ ի ճէսը գատար վէ տահա զիյատէ խօճայա լազըմ տըր, զիրա 'ագ-լը պուռտան զիյատէ թէրպիյէ էտէն հիշ պիր 'իւմ եօգ տըր:

ժա. 'իւմ ի հիքմէթ ի թապի'լյէտէն մա'լիւմաթ-լարը օլմալը տըր: Պու 'իւմ հէր կիւն կէօրիւպ եաի-տըղըմըզ շէյլէրին սէպէսլէրինտէն պահա էթտիյին-տէն հէմ տէ սէնա'աթըն իլէրիլէմէսինէ ֆա"խտէլի պուլուռտըղընտան իհէք էլզէմ տիր :

ժբ. իլահի թէրէննիւմիւ տախի օգոււմագտա վէ սէյլէմէքտէ սէսլէրի թէֆրիգ էթմէք վէ չօճուգ-լարըն ըահաթսըզ օլուպ պիրպիլըլէրիլէ գօնուշարագ, եա ախէր եօլլարտա եափաճագլարը շամաթայը մէն' էյլէմէք պապընտա ֆա"խտէլի տիր :

Միլլէթիմէզին հալը հազըրընտա 'ատի մէքթէպ խօճալարընա' էյի պիլտիքլէրի վէ սըտգ իլէ էյրէթ-տիքլէրի թագտիրտէ պու գատարը քեաֆի տիր : «Միլլէթիմիզին հալը հազըրընտա» տէտիք, զիրա էյէր միլլէթիմիզ թէրպիյէ վէ 'իւլում ու ֆիւնուռ-տա, վէ պինս"էն ա'լէյհ սէրվէթտէ տախի թէ-

րագգի էտէճէք օլուրսա , օլ տէմ մէքթէպ խօճա-
լարըմըզա սալատէ վիքր օլունանլարտան տաճա զի-
յաոտէսինի պիլմէք իգթիզա էտէր : Մէքըլու Ֆիհրիս-
թէ չունլար տա 'իլավէ օլունա պիլիր, եա'նի

Միւսէլէսաթ ք միւսթէվլիյէ (եռանկիւնաչափու-
թիւն) :

'իլմի քիմիա :

'իլմի հիքմէթ ի 'ազլիյէ (մտաւորական փիլիսո-
փայութիւն) :

'իլմի ախլազ (բարոյական գիտութիւն)

'իլմի մանթըզ վէ 'իլմի պէլաղաթ (տրամաբանու-
թիւն եւ ճարտասանութիւն) :

Բէսամլըզ :

Ֆէնն ի տէֆթէր :

Խօճալար փէշին պիլտիքլէրինէ գանա'աթ էթմէ-
յիսլ, տա'իմա եէնի շէյլէր էօյրէնմէքտէ օլմալը աըր-
լար : Եալընըզ վէրէճէքլէրի տէրսլէրէ միւթա'ալլիգ
նէսնէլէրի տէյիլ, անճազ 'իլմէ տա'իր հէր նէ օ-
լուր իսէ անըն իչիւն խոլտուսի պիր քիթապ պոլ-
լուպ, անը պիթիրտիքտէ պիր ախէրինի սէշիպ, սէր
գարար տէվամ էթիմէլ տիրլէր :

ՊԱՊ Ե.

ԹՆՐՊԻՅԷ ԷԹՄԷՔ ՆԷ՞ ՏԻՐ

Ուսթատ պիր օյմաճը՝ քէնտի գալէմինի՝ էօնիւն-
տէքի գասլա վէ տիւգէնսիպ մէրմէրէ տոգունտուր-
մազտան էվվէլ, եալիաճաղը միւճէստէմ սուրէթին
շէքլի՝ Ֆիքրինտէ քեամիլէն րէամ օլունմուշ օլուր .

չէօյլէ քի, եափըպ մէյտանա կէթիրտիյնտէ, ագ-
տէմճէ ֆիքրինտէ ըէսմ էյլէտիյի սուրէթտէն զայրի
պիր չէյ կէօրմէզ: Պի'այնիհի պիր խօճա տախի
քէնտինէ թէսլիմ օլունմուշ թասլագ վէ տիւզէնսիզ
ֆիքրլէրտէն՝ գուսուրսըզ պիր սուրէթ մէյտանա կէ-
թիրէ պիւմէք իչիւն թէրպիյէ — ասըլ թէրպիյէնին
նէ իտիյինի ագտէմճէ անկլամըշ, վէ ֆիքրինէ ըէսմ
էթմիշ օլմալը տըր:

Թէրպիյէ՝ խօճանըն մահգա շայիրտէ սա'զը մա'-
լիւմաթ, հագիգաթ եա գանոււն էօյրէթմէսի օլմա-
յըպ, անճագ ֆիքրի ույանտըրմագ, սաղլամ թա'ամ
եէտիրէրէք անը գուվվէթլէնտիրմէք, վէ թէրագ-
գի իչիւն հասրէթ չէքէն պիր հալէ կէթիրմէք,
վէ անըն գուտրէթլէրինի արթըզ քէնտի պաշընա ի-
լէրի կիտէսլիլէճէք տէրէճէյէ վասըլ էթտիրմէք տիր:

Թէրպիյէ՝ հէր ճիհէթլէ, եա'նի կէրէք վիւճուտ,
կէրէք 'ազլ վէ կէրէք թապի'աթտա միւշահէտէ օ-
լունմալը տըր: Հագիգի թէրպիյէ՝ վիւճուտըն գուվ-
վէթ վէ համարաթ վէ հիւսն, 'ազլըն տախի իսթի'-
տատ վէ խթիգամէթ, վէ գալլին ֆաղիլէթ քէսպ
էյլէմէսի տիր:

Նիչէ տէֆ'ա՝ մէքթէպտէ հագգլարընտա չօգ չէյ
մէ՝ մուլ օլունան շայիրտլէր մէքթէպի պրագտըզլա-
րընտա, քիւլլիյէն ֆարգլը պիր հալէ կէլլյօրլար:
Պունոււն սէպէպի՝ մէքթէպտէ ալտըզլարը թէրպի-
յէնին հագիգի օլմայըպ, անճագ 'ազլըն մաքինա
միսիլլիւ գուլլանըմըշ օլմասը տըր:

Թէրպիյէ հագգընտա վէրիլէն պու մուխթասար
թա'րիֆլէրտէն՝ խօճալարըն պունու էյի անկլամըշ,
վէ պու խըտմէթտէ իշ կէօրէ պիւմէք իչիւն էհիւ-
յէթլի օլմալարընըն էլզէմիյէթի վազըհէն կէօրիւնիւր:

Հաւ պու քի տտէմէր 'ալ էլ 'ուսում, պու 'էօմրէ միւթա'ալլիգ սա'իր մասլահաթ ու սէնա'աթլարտա էհլիյէթին էհէմմիյէթինի թանըր, վէ անլէրին թահ-սիլի իջին քիւլլի մէսարիֆաթա բազի իքէն, խօճա-լըգ խըտմէթինտէ էհլիյէթին լուզումընը լայըգըյէ կէօրմէտիքլէրի սէսէսլաէն, էվլատլարընա պիր խօ-ճա սէջմէքտէ հէր շէյաէն էվվէլ ազ մէսարիֆի տիւշիւնիւրլէր :

Պ Ա Պ Զ .

ԹԱՆԻՄ ԷԹՄԵՆԻՆ ՏՕՂՐՈՒ ԹԱՐԻԳԼԻՐԻ

Պիւմէք վէ էօյրէթմէք Փարգը շէյլէր տիր : Խօ-ճանըն պիր շէյ պիւմէսի, եախօտ մա'լիւմաթ սահի-սի օլմասըյէ սէրասլէր, էօյրէթմէնին տօղրու ու-սուլլարընա տախի աշինա օլմասը հէր հալտէ էլ-գէմ տիր : Նիջէ խօճալար պունու պիւմէտիքլէրին-տէն քէնտիլէր , խուսուսա շայիրտլէրի չօգ զի-յան չէքէրլէր : Պու նէվ' խօճալարըն տէրս էօյրէթ-մէքտէ՝ պիրինէ եա տիկէրինէ, եախօտ իքիսինէ տէ տիւշար օլտըգլարը իքի եանկըշ եօլլարը գիքը, վէ էվվէլքինէ չօճուղըն զիհնինի «տօլտուրմադ թարիգի» թէսմիյէ էտէլիւմ :

Զօճուղըն զիհնինի Գօլթուրմադ Խարէգի

Ատէմ քէնտի իսթէյի վէ իշթահը իլէ եէտլյի հէր թա'ամը սէվէր. լաքին էյէր անը քէնտինէ պիր զայ-րիսի սունարտա, օլ գատար արգուլը օլմատըգտան մա'տա, սէլքի տէ զարարը օլուր. գիրա վէրէն քիւմ-սէ եէյէնին աճըղը վէ իշթահընըն տէրէճէսինի պիւլ-

մէյերէք, անա եա վազըթսըզ վէ եա միգտարըն-
տան զիյատէ վէրիր: Քէզալիք 'իւմ հէր ատէմէ վէ
տահա զիյատէ անը իշթահ իլէ արայան չօճուգլարա
խօշ խէ տէ, պա՛զը խօճալար խաթրլարընա կէլէն
վէ խօշ սայտըգլարը հէր մատտէյի՝ իշթահլարը վար
մը, եօգ մը, 'ազըլլարը պու գատար շէյի իշինէ ա-
լա պիլիր մի, ալամազ մը, պուրալարընը հիշ տիւշին-
մէյերէք, շայիրտլէրինէ տա՛խմա սէօյլէմէքտէ օլուր-
լար: Պէօյլէ էտէճէք եէրտէ 'ազըլլը պիր ատէմ
խօճա օլտըղը հալտէ, չօճուգլարըն ֆիքրի անճագ
ֆիւլան միգտար սու ալապիլէն պիր գապ կիպի
օլուպ զիյատէ տօլտուրըլտըգտա արթանը տէօքիւ-
լիւր միւլահագասըյլէ չօճուգլարըն գապիլիյէթինէ
կէօրէ սէօյլէր:

Էօյլէթմէքտէ թուլթուլանօլ պիր եանկըշեօլա տա-
խի «չէքիպ չըգարթմագ» թարիգի թէսմիյէ էտէլիմ:

Ձէֆիպ Էլֆարմահ Բարիֆի

Պու թարիգ՝ շայիրա տէրսինի պիլմէտիյինտէ անըն
եէրինէ խօճանըն պիր զայրի պիշիմտէ, եախօտ սա-
գիսի շայիրտին խաթրընա կէլսին տէյիւ 'լպարէնին
պիր գըսմընը սէօյլէմէսի, եախօտ տէրսին հալի օլ-
տըղը սու՛ալլարըն ճէվապընը «էվլէթ» եա «Խայր»
օլմագ իւզրէ թէրթիպ էյլէմէսի տիր: Պու թարիգ
պիր իքի էօրնէք իլէ անկլաշըլա պիլիր: Մէսէլա ճօզ-
րաֆիա տէրսինտէ՝ խօճա սլաշ սէօզլէրի սէօյլէյերէք
չէօյլէ սու՛ալ էտէր:

Խօճա. Հինտտէ էսքի վազըթտա խայլիճէ նթ
ճինա տէվլէթլէր վար խի:

Շայիրա. Հինտտէ էսքի վազըթտա խայլըճա քէն-
տի պաշընա տէվլէթլէր վար խի:

Խ. Շիմալ Թարաֆընը 1,100 Թարիսինտէ քիմէր
զապթ էյլէտիլէր :

Շ. Շիմալ Թարաֆընը 1,100 Թարիսինտէ Աֆ-
ղանլար —

Խ. Սօնկրա տաճ —

Շ. Սօնկրա տա Լէնկթիմուր զապթ էյլէտիլ :

Խ. Լէնկթիմուրըն Թօրունլարընտան պիրի՝ 1596
տա հմնկը հիւքիւմէթի օրատա սապիթ էյլէտիլ :

Շ. Լէնկթիմուրըն Թօրունլարընտան պիրի՝ 1596տա
Մօղուլ հիւքիւմէթինի օրատա սապիթ էյլէտիլ :

Ախէր պիր էօրնէք : —

Պիր քիմսէ պիր մէքթէպի զիյարէթէ կիտէրէք ,
կէօրիւր քի, խօճա 'իւմ ի Հիսապ օգույան սը-
նըֆը տէրսէ չալըրըպ շայիրտին պիրինէ շէյլէ
տէր .

Խօճա. Կարողոս, Յնճիւ սու"ալը օգուլ.

Կարողոս. «Պիր ատէմէ գաչ գօյունըն վար՝ տէյիւ
սու"ալ էթտիքլէրինտէ, Իքի աղըլտա գօյունըմ վար,
էվվէլքինտէ 8 տանէ, վէ պունուն $\frac{3}{4}$ սիւ օլ պիրին-
տէքինին $\frac{1}{3}$ սիւ տիւր՝ տէյիւ ճէվապ վէրտի : էյլէ
խսէ օլ պիրինտէ գաճ գօյուն վար իմիլ : »

Խ. (Պիրաղ տուրտըգտան սօնկրա,) (Փէ'ք էյլի, Կա-
րողոս, սէն էվվէլա — սէքիզին — $\frac{1}{4}$ սիւնիւ պուլ-
մալըսըն, — էյլէ տէյիլ մի .

Կ. էվվէթ :

Խ. Սէքիզին $\frac{1}{4}$ սիւ — Իքի տէյիլ մի ,

Կ. էվվէթ, սէքիզին $\frac{1}{4}$ սիւ Իքի տիր :

Խ. էյլէ իսէ, Իւչ տէօրտիւնճիւսիւ, — Իւչ տէֆ'ա
Իքի — էյլէ տէյիլ մի :

Կ. էվվէթ, էյլէ տիր :

Խ. Փէք ա'լա, Իւչ քէրրէ Իքի — ալթը — հը° —

Կ. Էվվէթ, ալթը :

Խ. (Պիրուզ տուրարագ,) Փէք էյի, — Սու"ալա կէ-
լէլիմ. — Բիթապ տէյօր քի, սու ալթը՝ օլ պիր
աղըլտա օլանըն —

Կ. Էվվէթ :

Խ. Օլ պիր աղըլտա օլանըն — սիր իւչիւնճիւսիւ
տիւր. էօյլէ տէմէյօր մը :

Խ. Էյէր պիր իւչիւնճիւսիւ ալթը իսէ, — իւչ
իւչիւնճիւսիւ — իւչ տէֆ'ա ալթը — էօյլէ տէյիլ մի.

Կ. Էվվէթ, իւչ տէֆ'ա ալթը —

Խ. Իւչ տէֆ'ա ալթը — օն սէքիզ — էօյլէ մի :

Կ. Էվվէթ, էօյլէ :

Խ. Էօյլէ իսէ, օլ պիր աղըլտա գաճ գօյուն վար իմիչ.

Կ. Իւչ. — ալթը. — օն սէքիզ :

Խ. Փէք էյի. Յակոբ, օլ պիր սու"ալը օգու :

Պու արատա միւսաֆիր՝ խօճայա խիթապէն՝ « Բէ-
րէմ էտինիզ, շու Էվվէլքի սու"ալը շայիրտ քէնտիսի
հալլ էթսին » տէտիքտէ, խօճա տախի « Կարուոս,
թէքրար օգու » տէտի : Շայիրտ՝ սու"ալը օգույա-
րագ, քէնտի հիսսէսինի պիթիրմիչ կիպի խօճանըն
եիւզիւնէ պագըպ տուրտու :

— Փէք էյի, սէն Էվվէլա սէքիզին պիր տէօր-
տիւնճիւսիւսիւ սուլմալըսըն, էօյլէ տէմէտիքմի իտի:
Էվվէթ, էֆէնտիմ :

— Վէ սէքիզին պիր տէօրտիւնճիւսիւ — իքի
տէյիլ մի.

— Էվվէթ :

Վէ պէօյլէճէ, 18 ի պուլունճայատէք, մինվալը
սապըզ իւզրէ իլէրի կիտիլտի : Խօճա իսէ՝ պունտա
պէյէնտիրտիմ գըյասընտա իքէն, միւսաֆիր՝ « Ս.վֆ
էտէրսինիզ, խօճա, պու սու"ալը Կարուոսա թէքրա-

րէն սու"ալ էտէյիմ մի » տէտիքտէ , խօճա՝ իսթէր , իսթէմէզ րիզա կէօսթէրտի :

Կարօլոս՝ պօյնունը գաշըյարադ սո"ալը օգուլուսլ տուրտու : Միւսաֆիր տուրտու , չօճուգ տուրտու : Էնճամ , մահիր խօճանըն սապըը տիւքէնիպ , « է՛յ Կարօլոս , սանա սէքիզին պիր տէօրտիւնճիւտիւնիւ պուլիսլըսըն՝ տէտիք , ունութտըն մը » տէտի : Ճէսուր Կարօլոս՝ « Էվվէթ , էֆէնտիմ , էվվէթ » ճէվապընը վէրտիքտէ , միւսաֆիր՝ պիր թագըմ « Էվվէթ , էֆէնտիմ » տաՀա իշիթմէք իսթէմէյէրէք արթըգ պիր չէյ տէմէտի , վէ տէրս 'ատէթ իւզրէ իվրի կիթտի :

Կէրէք պու վէ կէրէք ագտէմճէ զիքր օլունան թարիգ՝ էօյրէթմէք իշիւն էյի տէյիւ տիր : Պա՛գը խօճալար չայիրտին տնկլամատըզը հէր սու"ալա ճէվապ վէրիպ , նիչէլէրի իսէ չայիրտի թա՛ղիրլէ եէրինէ կէօնտէրիրլէր : Էն ա՛լա թարիգ՝ պունլարըն վասաթ եօլը տըր : Թէրս չէհրէ իլէ չօճուղը եէրինէ եօլլամագ՝ անը եիւրէքսիզ էյլէտլյի միսիլիւ , հէր սու'ալինէ ճէվապ վէրմէքլիք տախի՝ անա քէնտի գուվլէթինի կէօսթէրմէյիպ , տա"իմա զայրիսինէ միւհթաճիյէթ տուլզուսընտա սագլար :

Շայիրս՝ պիր մատտէյի անկլամագ իշիւն պիւթիւն գուվլէթինի սարֆ էթտիքտէն սօնկրա եարտըմա միւհթաճ սայըլմալը տըր : Պիր կիւճիւլյիւ ատէմ քէնտիսի չալըչալ եէնէր իսէ , փէք քէյֆլէնիր . լաքին միւչքիլի չայիրտին եէրինէ խօճա հալլ էթտիյինտէ , անըն պու չէլէնկիւնի դափմըլ օլուր : Հէր կիւճիւլյէ թէսատիւֆ էթմէսինտէ սունուլաճագ եարտըմը տէր հալ գապուլ էթմէք իսթէմէյէն չայիրտ՝ պու խուսուստա փէք ա՛լա թա՛լիմ օլունմուշ

սայրւմալը տըր : Արատըղընը քէնտի ճէհտի իլէ
պուլան չօծուգ քէյֆլէնմէսիլլէ պէրապէր քէսպ ի
ճէսարէթ տախի էտէր : Վագթըյլէ պիր սընըֆա
'իլմի ձէպրէ տա"իր պիր սու"ալ թագտիմ օլունուալ,
անը հիշ պիրի հալլ էտէմէտիլինտէ խօծա անլէրէ
եարտում էթմէք իսթէտի իտէ տէ , շայիրտլէր պիր-
տէն « Պու կիւն էթմէ , պու կիւն էթմէ » տէտի-
լէր : Չօծուգլարըն պիրի քէնտի եէրինտէ փէք չօգ
տիւչիւնիւալ ճէվապը պուլտըղընտա , մէքթէպ դա-
նունընը ունուտարագ , « Պուլտում , պուլտում »
տէյիւ չաղըրտը : Օլ պիր արգատաշլարը պունտան
էօյրէնմէք իսթէմէյիպ , իլլա քէնտիլէր չալըչարագ
էրթէսի կիւն սու"ալը հալլ էտիպ ճէվապը խօծայա
կէթիրտիլէր : Պու հալլէ վասըլ օլան պիր սընըֆըն'
խօծա օլտա օլմադտա թէրագգի էտէճէյի շիւպհէսիգ
տիր :

Հասըլը քէլամ խօծանըն պէօյիւք իշի վէ մա'րի-
ֆէթի' շայիրտի , քէնտիտի արայըպ ֆիքրինի իլէ-
տէճէք եօլարա թէշվիգ էթմէք տիր :

Յիտի լէշվիգ էլիգէ Ես աշանպըրմաշ լարիէի

Պու թարիգ տահա քիւչիւք վէ օգումաղա պաշ-
լամամըլ օլանլարա տախի փէք ֆա"խտէլի սուրէթտէ
իսթի'մալ օլունա պիլիր , վէ օլունմալը տըր : Խօծա-
լար շայիրտլէրինի' խուսուսա տահա օգումաղա պաշ-
լամամըլ քիւչիւք չօծուգլարը' միւթալա'ա վէ թէֆ-
թիշէ թէշվիգ էտէրէք , անլէրին դալլլէրինտէ' մէք-
թէպէ տօղրուպիր արզու փէյտա էթմիշ օլուրլար :

Խօծա պու իշէ եէվմիլլէ պիր վագըթ , պիւ ֆարղ 10
տագիգէ թախսիս էտիպ , օլ վագըթ տէրսլէրի պրագ-
տըրարագ շու եօլ իլէ պիր ' ումումի թա'լիմ վէրէ-

պիլիր : Պիւթիւն մէքթէպէ վէ տահա զիյատէ քիւ-
չիւքէրէ պու պիր թա'թիւ տախի սայըլըր : Պու-
նուն իչիւն , խօճա անլէրէ անկլաթմագ խթէտիյի
պիր մատտէյի քէնտի ֆիքրինտէ հազըրլատըգտան
սօնկրա՝ մատտէսինէ պաշլամագ իչիւն միւնասիպ
պիր եօլ պուլմալը տըր . պու տախի մատտէյի հա-
զըրլատըգտան սօնկրա գօլայ օլուր : Անկլատաճաղը
խոսուսլարը տախի անլէրին թէֆթիչինէ իհալէ է-
տիս , սըրա իլէ ճէվապ թալէպ էյլէմէլի տիր : Մէ-
սէլա , էյէր խօճանըն ֆիքրինտէ օլան մատտէ՝ նէ-
պաթաթըն չօղալըպ եայըլմասընը թա'րիֆ էթմէք
խէ , շու մինվալ իւզրէ պաշլայա պիլիր . եա'նի ,
մու'այյէն վագըթ կէլտիքտէ , խօճա՝ էլինտէ պիր
Մըսըր տարըսը թութուպ , չօճուգլարըն տիգգա-
թընը ճէլա էթտիքտէն սօնկրա , « Պու տարը նէ
չէյէ եարար . պէն ֆիքրինտէ մախսուս պիր շէյ
սէչմիլ խի . պագալըմ հմնկընըզ սէյլէյէ պիլիրսինիզ »
տէր : Էն քիւչիւքէրտէն պաշլամըլ օլարագ ,

Մարիամ . « Թաղուգլարա եէտիրմէյէ » ,

Յակուր . Պասլամ ինէքէրէ տէ վէրիր » .

Սարա . « Գավուրմաղա » տէյիւ ճէվապ վէրիրէր :

Անլէրտէն պէյիւքէրէ սու'ալ օլունտըգտա ,

Կարուլուս . « Արփա տիւքէնտիքտէ , պասլամ աթա
տարը վէրիր » .

Տանիէլ . « Պիզ ինէքէրիմիզէ վէ էօքիւզլէրիմիզէ
տարը վէրիրիզ » .

Լուսիա . Իւյիւտիրլէր , ուն օլուր , անը տա էքմէք
եափարըզ » տէր :

Հալէ խօճանըն ֆիքրինտէքի ճէվապ վէրիլմէմիլ
վէ վագըթ պիթմիլ օլտըղընտան , պագիսի էրթէսի
կիւնէ պրագըլըր : Վէ չօճուգլար էվէրինտէ վալի-

տէյնէրինտէն սու"ալ էտէրէք , տիւրլիւ ճէվապլար
ալըպ , էրթէսի կիւն կէլտիքտէ ,

Շուշան . « Տարը գայնաթմաղա եարար » ,

Սամուէլ . « Մէրքէպլէրէ ետիրիրլէր » տէր .
սա"իրլէրի տախի պաշգա ճէվապլար վէրիրլէր :

Պա'տէհու խօճա պիլմէտիքլէրինի հիչ թա'երսլէ-
մէյէրէք , « Պէնիմ ֆիքրիմտէ օլանը հէփինիզ պի-
լիրսինիզ , ամմա պէլքի խաթրընըզա կէլմէյօր : Տա-
րը՝ թօխում օլմաղա եա'նի եէրէ էքմէյէ տախի եա-
րար » տէյիպ , պու խուսուսըն էլլէմիյէթինի անլէրէ
անկլաթտըգտան սօնկրա , շու սու"ալա կէչէ պիլիր :

« Պաշգա ֆիտանլարըն թօխումը վաճր մը » տէյիւ
սու"ալ էտէր . վէ պու խուսուս տախի քիֆայէթ միգ-
տարը թէֆթիչ օլունտըգտան սօնկրա ,

« Հէր պիր ֆիտանըն թօխումը օլմըր մը » , վէ « Ա-
ղաճլարըն թօխումը օլմըր մը » , տէյիւ սու"ալ էտէր .
պատէհու մախսուս շու սու"ալա կէչիլէ պիլիր , եա'-
նի « Չինարլարըն թօխումը օլմըր մը » , սօնկրա ,
« թօխումլար նմսըլ տաղըլըր եա սաչըլըրլար » ,
անտէն սօնկրա՝ ֆիտանլար՝ թօխումտան մա'տա
ղայրի եօլ իլէ չօղալըրլմըր մը » , պա'տէհու « Պիր
գաչ եօլ իլէ չօղալան ֆիտան պուլունմըր մը » , վէ
ղայրիհում :

Պու միսալտան կէօրիւնիւր քի խօճա չօճուգլարըն
թէֆթիչի ալթընա տիւչէ պիլմէք շարթըյլէ , իսթէ-
տիյի մատտէյի սէչէպիլիր : Պիլ ֆարզ , տարը եէ-
րինէ պիր փարչա եօնղա , պիր հայվան տիչի , եա
քէմիյի , պիր թաշ , պիր փարչա տէմիր , վէ պաշգա
պիր շէյ ալապիլիր : Պունուն իլէ օտունըն ֆա'ի-
տէլէրինի , հայվանաթըն թա'ամ վէ թապիա'թլա-
րընը , մա'տէնլէրին ֆա'իտէ վէ գըյմէթինի , գուչ-

լարըն թէրէննիւմ վէ նազլ ը մէքեան էյլէմէլէրինի,
վէ էմսալի պին պիր իուսուսաթը անկլատա պիլիր :

Պու թարիգին չօզ Փա"խտէսի վար :

1. Չօճուգլարըն Ֆիքրինի իշլէմէյէ թէշվիգլէ ան-
լէրտէ թէֆթիշ վէ սիգգաթ էթմէքլիք 'ատէթի
եա մէյլի հասըլ էտէր . վէ պուռտան սօնկրա կէօր-
տիւքլէրի հէր շէյէ ֆարգլը նազար իլէ պագարլար :

2. Չօճուգլարըն վալիտէյնինէ ֆա"խտէլի տիր .
հէմ ֆիքրլէրինի իշլէթմէյէ թէշվիգ էտիպ , հէմտէ
պու եօլ իլէ խօճայա վէ մէքթէպէ տօղրու պիր
հիւանի զանն հուսուլէ կէթիրիր :

3. Խօճալարու ֆա"խտէլի տիր . Անլէր տա"րմա
պիր հալտէ գալմայըս , պու եօլ իլէ իլէրի կիթ-
մէյէ թէշվիգ օլունմաղլէ , իքի իւշ սէնէ սօնկրա
խըտմէթի պրագմաղա մէճպուր օլմալլար :

Հէմ շունու տախի գիքր էտէլիւքի , պու մէրամա
թախսիս օլունան վազըթ 3—10 տագիգէտէն գի-
յատէ օլմամալը տըր . զիրա չօճուգլարը թա'ճիգ
էյլէմէքաէն իսէ , տահա արղուլարը վար իքէն
մատտէյի թէրք էթմէք էյի տիր :

Պ Ա Պ Է .

ՏԷՐՍ ՎԷՐՄԵՅԷ ՏԱ"ԻՐ ՏԻՐ :

Էյրէթմէք եախօտ տիգգաթ ճէլպ էթմէք իսթի'-
տաուը խօճա իշիւն էլլէմ պիր խասսլյէթ տիր . Պիր
մէքթէպէ կիր , պանգ , քի խօճա տէրս վէրիր իքէն ,
շայիրտէր իշթահսըղ , պիգայտ , վէ էլլէրինտէ եա
ֆիքրլէրինտէ սա"իր մատտէլէր տօլանտըրմաղտա

տըրւար : Տիկէր պիր մէքթէպէ կիր , պահ , քի
խօճա տէրս վէրիր իքէն սէս եա շամաթա եօդ վէ
շայիրտլէրին ճիւմէսինին կէօզլէրի տախի պիր
արզու վէ ֆէրահլիյէթլէ խօճայա սլազմազաա , խօ-
ճա հէրարէթլէնտիքճէ , շայիրտլէրին տախի 'աշգը
արթարագ վազթըն կէշմէսինի տույմամազտա տըր-
ւար : Իշթէ վէրտլի տէրսի անկլատա պիլէն էհ-
լիյէթլի խօճա պու տըր : Պու էհլիյէթ' սալթ թա-
պի'աթըն 'աթիյէսի օլմայըպ , ատէմին անը սօնկրա
տան տախի քէսպ էտէպիլիւրիտլի պա թէճրիւպէ
անկլաշըմը տըր :

Քէնտի ֆիքրինին նէ եօլտա իշլէտլիինի անկլայան
վէ չօճուզուղընտա պիր շէյ էօյրէնիր իքէն պու-
լունտըղը հալի վէ կէշտլի եօլը խաթըրնա կէթի-
րէպիլէն խօճա' շիմտի շայիրտլէրինէ նէ թարիգ
իւզրէ թէտրիա էտէճէյինի գօլայճա ֆէհմ էտէր :
Շէօյլէ քի խօճա օլանըն պէօյիւք պիր իշի' տէրս
վէրմէք եախօտ էօյրէթմէք մա'րիֆէթինի թահսիլ
իշիւն պէր գարար պու խուսուսլարը միւթալա'ա վէ
պիր մատտէյի մէյտանա կէթիրմէքտէ թապի'ի պիր
եօլ նէ խիյինի տա'խմա թէֆթիշ էթմէք օլմալը
տըր : Պունտան մա'տա տէրս վէրմէքտէ' աթիտէքի
խուսուսլար տախի տիգգաթա շայան տըր :

ա. Խօճալար' էօյրէթմէյէ չալըշտըզլարը շէյի'
թապի'աթըյլէ էվիլէա քէնտիլէր էյի անկլամըշ օլ-
մալը տըրւար : Տէրս քիթապընա սլաղը օլան խօ-
ճա' քէնտիսի իշթահսըզօլտըգտան մա'տա , շայիրտ-
լէրինտէ տախի պիր արզու հասըլ էտէմէզ :

բ. Խօճալար' քէնտիլէրտէն տէրսէ միւթա'ալիգ
պիր շէյ սու'ալ օլունտըղընտա , գուսուրսըզ ճէ-
վապ վէրէ պիլմէլէրի իշիւն , հէր կիւն վէրէճէքլէրի

տէրսի ագտեմէ միւթալա՛ա էյլէմէլի տիրէր : Պու-
նուն իջին լազըմ կէլէն եարտըմը քէնտի ֆիքըլէ-
րինտէն հէմ տախի օլ մատտէ հագգընտա սա՛լր քի-
թապլարտան վէ ճէպ տէֆթէրինտէն թահսիլ էտէ-
պիլիըլէր :

գ. Խօճալարըն լիսանը Փասիհ վէ տօղրու օլմագ
կէրէք տիր : Տօղրու թէքէլիւմ՝ 'իւմ ի Սարֆ էօյ-
րէթմէնին էյի պիր եօլը տըր :

դ. Խօճալարըն հարէքէթլէրի՝ նէ խաֆիֆլիք սա-
յըլաճագ տէրէճէտէ աշուրի թէզ , նէ տէ ույու-
շուգլըզ սայըլաճագ տէրէճէտէ եափաշ վէ տուրղուն
օլմալը տըր : Շայիրտլէր թարաֆընտան խօճայա
պիր սու՛ալ իրատ օլունտըգտա , ույար ույմագ ճէ-
վապ վէրմէտէն վէ եախօտ՝ « Գանուն պէօյլէ տէ-
յօր » տէմէտէն իսէ , խօճա մատտէյի էրթէսի կիւ-
նէ թա՛լիգ էտէրէք միւնասիպ պիր ճէվապ վէրմէյէ
հագըրլանսըն . վէ մատտէյի քէնտի մա՛լլումաթը
խարիճինտէ պուլաճագ օլուրսա « Պիլմէմ » տէսին :
Լաքին շուրասը խաթըրտան չըգմամալը տըր քի ,
խօճա պիր մէսէլէյի վագթ ը ախէրէ թա՛լիգ է-
տէրսէ , ապա իհմալ էթմէյէրէք եա ունութտըրմա-
յարագ պիր ճէվապ վէրմէլի աիր :

ե. Պիր մատտէյէ շայիրտլէրին տիգգաթը ճէլպ
օլունմատըգճա , իլէրի կէչմէմէլի տիր :

զ. Շայիրտլէրի՝ սալթ իւսթիւնճէ էօյրէնմէք թա-
րիգինտէն չօգ սագընտըրմալը տըր : Չօճուգլար
պիթ թապի՝ պունա փէք մէյլլի պուլունտըգլարըն-
տան , խօճալար արատա պիր տէրս քիթապընըն
ուսուլընտան սափարագ , մատտէճէ սու՛ալ էթսէ-
լէր էյի օլուր :

է. Խօճալար պիր շէյի թա՛րիֆ էտէր իքէն , չօ-

ճուգլարն գօլայ անկլայա պիլէճէյի լիսան գուլ-
լանմաղա տիգգաթ էյլէմէլի տիրլէր : Պիր շայիրտ՝
խօճասընա՝ « Ռիւզկեար նէ տիր » տէյիւ սու՝ալ է-
տիսլ , « Քիւրդէ ի հավանըն նագլ ք մէքեան էյլէմէ-
սի տիր » , եախօտ եազըն սըճագ վէ գըչըն խէ սօ-
ղուգ օլմասընըն սէպէպլնի անկլաւագ խթէտիյին-
տէ , « Զէմինին կիւնէչին էթրաֆընտա տէվր ի սէ-
նէվիսի , հէմ տէ մէտար ք քիւսուֆ ու խիւսուֆըն
էյրիլիյի՝ ֆիւսուլ ի էրպա՝նըն թէխէլլիւֆիւնէ սէ-
պէսլ օլուրլար » ճէվապընը ալըրսա , պուռնարտան նէ
անկլայա պիլիւր : Զօճուգլարտան պիրի՝ « Ճէմ՝ էտէր
իքէն սնտա պիրինի նիչիւն սօլ թարաֆա կէչիրմէլի »
տէյիւ ՚իւմ ի Հիսապ տէրսինտէ խօճասընտան սու՝ալ
էթտիյինտէ , « Սէպէպի սայըլարըն սաղտուն սօլա
'աչարի նիսպէթլէ արթմասը տըր » տէյիւ ճէվապ
ալարագ , մահզուն պիր հէյ՝էթտէ եէրինէ օթուր-
տու , վէ ՚իւմ ի Հիսապա օլան մէյլի սօղույուպ
էյրէնիւմէզ պիր ՚իւմ զաննըյլէ անը թէրք էյլէտի՝
ը . Ճէվապը քեամիլէն հազըրլանմամըչ տէրսէ
գանա՝աթ էթմէմէլի տիրլէր : Պէօյլէ օլուրսա խօճա՝
չէքիպ չըգարթմագ թարիգինի թութարագ շայիրտ-
լէրէ գարար վէրիւր , հէմ տէ վագըթ զայ՝ օլուր :

Թ. Շայիրտլէրին ճիւմլէսինէ պիրտէն տէրս սէյ-
լէթմէք թարիգինի գուլլանմայրպ , անլէրտէն այրըճա
ճէվապ թալէպ էթմէլի տիրլէր : Պիրլիքտէ սէյլէթ-
մէնին զարարը շու տըր քի , շայիրտլէրին նիչէլէրի՝
պիր դաչ պիլէնլէր իլէ պէրապէր պաղըրարագ ,
անլէրին տէտիքլէրինի թէքրարլայրպ մէս՝ուլլիթ-
տէն գուրթուլուրըզ տիւչիւնկիւսիւյլէ մախսուսէն
տէրս էյրէնմէպլէր : Պու ճիւմլէ իլէ , պա՝գէն հասպ
էլ իճապ պու եօլ գուլլանըլա պիլիւր :

Պ Ա Պ Ը.

ՇԱՅԻՐՏԼԵՐՏԵ ՕԳՈՒՄՍԱՂԱ ԱՐԶՈՒ ՌԻՅԱՆՏԸՐՄԱԳ.

Պիր խօճանըն՝ « Շայիրտլէրիմին ֆիքրինտէ մէք-
թէպէ տօղրու գուվվէթլի պիր արզու հուսուլէ կէ-
թիրմէք իչիւն նէ եափմալը իմ » տէյիւ սու՛ալ էթ-
մէսի փէք կիւզէլ վէ էլզէմ տիր :

Պու մէրամ իչիւն պա՛զը մէքթէպլէրտէ՝ տէրսլէ-
րինտէ իլէրի կիտէնլէրէ հէտլյէ վէրմէք ուսուլը
ճարի իսէ տէ, պու եօլ աթի իւլ պէյան սէպէպլէ-
րէ նազարէն մէտհ օլունաճագ պիր թարիգ տէյիւ
տիր :

1. Պունուն իլէ շայիրտլէր տահա ա՛լա միւճիպ-
լէրի թէրք վէ ճիւզ՛ի պիր շէյէ, պիւ ֆարզ պիր
միտալա՝ լայըղընտան գլյատէ ի՛թիպար էթմէք
թէհլիքէսինտէ պուլունուրլար :

2. Պու եօլ իլէ հէտլյէ ալան վէ ալմայանլար պէյ-
նինտէ զուրուր վէ հասէտ փէյտա օլուր :

3. Պու եօլ իլէ անճագ պիր գաչը զայրէթէ կէ-
լիպ, չօգլարը իւմիտսիգ օլտըղընտան, պիգայտ
գալըրլար : Լաքին պիր խօճանըն շէրէֆի՝ շայիրտ-
լէրինին քեաֆֆէսինին տախի իլէրիտէ պուլունմասը
տըր :

4. Պունտա ասըլ հագգը թէմեիզ վէ իճրա էյլէմէք
փէք կիւճ տիր. զիրա պիր շայիրտին քէնտի ըէֆիզլէ-
րինին հալինտէն տահա ա՛լա պիր հալտէ պուլունմասը
եախօտ ֆաւիլէասընտա պուլունան պիր զաթըն քէն-
տիսինէ մու՛ալէնէթ էթմէսի միւլահազա օլունուր-
սա, լլյագաթ ը զաթլյէյի մու՛ալէնէթ ի խարիճլյէ-

տէն թէֆրիդ էթմէք կիւճ օլտըղը պէտիհի օլուր : Պինա"էն 'ալէյհ շայիրտէրին 'աթիյէյի սա'գէն միւնաօսլէթսիդ թարզուա օլտըղը շիւսհէսիդ տիր :

5. Պու 'աթիյէ էմէյին տէյիլ, անճագ 'ագլըն իւճրէթի տիր : 'Ագլը զա'իֆ օլան պիր շայիրտ կէճէ կիւնտիւզ չալըջըր իքէն, երնէ տէրսինի թէքմիլ էօյրէնէմէյիս, իւճրէթտէն մահրում գալտըղը սըրատա, 'ագլը քէսքին օլան տիկէր պիր շայիրտ՝ վագթընըն չօղընը սօշ վէ պէլքի տէ զարարը շէյլէրէ սարֆ էտէրէք, անճագ պիր գաչ տագիգէ զարֆընտա տէրսինի էօյրէնիս չէլէնկի ալըր : Լաքին պու իքի շայիրտէրտէն հանկըսընըն տահա զիյատէ մէտհէ շայան օլմատըղընը զիքը էթմէք հաճէթ տէյիլ տիր :

6. 'Աթիյէ սէպէսլինտէն օգուսագա ճէհտ էտէն շայիրտ՝ պու 'ատէթ ֆէրագաթ օլունտըգտա, քէնտիսի տախի ճէհտինտէն ֆարիղ օլուր :

7. Պու սէպէպտէն, իլէրիտէ պուլունան շայիրտէրին նիչէլէրինին մէքթէպէ օլաճագ թէ"սիրի ֆա"իտէսիդ չըգար . չիւնքի սա"իր շայիրտէր պունլարըն զայրէթինի իւճրէթէ համլ էտէրլէր :

Լաքին պունլարըն մուղայիրի օլարագ հէմ 'ագլըն հէմ տէ ախլագըն թէրագգիսինէ եարայան ախէր միւնասիս միւճիպլէր վար տըր, եա'նի

ա. Շայիրտէրի քէնտի խօճալարընըն վէ վալիտէյնլէրինին հիւսն ի րիզասընը քէսսլ էթմէյէ թահըրիք էյլէմէք : Սա"իրլէր թարաֆընտան թահսին օլունմագ արզուսը 'ալ էլ 'ոլմուս հէր ատէմին գալլինտէ մէվճուտ տըր :

բ. Թէրագգի իչլին պիր արզու հուսուլէ կէթիրմէք :

գ. Չօճուգլարտա՝ սա"իրլէրէ միւֆիտ պուլուն-

մագ արգուսընը ուշանումըմագ, եա'նի ատէմին սալթ քէնտիսի իշխն եարատըմըջ օլմայըս, անճագ պաշգալարընա ֆա'խտէ էթմէյէ պօրճլու խոյիյնի թա'լիմ էթմէք :

դ. Հագգը իճրա էթմէյէ պիր արղու հասըլ էյլէմէք :

Պու շէյ ինսանըն թաժը ու հարէքէթլէրինէ էն ա'լա վէ մուգատտէս պիր միւճիւս սայըլմալը տըր : Զօճուգ՝ շիմտի վէ իլ էլ էպէտ քէնտի գասլիլլիյէթլէրինի միւմքին ի մէրթէպէ էյիյէ գուլլանմաղա պօրճլու խոյիյնի հիսս էթմէլի տիր :

ե. Մա'լիւմաթ թահսիլինտէ քէսպի ֆէրահ էթմէք :

Խալիգ՝ վիւճուտիմիգին սըհհէթի իշխն պիգի թա'ամա իշթահլը խալգ էյլէտիյի միսիլլիւ, 'ագլըմըզըն գուլվէթ քէսպ էթմէսի իշխն տախի՝ պիգտէ պիր արղու խալգ էյլէմիշ տիր . վէ թա'ամ վիւճուտէ ֆէրահ վէրտիյի կիպի, մա'լիւմաթ թահսիլի տախի ֆիքրէ ֆէրահ պախշ էտէր : Հէման պու ֆէրահտան թահրիք օլունմաղլէ, իւշ տէօրթ եաշընտաքի պիր չօճուգ պիլէ չօղ մա'լիւմաթ թահսիլ էտէ պիլիր :

զ. Մէրագ՝ եա'նի պիր շէյի թէֆթիշ էտիպ պիլմէք արղուսը հասըլ էյլէմէք :

Տահա թէրագգլինին ֆա'խտէլէրինի էթրաֆըյլէ անկլամայան քիւշիւք չօճուգլարտա պիլէ պու ճինս մէրագ փէք չօգ պուլունտըղընտան՝ անլէրի էյի թա'լիմ էթմէք իշխն խօճալարա 'ագիմ պիր ֆուրսաթ վար տըր :

Պ Ա Պ Թ .

ՄԵՔԹԵԱԼԻ ԻՏԱՐԷՍԻ

Հէր չէյտէ օլտըղը կիսլի , մէքթէսլէրտէ տախի ուսուլ վէ նիզամ լազըմ իտիյի շիւսկէտէն միւս-թաղնի տիր : Պու ճիհէթլէ տաըլ էհլլյէթ սուռնու թէչքիլ վէ իճրա էյլէմէք տիր : Լաքին էյի մէքթէսլ իտարէսի իչիւն , էվվէլա իճրասը խօճայա լազըմ կէ-լէն խուսուսլար վար տըր :

Ա. իսճա քէնտի քէնտինի զասլթ ու իտարէ է-տէ սլիլվէլի տիր :

1. Հիտտէթլէնմէմէլի տիր : Հիտտէթ էսնասընտա խօճանըն թէ"սլր վէ նուֆուզը զայ' օլտըգտան պաչգա , շայիրտլէրի տախի պէր վէճհ ի հազգանի-յէթ իտարէ էտէմէյէճէյի հէր քէսէ մա'լլում տիր : Պէօյլէ պլր աստէմ' սասլըգ թէճրիւսլէսլյէ հիտտէ-թինի զասլթ էտէմէգ իտիյինէ գանոմը իսէ , խօճա-լըղա միւնասիպլէթի պուլունմայան աստէմ' կիսլի' տ-իսէր խըտմէթլէր իլէ մէշղուլ օլսա էյի էտէր :

Մէքթէսլտէ սասլըմը թէճրիւսլէ էտէճէք քէյ-քիյէթլէր հէր կիւն զուհուրա կէլիւր գանըլըյլէ տու'ա էտէրէք պաշլամագ , խօճալարա' հիտտէթլէն-մէմէք իչիւն էյի պլր թէտարիք տիր :

2. Խաֆիֆ մէշրէսլլի եախօտ սէրթ օլմամալը տըր :

Խաֆիֆ մէշրէսլլի պլր խօճանըն քէնտի շայիրտ-լէրի իւզէրլինէ թէ"սլրաթը վէ սէրթ թասլի'աթլը պլր խօճայա իսէ' շայիրտլէրին մուհասպլէթի օլմա-տըղընտան , պէօյլէ սըրալարտա նիզամ վէ թէրթիսլ իպգասը միւմքինսիգ տիր :

3. Պա'ղը մախսուսի հալ ու քէյֆիյէթլէրտէ շա-

յիւրութիւնէն օլան մոռ' տամէնէսինէ տիգգաթէթմէլիտիր :

Պա'զը շայիրութիւն տիկէրլէրինտէն կէրի եախօտ անկլայըչլարը փէք զա'իֆ , եախօտ վիւճուտճէ պիր նօգսանիյէթտէ վէ սա'իրլէրտէն ֆարգլը պիր հալտէ պուլունա պիլիլլէր : Պէօյլէ քէյֆիյէթլէրի վիւսանա կէթիրմէմէլի իսէ տէ , նիչէլէրի չօգ տէֆ'ա անլէրի զայրէթէ թահրիք ու թէչվիգ իչիւն մախսուսէն չալըչաճագ եէրտէ , « Գալըն գաֆալը' » , « Ֆէհմիօղ , » « Պէյնսիղ » միսիլլիւ թա'պիրլէրլէ սիթէմ էտէրլէր :

Բ. Պիր խօճա քէնտիսինին իտարէյէ միւգթէտիր օլաճաղընա ի'թիմատ էթմէլիտիր. պիր մէքթէպի իտարէ էտէճէյինի 'ագլը քէսմէյէն քիմսէ խօճալըգ մէ'մուրիյէթի կիպի նագիք պիր խըտմէթի տէր 'իււտէ էթմէմէլի տիր :

Գ. Մէքթէպ իտարէսի հագգընտա տօղրու անկլայըչը օլմալը տըր :

1. Իտարէ՝ գուլմքեարլըգ տէյիլ , անճագ 'ուսուսմըն խայրը իչիւն իսթի'մալ օլունան պիր չարէ տիր :

2. Իտարէ՝ խօճանըն չէն եա միւքէտտէր օլմասընա մէրպուլթ տէյիլ , անճագ հէր կիւն իճրասը լագըմ տըր :

3. Իտարէ՝ պէօյիլէ քիւչիւյէ , դըզա օղլանա , 'ագըլլըյա ահմագա , գէնկիինէ ֆագլրէ միւսալի տէրէճէտէ իսթի'մալ օլունմալը տըր :

Դ. Խօճանըն՝ քէնտի թահիթը իտարէսինէ թէսլիմ օլունանլար հագգընտա հիւսն ի զանը օլմալը տըր :

Չօճուգլարըն տախի թապի'աթը պօզուգ իսէ տէ , եինէ անլէրտէ 'ագլ , տիւչիւնկիւ , թահիսին օլունմագ արգուսը , մուհապալէթ վէ ալալագի հիսս միսիլլիւ ա'լա խասիյէթլէր պուլունուր : Պու շէյլէր

խօճանըն ֆիքրինտէ օլարադ , մէքթէպ խտարէսին-
տէ պու քէյֆլյէթլէրէ միւրաճա'աթ էթմէլի տիր :

Ե. Գարարընտա սապիթ տուրմալը տըր :

Եա'նի իճրասը քէնտիսինէ Ֆարզ օլան պիր մատտէյէ
թէ'էխսուր էթմէյէրէք գարար վէրիպ , գարարընտա
տախի սէպաթ իւզրէ օլմալը տըր : Նիչէ տէֆ'ա
մէքթէպլէրտէ չու կիպի հալլէր վուգու' պուլուր :
— Յակոբ՝ « Սու իչմէյէ կիտէյլմ մի » տէյիւ խօ-
ճայա սու"ալ էտէր : Խօճա՝ վազիֆէսիզ պիր սու-
րիթտէ թէզլյէ « Խայր » տէր : Յակոբ եէրինէ օ-
թուրուսլ՝ պիր ազտան խօճայը տէրս վէրմէքլէ
մէչլուլ կէօրտիւյիւնաէ , իքինճի տէֆ'ա անը սընա-
մագ իչիւն գալզըպ , « Սու իչմէյէ կիտէյլմ մի »
տէյիւ սու"ալ էտէր . խօճանըն սասրը տիւքէնէրէք ,
« Եօգ , եօգ , Յակոբ , եէրինէ օթուր » ճէվասլընը
վէրիր : Պու կիսի քէյֆլյէթլէրտէ խօճայը չօգ
տէֆ'ա թէճրիւպէ էթմիչ օլան Յակոբ՝ խօճանըն եիւ-
զիւնտէն՝ անըն հագգ եա նահագգը տիւչիւնմէյէ-
րէք սէօյլէտլյինի անկլայընճա , « Ուլուր իւչտէ » միւ-
լահագասըյէ եէրինէ օթուրուսլ՝ պիր իքի տազի-
դէ սօնկրա , խօճա կիւճ պիր մէսէլէ հալլինէ տալ-
մըչ վէ էլինտէ տախի հէման պիր գալլէմին ուճընը
քէսէր իքէն , « Խօճա , սու իչմէյէ կիտէյլմ մի »
սու"ալընը իւչիւնճիւ տէֆ'ա վէ տահա միւլայիմ
պիր սէուլէ թագաթիմ էտէր էթմէզ , « Կիթ , կիթ ,
կիթ , հայտէ կիթ , կիթմէյինճէ վազ կէչմէյէճէքսին »
ճէվասլընա նա"իլ օլուր : Ֆաթիհ Յակոբ կիտէր , պլէ-
քի տէ տէօրթ թարաֆընա պագարագ պիրագ վա-
գըթ կէչիրիւր . Լաքին ֆիքրինտէ՝ « Խօճա՝ հագգը
նահագգը տիւչիւնմէյէրէք սէօյլէյօր . անըն « Եօգ »
տէմէսինէ ինանմամ . իւք տէֆ'ատա մուվաֆֆագ

օլամազ խնամ, թէքրարայարագ էնճամ «է՛վվէթ» տէտիրէ պիլրիմ» կիպի տիւշիւնկիւէր զուհուր էտէր: Վէ պու Փէրահպախոշ միւթալա՛տ սինիրլէրինէ տախի չէվիքլիք վէրմիշ օլմասըյլէ, եանընտաքի Յովսէփէ տէ պիր սիլլէ վուրուպ եէրինէ կէլիր:

Խօճա՛ քէնտինին պու հարէքէթինտէն չօճուղո օլաճագ Փէնա թէ՛սիր խոսուսընտա պիւս պիւթիւն վաղիֆէսիզ տուրմագտան իսէ, «Սճէպա պու չօճուգ նէ վագըթտան պէրու սու իչմէմիշ, սահիհէն սու իչմէք խաթէյօր մը» տէյիւ տիւշիւնկիւպ, անա կէօրէ պիր գարարա կէլտիքտէն սօնկրա, Էվվէթ եա խայր ճէվապընտա սապիթ գալսա իտի, հէմ քէնտի ի՛թիպարընա հէմ տէ չօճուղըն թա՛լիմինէ փէք խայրլը օլուր իտի:

Զ. Զամիր ի փաքէ մալիք եա՛նի կէրէք քէնտի վէ կէրէք շայիրտլէրի իշիւն հագգը վէ՛ատալէթի սէվէն օլմալը տըր:

Մէքթէպ խտարէսինէ տա՛իր խօճատան մէ՛մուլ օլունան իշպու խոսուսըրտան մա՛տա մէքթէպլին նիգամ իւզրէ խտարէսի իշիւն աթի իւզ գիքըր վէսիւլէլէրին պէյանը տախի էլզէմ տիր:

1. Վէրիլէճէք իւք թէ՛սիրէ տիգգաթօլունմալը տըր: Զօճուգլար՝ խօճայա հիւրմէթ էտէ պիլմէք իշիւն անտէն սէրթիւք տէյիւ, անճագ միւրիւվլէթ ու մուհապպէթ թէ՛սիրի ալմալը տըրլար: Շայիրտ՝ խօճատա տա՛լմա հիւքմ եօլու մու՛ամլէ կէօրտիւքտէն սօնկրա, հէր վագըթ անա գարը հարէքէթ էթմէյէ մէյյալ պուլունուր. պու սէպէսպէն խօճալար՝ հիւքմ նիյէթիյլէ էմր էթմէքտէն իսէ, թագալիմ եա թէքլիֆ եօլընը թութսալար, տահա խայրլը օլուր: Մէսէլա պիր խօճա՛ շայիրտին պիւ-

րինէ ամիրանէ « Կիթ, շու գափույը դափա » տէսէ, շայիրտ կիտէր, լաքին վազիֆէսիզ կիտիշի վէ պէլքի գափույը պիրաէն պիրէ գափաշըը շայիրտին տէրունինտէ խօճայա տօղրու նախօշ պիր տույղու վար իտիյինի կէօսթէրիր : Անըն եէրինէ՝ « Յո՛վհաննէս, շու գափույը էօրթսէն էյի օլուր » տէսէ՝ պիլա շիւսէ շայիրտ՝ խօճասընա տահա պէօյիւք խուսուսարտա իթա՛աթ էթմէքլիյի մէմնունիյէթլէ գապուլ էտէր :

2. Ֆէնալըգլարընա տա՛իր իւզէրլէրինտէ աջըգ իսպաթ կէօրիւնմէյէն շայիրտլէրին հիշ պիրի հագգընտա սու ի գանն եա վէսվէսէ էտիլմէմիլի տիր : Քէնտինէ տօղրու խօճանըն գիւ՛միւ էյի օլմատըղընը պիլէն պիր շայիրտին՝ ֆէնալըգտան չէքինմէյէ արթըգ պիր սէսէսի գալմատըղընտան, պա՛ղը ֆէնա խույլարը պուլունան պիր շայիրտէ՝ ֆէնա խույլարընտան սագընմագ կէրէք իտիյի վէ ա՛լա խասսիյէթլէրի իշիւն տալսի սէվիլմէքտէ իտիյի անկլատըլմալը տըր : Եախօտ արատա պիր անա՝ մէս՝ուլիյէթլի վէ խօճայա եարտըմը օլան պիր խըրոմէթ թէքլիֆ օլունմալը տըր : Պու եօլ իլէ նիշէ ֆէնա շայիրտլէրին ախլագը իսլահ էտիլմիշ տիր :

3. Վագթը պօշ կէշիրմէյէրէք հէր պիր շայիրտէ՝ նիզամ իւզրէ վէ միգտար ը քիֆայէտէ իշ վէրիլմէլի տիր : Ինսանըն ֆիքրի հիշ տուրմայըպ տա՛խմա եա էյիյէ եա ֆէնայա իշլէտիյի էճլտէն, շայիրտլէրին պօշ հէմ գարարը սուրէթտէ վագըթլարընը սարֆ էթմէմէլէրի իշիւն հէր պիրինին՝ օգումագ իշիւն թախսիս օլունմուշ վագըթտա տէրա էօյրէնմէք, սէօյլէմէք, եախօտ ըահաթլանմագ կիսլի նիզամը պիր իշի օլմալը տըր :

4. Մէքթէպ դանունլարը ազ օլմալը տըր :

Պա'զը խօճալար՝ պիր թագըմ րուխսաթ վէ եա-
սագլարտան 'իպարէթ ուզուն գանունլար վէրիր-
լէր : Լաքին պունուն էյի օլմատըզը աթի իւզ զիքր
սէպէսլէրտէն աշիքեար տըր : ա. Հէր չէյի գանուն
թահթընա վազ՝ էյլէմէք միւմքինսիզ օլուսլ , շա-
յիրտլէրէ տախի գանունտա զիքրի պուլունմայան
պիր չէյին իճրասը զարարսըզ կէօրլենիւր . բ . Շա-
յիրտլէր՝ պունտա հէր պիր 'ամէլի գանունլար իլէ
թաթպիզ էտէրէք , զամիրլէրինին սէտասընը աինկ-
լէմէյէ պըջմազլար , վէ գ . Խօճայը տախի եէնի
եէնի կիւճլիւքլէրէ տիւչիւրիւսլ , քէնտի գարարընա
տէյիլ , աւճադ գանունլարա միւրաճա'աթ էթմէյէ
մէճպուր էտէրլէր :

Լաքին « իմտի տտլմէրին սիզէ հէր նէ մու'ամէ-
լէ էթմէլէրինի իսթէր իտէնիզ , սիզ տախի անլէրէ
էօյլէ էտինիզ » , վէ « Հագգը սէօյլէ » կիպի մա'նա-
տա 'սումումի , վէ սայըտա ազ պիր գաչ գանուն օլ-
սա քեսաֆի տիր :

Չօգ աէֆ'ա իճրասը թէզ լազըմ կէլմէզ խիւլեա-
սըյլէ վէ պէլքի հիչ իճրա օլունմայաճագ տէրէճէ-
տէ 'ազիմ թէհտիտլէր էթմէք ուսուլը՝ խօճանըն
սէօլլենիւ շայիրտլէրին 'ինտինտէ ի'թիպարսըզ գըլ-
մագտոն զայրի պիր չէյէ եարամազ :

Ճ. Ագտէմճէ զիքր օլունան ֆիքրի թէշլիիզ էթմէք
եախօտ ույանտըրմագ թարիզի տախի՝ մէքթէպ ի-
տարէսինէ գուվլէթլի պիր չարէ սիր : Շայիրտլէր
տիգգաթ իլէ քէնտի տէրսլէրինէ մէշլուլ օլտըզլա-
րը հալտէ , անլէրի իտարէ էթմէք փէք գօլայ տըր :
Անըն իչլւն խօճանըն իչի՝ շայիրտլէրի տէրսլէրինտէն
սօլայը զայրէթէ կէթիրմէք պապընտա եէնի վէ

Ֆա"խտէլի եօլլար տիւշիւնմէք վէ թէրթիպ էյլէմէք տիր : Սալթ մէքթէպլին լալթիտա վէ խիթամընտա տէյիլ , անճագ արատա պիր իլահի թէրէննիւմիւ տախի պու խուսուստա էյի պիր չարէ սայլըր :

6. Շայիրտլէրին վալիտէյնլէրլյէ կէօրիւշմէք տախի Ֆա"խտէլի տիր : Վալիտէյն իլէ խօճալարըն պէյնինտէ պիր կէօնէ պուրուտէթ վէ սու ի զանն օլուրսա , պու հալ չօճուգլարըն ինտինտէ տախի խօճալարընը պա'զը մէրթէպէ ալչագլատարագ , մէքթէպտէ նիզամ վէ թէրթիպ իճրասընա էնկէլ օլուր : Պու էճլտէն , խօճալար՝ արատա պիր չօճուգլարըն վալիտէյնլէրինի զլյարէթ էտիպ անլէր իլէ միւսահապէթ էթտիքլէրի հալտէ , մէգքիւր սու ի զանն , վէ օլ եիւզտէն խապէթ էտէճէք մագարրաթ տախի մահլ օլուր :

7. Գայտ տէֆթէրի թութմալը տըրլար :

Եա'նի չայիրտլէրին մէքթէպէ տէվամ իւզրէ կէլմիշ , եա կէլմէմիշ , տէրպլէրինի էյի էօյրէնմիշ եա էօյրէնմէմիշ օլմալարը հագգընտա վէ խուսուսա , իշիթմէլէրի լազըմ օլանլարըն իշիթմէսի իշիւն , մէտհէ լայըգ հարէքէթլէրինին պէյանը զըմնընտա խօճալարըն պիր գայտ տէֆթէրի օլսա կէրէք տիր :

8. Մէքթէպ նիզամը մուհապպէթ վէ սիւքիւնէթլէ իճրա էտիլմէլի տիր : Չաղըրըշ , պաղըրըշ , թէհտիտ , թա'զիր , եախօտ տիւրլիւ եօլլարտա 'ապիմ շամաթա իլէ նիզամ վէ ուսուլ հըֆզ օլունամագ . զիրա իտարէ վէ նիզամ նէ իտլյինի խօճա քէնտի թավը ու հարէքէթինտէ կէօթթէրտիլի հալտէ , մէքթէպտէ նիզամ վէ ուսուլ տահա գօլայ մէյտանէ կէլիր : Նիչէ մէքթէպլէրտէ նիզամ իսլգաոր իշիւն խօճալար՝ նաֆիլէ եէրտէ չաղըրըս պաղըրըրլար ,

ԹԵՔՏԻՐ

Թէքտիր տախի մէքթէպ իտարէսի տախիլինտէտիր :
Թէքտիր նէ տիր : Գապահաթլը պիր քիմսէնին
խաւահը վէ սա"իրէրին ու նէվ' 'ամէլլէրտէն սագըն-
մաղա 'իպրէթ ալմալարը իչլին, միւճրիմին թէնինէ
եա ֆիքրինէ վէրիլէն ճէզա տըր :

Պու թա'րիֆտէն՝ Թէքտիրին նէ բուհ իլէ իճրասը
լազըմ իտիյի մու'սյյէն տիր : Խոճալար՝ վալլտէյնին
վէքիլի ուտըզլարը ճիհէթլէ, չոճուզլարը Թէքտիր
էթմէյէ տախի մէ"զուն տըրլար : Հէմ տախի Թէք-
տիր՝ պալատէքի թա'րիֆտէն անկալալտըզը վէճհ
իւզրէ հէմ վիւճուտէ հէմ ֆիքրէ բաճի ուլուպ, իգ-
թիզա ի հալտէ, հէր գանդի պիրինէ եախստ իքիսի-
նէ տէ իճրասը չէր'ի տիր : Լաքին մէքթէպլէրտէ
իճրա ուլունան Թէքտիրլէրի թիֆթիչ էտէր իսէք,
ա. Միւնասիպէթսիզ Թէքտիրլէր, վէ
բ. Միւնասիպ Թէքտիրլէր կէօրիւրիւզ :

ա. Միւնասիպէթսիզ Թէքտիրլէր :

1. Չոճուզլարսա խոճանըն զաթընա գարչը հագգ
սուրէթտէ պիր ըր'այէթսիզլիք տույղուսը հասըլ է-
տէն պիլ ճիւմէ Թէքտիրլէր՝ միւնասիպէթսիզ տիր-
լէր : մէսէլա սաչ վէ գուլագ չէքմէք, պուրուն սըգ-
մագ, պախուսուսա ալնա վէ պաչա վուրմագ մուխա-
թարալը ուտըզընտան պու ճինա Թէքտիրլէր հիչ
միւնասիպէթ ալմագ : էյէր պիր խոճա՝ քէնտի սէօ-
զիւնտէ տախի ըր'այէթսիզ ուսուլ պիլ ֆարզ,
տա"լմա 'իթապ էթմէք եօլընը թութարսա, պու չէյ
չոճուզլարըն գալպլինի տահա զիյատէ սէրթլէչտիրիբ :
Հիքէայէ ուլունուր քի, քէնտի ֆամիլէասը իլէ պէօյլէ

մու՛ամէլէ էտէն՝ պիր չիլինկէր՝ չալըջըս պիր փարչա տէմիրի սէրթլէշտրէմէտլինտէ , քէնտօսինն հէր կիւնքի թափը ու հարէքէթինէ տիգգաթ էյլէյէն քիւչիւք չօճուղը՝ « Պապա, անը ազարլա, ազարլա , զիրա պուռնտան պաշգա պիր եօլ իլէ սէրթլէնմէզ » տէմիշ տիր : Հէմ տախի պա՛գէն՝ « Էօլտիւրիւրիւմ , » « Կէպէրտիրիմ , » « Դաֆանըզը գըրարըմ » , « Քէմիյի-նիզի էգէրիմ » կիպի լուգուսըզ վէ ալչադ թա՛պի-րաթ պիւս պիւթիւն միւնասէպէթին խարիճլինտէ տիր :

2 . Խօճա հագգընտա՝ ճէզա վէրմէքտէն խօշլանըր զիւ՛միւնիւ վէրէն հէր նէվ՝ թէքտիր տախի միւնա-սէպէթսիզ տիր :

Պու ճինս չօք թէքտիր պուլլունուր . էքսէրիսի տախի չօճուգլարըն նազիք վիւճուաինէ մուզիրը տիր : Պիլ Փարզ , գօլլարընտան պիրինի եախօտ իքիսինի գանատ շէքլինտէ աշտըրըս , ասապէթ-լէրին տայանամայաճաղը տէրէճէտէ սըզլայանա-տէք , էլլէրինտէ աղըր պիր նէսնէ թութտըր-մագ՝ փէք նալայըգ իսէ տէ , պու ճիւմիլէ իլէ չօք տէֆ՝ա իճրա օլունան պիր թէքտիր տիր : Տահա ֆէնասը չու տըր քի , պու մագսէտէ եարսյան հա-զըր պիր նէսնէ պուլլունմատըղընտա , չօճուգլարա Քիպապ ը Շէրիֆի թութտըրմագ՝ 'ատէթ օլմուշ տըր : Զօճուգ քէնտօսինի հայաթ ը էպէտլէյէ իհ-տա էտէճէք օլան Քիթապ ը Մուգատտէսի սէվիպ անա հիւրմէթ էթմէքլիյէ թա՛լիմ օլունմալը իքէն , խօճալարըն պու հարէքէթիլլէ Քիթապ ը Մուգատ-տէսէ՝ ճէզա վէրէն պիր ալէթէ պագար կիպի պագար :

Դապահաթլը պիր չօճուգա՝ Քիպապ ը Շէրիֆի էլինտէ թութուպ խօճանըն իզնի օլունճայատէք ա-յագտա տուրմասը էմր օլունտըգտա , պէլքի չօճուգ

խոթիտա կիւլիւմսէյերէք վէ էօյլէ պիր թէքտիրի խօրլայարադ սյաղա դալգար: Լաքին չօղա վարմազտան, գօլարը կէվէյիւլ քիթապլէ պերապէր աշաղը էնմէյէ պաշլայարադ, «Եօգարը թո՛ւթ» տէյիւ սիւտուր էտէն հաքիմանէ պիր էմր՝ անը եինէ էսքի մէվգի՛ինէ գալտըրա պիլիր: Փագաթ եօրուլմուշ ասապէթլէր տայանամայարադ թէղլիյէ գօլու աշաղը էնմէյէ պաշլար: Պու արատա՝ շէտիտ պիր սիւլէ իլէ պերապէր, «Եօգարը գալտըր» տէյիւ քէսքին պիր պաղըրը՝ պիչարէ չօճուղը՝ սըզլայան ասապէթլէրինին ոօն գուվլէթինի ճէմ՝ իլէ, էլինի պիր ազ տահա գալտըրմաղա մէճալուր գըլար: Արթըգ գօլարը, պիլէքլէրի, պօյնու, պէլի վէ տիգլէրի տայանըլմաղ տէրէճէտէ աղըրմաղլէ, չօճուգ՝ էլինի թութամամաղա վէ աճը աճը աղլամաղա պաշլար: Պու սըրատա՝ քէնտինին օլ հալինէ սէպէպ օլան գապահաթընը պիլէ ունուտուպ, անճագ շէտիտ աղըր սէպէպինտէն աղլար լիքէն, մէքթէսլ վէ խօճա վէ Բիթապը Շէրիֆ վէ տէրսլէր խուսուսընտա օլ չօճուղըն ֆէնա նիյէթ վէ գարարլարա կէլմէմէսի միւմքին մի տիր: Իմտի պու վէ էմսալի թէքտիրլէր փէք մուզիրր հէմտէ միւնտտէպէթսիզ տիրլէր:

Ճ. Գապահաթլը շայիրտի խոթիհզա էյլէմէք տալսի միւնասէպէթսիզ թէքտիրլէրտէն պիրի տիր:

Պու նէվ՝ թէքտիր չօճուղըն վիւճուտճէ եախօտ՝ ագլճա պիր գուսուրընը եիւզիւնէ վուրմագ, եախօտ գապիլիյէթինին զըտտը օլան պիր խամ իլէ, մէսէլա՝ ագլը զա՛րֆ օլանա «Ֆիլէսօֆ», «Սլիմ», վէ Փագիր օլանա «Էֆէնտի», «Խանըմ», վէ թէնպէլ օլանա «Ղայրէթլի», «Համարաթ», վէ պու միսիլիւ լագըսլար թէսմիյէ էթմէքտէն իսլարէթ տիր: Պու եօլտա

օլան թէքտիր միւսթահազգ օլանլարա թէ"սիր էթ-
մէզ, վէ թէ"սիր էթտիյի քիմսէլէր տախի անա միւս-
թահազգ օլմալ : Հէմ պոլնտան մա'տա, պէօյլէ
հարէքէթ խօճանըն շայիրտէ, խուսուսա շայիրտին
խօճայա տօյրու օլան մուհապսլէթինի քէսէր. —պիրի
ինճիթտիյինի, տիկերի իսէ' ինճիտէնի սէվէմէզ : Հէմ
պու եօլ իլէմէքթէպին պագի շայիրտէրինէ միւթ-
թէհլմին իւզէրինէ կիւլմէյէ բուխսաթ վէրիլէրէք,
խօտիէսէնտլիք փէյտա օլուր :

Շայիրտէ քէնտի գուսուրը հազգ վէ միւնասիպ
եօլտա պէյան էտիլմէլի իքէն, նիչէ խօճալար փէք
խաֆիֆիլիքէ թէ"սիրէրինի զայպ էյլէտիքտէն մա'-
տա, շայիրտէրէ տախի գորարը օլան շու եօլը թու-
թարլար : «Մարիամ, պուրոյա կէլ» տէյիւ խօճա
չալըրտըգտա, չօճուգ' էթտիյիմի խօճա կէօրմէտի
միւլահազասըյլէ գալգըպ խօճանըն եանընա կիտէր :
«Շիմտի նէ քէօթիւլիւք էտիյօր խտին» տէյիւ խօճա
սու'ալ էթտիքտէ, Մարիամ տախի խօճանըն կէօր-
միւլ օլմասընա պիրազ շիւպհէլէնէրէք, պիրազ տա
Հագիգաթէն էթտիյիմ շէյ քէօթիւլիւք սայըլմալ
տէյէրէք, «Հիչ պիր շէյ» ճէվապընը վէրիր : «Վայ,
վայ, Մարիամ, քիմ զանն էտէր խտի քի, սէն պանա
եալան սէօյլէյէճէքսին. Հանանիա վէ գարըսը Սա-
ֆիրա հագգընտա հիչ իշիթմէմիլ մի սին» տէյէրէք,
եալան սէօյլէմէք վէ անըն մուխաթարաոր, 'ալ էլ
խուսուսա ափանսըզ էօլիւմէ մուճիպ օլմասը հագ-
գընտա ուզուն պօյլու պիր նութգ իրատ էյլէտի-
յինտէ, Մարիամ գօրգուպ թիթրէմէյէ պաչլար :
Խօճա քէնտի սէօյլունէ տէվամ էտէրէք, «Եալանճը
թանըլմագլըգտան ութանմիզ մը սըն : Շիմտի չօ-
ճուգլարըն ճիւմէսի սէնին եալան սէօյլէտիյինի պի-

լիւրէր, վէ մէքթէստէ պէօյէ Ֆէնա սիր գըզ պու-
լունորըդ իչին ութանըրլար . — էօյէ տէյիւ մի,
չօճուգլար » տէր տէմէզ, հէր թարաֆտան՝ իսթիհ-
զա 'ալամէթլէրիյէ « էվվէթ, է'վվէթ » սաղըրչըր-
լար: Օլ վագըթ խօճա՝ « Բիւշիւքլէրտէն պաշլայարադ
չօճուգլարըն ճիւմլէսինին էլինի էօփ, պագայըմ »
տէյիւ Մարիամա էմր էթտիյինտէ չօճուգ իւք տէֆ'ա
իթա'աթ էթմէք իսթէմէզ կիսի կէօրիւնիւր իսէ տէ,
իքի տագիգէ էվվէլ տինկլէտիյի վա'զտաքի ափանսըզ
էօլիւմին նիւմունէսի մագամընտա օմուզը իւզէ-
րինէ էնէն սիր տէյնէք՝ մէրգումէյի մաքինա կիսի
իթա'աթա մէճպուր գըլար: Պունուն իւզէրինէ
սիթթա'ալի՝ օլ սիր չօճուգլար՝ պէլքի չօգլարընտան
տահա խօշ թապի'աթլը օլան Մարիամը խօրլամա-
զա պաշլարլար: Օլ տէմ գըզըն իւք գօրգուսը տէֆ'
օլուր, վէ անըն եէրինէ սիր ութանմազ հէյ"էթ, վէ
խօճա իլէ չօճուգլարըն քէնտինի գէվզէնտիքլէրինի
կէօրտիւքտէ, հիճապ եէրինէ տալսի փէրվասըզլըգ
կէլիր:

Բ. Միւնասիպ լէտիլէր.

1. Միւրիւվվէթ կէօսթէրէրէք թա'զիր վէ նասի-
հաթ էյլէմէք:

Պունուն տախի՝ շայիրտլէրին հուզուրընտա տէ-
յիւ, անճագ 'ալէստէվիյէ մախֆիտէ օլմասը էյի
տիր. զիրա պու հալտէ շայիրտին քիմնտէն
սագընմազա սիր սէսլէպի օլմայարագ, հէմ տէ
քէնտի նամուսընը խօճանըն սիյանէթ էյլէտի-
յինի անկլայարագ, տահա զիյատէ ֆա"իտէ կէօրիւր:

2. Իմթիյազաթտան մահրում գօմագ:

Պիր շայիրտ քէնտի իմթիյազընը վաճիպ օլտըղը

կիսի գուլլանմաւորը թագաւորտէ, անտէն իմթիյա-
զընը ալը գօմագ հէմ հագգ հէմ էյի տիր : Մէսէլա,
թա'թիլտէ չօգ շամաթա էտէն եախօտ արգատաշ-
լարընըն րահաթընա տօգունան պիր շայիրտ թա'-
թիլտէն ալը գօնուլուպ, մէքթէպին հէր հանկը պիր
եէրինի եօնան չօճուղըն էլինտէն տախի պըչաղը
ալընա պիլիր :

3. Մահպուս էթմէք :

Պիր շայիրտ քէնտի հիւրրիյէթինի ֆէնայէ իսթի'-
մալ եախօտ հատտինի թէճալուզ էյլէյիպ, սա'իր-
լէրին հուգուգընա գաւտէն տօգունտըղընտա, գա-
պահաթընը միւթալա'ա իջիւն մախֆի պիր եէրէ
գափատըլա պիլիր իսէ տէ, չօճուղա գօրգու վէ
սըհհէթինէ զիյան կէլմէմէսի իջիւն մահպուսիյէթին
միւտտէթի ուզուն վէ մահալի գարսնլըգ եա սօ-
ղուգ օլմամալը տըր :

4. Շայիրտի մահճուպ տիւչիւրմէք :

Մէսէլա՝ պիր շայիրտ 'ալէնէն վէ գաւտէն պիր
գապահաթտա պուլունուր իսէ, պա'գէն շայիրտան
հուգուրընաա իգրար էյլէմէսի, վէ իգթիզա ի հալտէ
խօճատան վէ եախօտ ինճիթտիյի չօճուգտան 'աֆվ-
լըգ տիլէմէսի միւնասիպ տիր : Ֆագաթ պու ուսուլ
պիր թարաֆտան միւրա'իլիյէ վէ տիկէր թարաֆ-
տան թէ'աննիւտէ գըլաղուզատըղը իջիւն, միւմքին ի
մէրթէպէ նատիրէն իսթի'մալ օլունմալը տըր :

5. Իշ իշէթմէք :

Հէր մէքթէպտէ օտայը թէմիզլէմէք, սու կէթիր-
մէք, օտուն հաղըրլամագ վէ աթէշ եագմագ կիսի
եէվմիյէ իճրա օլունաճագ պիր թագըմ խըտմէթլէր
պուլունուր : Էյէր չօճուգլարտան պա'գըլարը խօ-
ճանըն տիգգաթընը ճէլպ էտէճէք սուրէթտէ իշլէ-

րինի իհմալ էտերլէր խէ, իհմալըզլարընըն տերէ-
ճէսինէ կէօրէ, մէքթէպէ 'ա'իտ իշուս խըտմէթ-
լէրին սլրրինէ թա'հին օլունա սլիլրլէր : Խօճա
սլունու լէթաֆէթ իլէ իհալէ վէ շայիրտ տախի
քէնտինէ իհալէ օլունան խըտմէթի սլէյէնտիրէնէ
գատար տէվամ էթմէլի տիր : Լաքին սլա'զը տէֆ'ա
կէօրինտիւլիւ կիսլի շայիրտի սլր թազըմ' ալշազ
խըտմէթլէր իճրասընա մէճպուր գըլմագ նահագգ
վէ միւնասէսլէթսիւ տիր :

6. Տէյնէք իլէ թէքտիր էթմէք :

Պու ճինա թէքտիրի հիջ միւնասլալ սայմայան մէք-
թէպլէրի' սլունուն արատա սլր լազըմ' խտիյինէ,
վէ սլիլ 'աքս տա'լմա վէ հէր գասպահաթա թէքտիր
օլմագ իւզրէ հալընըզ սլու ուսուլը խթի'մալ էտէն
մէքթէպլէրի տախի սլու տերէճէնին միւնասէսլէթ-
սիզ խտիյինէ գանտըլմագ' քիւլլի գահմէթէ միւհ-
թաճ տըր : Լաքին սլու նէվ' թէքտիրտէ շու խու-
սուսլարա տիգգաթ էյլէմէք կէրէք տիր :

ա. Գասպահաթլընըն իսլահը իշիւն ախէր չարէլէ-
րին ճիւմէսի գուլլանըլըզ, Փա'խտէսի կէօրիւմէ-
տիքտէն սօնկրա սլու հօլ թութուլա սլիլր :

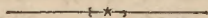
բ. Խօճա թէքտիր էտէր իքէն շայիրտ անտէ քէն-
տի իսլահընը արգուլայան սլր բուհ կէօրմէսի իշիւն
խօճա հիտտէթէ կէլմէմէլի տիր :

գ. Պու նէվ' թէքտիրէ միւճիւլ օլան գասպահաթ-
լար տահա ազըր վէ չօզլարա մա'լիւմ օլտըղընտան,
կէրէք գասպահաթլընըն վէ կէրէք սէյր էտէնլէրին
մէնֆա'աթը, վէ թէքտիր օլունան շայիրտին թէք-
տիրի ճիւզ'ի, հախօտ խօճայը ֆէնա կէօսթէրմէյէ
ֆուրսաթը գալմամասը իշիւն, թէքտիրին մէքթէպ
հուզուրընտա իճրասը տահա էյի տիր :

դ. խօճանըն վէ շայիրտին մատտէյի էյի տիւղիւն—
մէյէ ֆուրսաթլարը օլմասը իջիւն թէքտիրի պա'ղէն
պիր իքի կիւն թէ"տիր էյլէմէք մագպոււլ պիր եօլ
տըր : Պու եօլ իլէ շայիրտին 'ինատը վէ խօճանըն
հիտտէթի տէֆ' օլարագ թէքտիր տահա ֆա"տէլի
օլա պիլիր :

ե. Պու ճինա թէքտիրէ միւնասիպ պիր ալէթ լա-
զըմ տըր : Փէք աղըր տէյնէք եա գամջը լազըմ
կէլմէյիպ , էլ իջիւն պիր ինճէ չըսուգ եա ճէտվէլ ,
այագ իջիւն խէ , 'ատէթա պիր տէյնէք քեաֆի
տիր : Ագտէմճէ զիքը էյլէտիյիմիզ կիպի , թէքտիր
էտէր իքէն պաշա հիջ տօգունուլմամալը տըր :

զ. Թէքտիր միւմքին ի մէրթէպէ միւ"էսսիր օլմալը
տըր : Հէր 'ատի վէ խաֆիֆ գապահաթ իջիւն
տա"լիմա տէյնէք գուլլանըլտըղը հալտէ , պու թէք-
տիր 'ատէթ հիւքմիւնէ կէչիպ , թէ"տիրինի զայոլ ,
վէ խօճայը տա"լիմա պէօյլէ մու'ամէլէյէ մէճսուր
էտէր : Ֆագաթ տէյնէքլէ թէքտիր օլունաճագ գա-
պահաթլար պէլլի վէ իճրասը տալսի էօյլէ միւ"էս-
սիր օլմալը տըր քի , հէր կիւն վէ հէր հաֆթա
պիլէ թէքրարլամագ լազըմ կէլմէսին :

ՊԱՊ Ժ.

ՄԵՐԹԵՊ ԽԸՏՄԵԹԼԵՐԻՆԻՆ ԹԵՐԹԻՊԻ

Մէքթէպլէրիմիզին էքսերիսինտէ' շայիրտէրին չօ-
ղու հէման եաթագտան գալգտըղլարը կիպի , ֆա-
միլեաճա եա մախֆի տու'ա , վէ թա'ամ էթմէքսի-
զին , մու'այյէն վագըթտան պիր իքի ոա'աթ էվվէլ

սէյրտուպ մէքթէպէ կէլիւլէր . վէ թապի'աթըյլէ վագըթլարընըն չօղընը պօշ հէմ գարարլը թարգտա սարֆ էթմէյէ ալըշըրլար : Խօճա իսէ անճագ մէքթէպ սլաշլանաճաղը վագըթտա կէլիպ, շայրտլէրին քէնտի կէլմէզտէն էվվէլ էթտիքլէրի նիզամըզլըզլարը եա պիլմէզ, եա արամազ : Իմտի չօճուգլարա՝ տու'ա վէ թա'ամ էթմէզտէն օլ գատար էրքէն կէլմէմէք թէնսիհ օլունսա, խօճա տախի 10—15 տագիգէ էվվէլ կէլսէ, հէմ չօճուգլարը չօգ տիւրլիւ նիզամըզլըզլարտան մէն՝ էտէր, հէմ տէ անլէր իլէ տօսթանէ միւքեալէմէ էթմէսիյլէ նիզամ վէ գանուըն իճրասընա սուհուլէթ վէրմիշ օլուր :

Հասըլ քէլամ մէքթէպէ տա'իր հէր պիր իշին, եա նիտէրս էյրէնմէնին վէ տէրս սէյլէմէնին, քէզալիք հէր տէրսին մու'այյէն վագթը օլմալը տըր : Վագթըյլէ պիր մէքթէպին նագըրը մէքթէպի գիյարէթէ կիթտիյինտէ, խօճա՝ «է'ֆէնտի, իպթիտա հանիլը տէրսէ պաշլայալըմ» տէյիւ անտէն սու'ալ էթտի. նագըր տախի՝ «'Ատէթինիգէ կէօրէ էտինիգ» ճէվապընը վէրտիյինտէ, խօճա պիր ազ վէսվէսէ վէ շաշգընըզ իլէ, «Չօճուգլար, ճօղրաֆիա տէրսի հագըր մը» տէյիւ սու'ալ էտէր : Պու սու'ալա՝ «է'վվէթ» . — «Խայր, խօճա» . — «է'վվէթ, խօճա» տէյիւ գարըշըզ պիր ճէվապ կէլիր : «Փէք էյի, 'իլմ'ի Հիսապ հագըր մը» տէտիքտէ, պի'այնիհի գարըշըզ պիր ճէվապ ալմասըյլէ, սօն պիր չարէ կիպի՝ «'Իլմ'ի Սարֆ հագըր մը» տէյիւ սու'ալ էտէր : Պունա տախի «է'վվէթ, խօճա», — «Խայր խօճա» ճէվապընը ալտըգտա, թէքրարէն նագըրա տօղրու տէօնիւպ, «է'ֆէնտի, հանիլընտան պաշլայալըմ» տէր : Նագըր տախի՝ էվվէլ պույուրտըղը իւզրէ «'Ատէ-

Թինիդէ կէօրէ էտինիդ » տէյիւ ճէվապ վէրիր : Օւ տէմ խօճանըն ճանը սըգըմըշ օլտըղը հալտէ, չօղու « է'վլէթ » տէյէն պիր սընըֆը տէրսէ չաղըրըր խէ տէ, էն չօգ պիւմէյէնլէր' « է'վլէթ » տէյէնլէր օլուր : Պու վազը'ատան մէգքիւր խօճա զայէթ պիհուզուր օլուպ, խըտմէթի թէրք էթմէք գարարընա կէլիր խէ տէ, տէրսլէրի թէրթիպ վէ թանգիւմ էթմէք խււսուսընտա նաղըր անա պա'զը շէյլէր սէյլէմէ-սիյլէ, օլ պիր կէլիլինտէ հէր շէյի ֆարգլը պուլուր :

Պու սէպէստէն խօճա հէր պիր տէրսին վազթընը վէ արատա օլաճագ թա'թիլլէրի պիր քեաղըտա եազըպ անը չայիրտլէրին ճիւլէսինին օգույապիլէ-ճէյի պիր եէրէ եափըշտըրմալը տըր :

Պու տէտիքլէրիմիզին էյի անկաշըմաւը իշիւն աչաղըտա 'ատի մէքթէպլէրէ միւթա'ալլիգ պիր ֆիհրիսթ գօնուլմուշ տըր :

Պիւ ֆարղ, օթուղ, դըրգ չայիրտտէն 'իսարէթ պիր մէքթէպտէ չայիրտլէր իւշ սընըֆ օլսալար, վէ Ա. սընըֆըն տէրսլէրի' 'իւմ ի Սարֆ վէ 'իւմ ի Հիսապ վէ Ճօղրաֆիա վէ տիւզ Գրա'աթ վէ եազը, Բ. սընըֆընքի' Գրա'աթ վէ հէճէլէմէք վէ 'իւմ ի Հիսապ վէ Ճօղրաֆիա վէ եազը, Գ. սընըֆընքի խէ' Գէրահան վէ եազը իլէ օլմայան 'իւմ ի Հիսապ վէ հէճէլէմէք օլսա, Ա. Բ. Գ' պու սընըֆլարըն իսմի օլտըղը հալտէ, ֆիհրիսթ շէյլէ կէլիր :

ՖԻԶՐԻՍԹԻ

Սաւր Կապի	Սաւր Կապի	Տէր Կոյէյէն Սընէֆ.	Տէր Կոյէյէն Սընէֆլը.
9 - 9 ²⁰	20	Բիւսապ լ Շէրիֆ զը- րաւանը վէ տուա.	
9 ²⁰ - 9 ⁴⁰	20	Բ. Գրաւան վէ Իմլա.	Բ. Գրաւան. Ա. 'Իմլ Ի Հիսապ
		2 Արալըգ.	
9 ⁴⁰ - 10 ²⁰	20	Բ. Գրաւան վէ Իմլա.	Բ. 'Իմլ Ի Հիսապ (Եազըլմայարապ)
		3 Արալըգ.	
10 ²⁰ - 10 ³⁵	30	Ա. 'Իմլ Ի Հիսապ.	Բ. Թաւիլ. Բ. 'Իմլ Ի Հիսապ.
		10 Թաւիլ.	
10 ³⁵ - 11	15	Բ. 'Իմլ Ի Հիսապ (Եա- զըլմայարապ)	Ա. Ճողրաֆիա. » » »
11 - 11 ²⁵	25	Բ. 'Իմլ Ի Հիսապ.	» » Բ. Գրաւան.
11 ²⁵ - 11 ³⁰	5	Արալըգ, Իլահի.	
11 ³⁰ - 11 ⁵⁵	25	Ա. Ճողրաֆիա.	Բ. » Բ. Թաշ Լէվալար
		5 Սոն խըտմէթլէրի.	
		Թաւիլ.	
1 - 1 ²⁰	20	Բ. Գրաւան վէ 'Իմլա.	Բ. Ճողրաֆիա. Ա. 'Իմլ Ի Սարֆ.
1 ²⁰ - 1 ⁴⁵	25	Բ. Ճողրաֆիա.	» » »
		5 Արալըգ.	
1 ⁵⁰ - 2 ²⁰	30	Ա. 'Իմլ Ի Սարֆ.	Բ. Գրաւան. Բ. Գրաւան.
		10 Թաւիլ.	
2 ³⁰ - 2 ⁵⁰	20	Բ. Գրաւան վէ Իմլա.	Բ. Թաշ Լէվալար Ա. »
2 ⁵⁰ - 3 ¹⁵	25	Ա. » » »	Բ. »
3 ¹⁵ - 3 ²⁵	10	Իլահի վէ Բ. սընէֆը սալը վէրմէք.	
3 ²⁵ - 3 ⁵⁵	30	Ա. վէ Բ. Եազը.	
3 ⁵⁵ - 4	5	Սոն խըտմէթլէրի.	

Իշպուռ ճէտվէլտէքի պիրինճի սիւթուն՝ տէրսլէրին սա՛ւթընը , իքինճիսի՝ միւտտէթինի, իւշիւնճիւսիւ՝ սըրա իլէ սէօյլէնիլէճէք տէրսլէրի , տէօրտիւնճիւսիւ իսէ՝ տէրս սէօյլէմէյէնլէրին՝ քէնտի եհրլէրինտէ օթուրուպ էօյրէնէճէքլէրի տէրսլէրի կէօսթէրիւր , Խօճալարըն վազթը շաշըրմամալարը իշիւն հէր մէք-թէպտէ պիր սա՛ւթըն լուզումընը զիքը էթմէք հաճէթ տէյիլ տիր :

Արայա կերէն ճաճէլէր .

Պու մանի՛լէր չօգճա շայիրտլէր թարաֆընտան զուհուրա կէլիպ ախէրինէ պիր շէյ սէօյլէմէք, վէ տըշարը չըգմադ եա սու իշմէք, եախօտ աթէշին եանընա կիթմէյէ ըուխտաթ թալէպ էյլէմէք, վէ հէմ տէ խօճատան տէրսէ տա՛իր եարտըմ իսթէմէք, եախօտ պիր գալէմ կէթիրիպ քէստիրմէք, եա եազը էօրնէյի եազտըրմադ եա պիրիպիրինի շէքվա էթմէք վէ խօճայը թա՛ղիրէ մէճպուր գըլարադ նիզամսըգ-լըգլար իճրասընտա պուլունմազլըգտան ՚իպարէթ տիր : Մէսէլա, խօճա՝ ՚իւմ ի Սարֆ տէրսինի վէր-մէյէ մէշըուլ իքէն, շայիրտլէրտէն պիրի՝ քէնտի խա-րիթա քիթապընը կէթիրիպ , պուլամատըղը պիր շէհրին եհրինի խօճատան սու՛ալ էտէր. խօճա անը արար իքէն, եանընտան տիկէր պիրի՝ « Րիճա էտէ-րիւմ, խօճա, շու գալէմի քէս » տէր : Պու ճինս ափանսըգ թէքլիֆլէրէ ալըշիւշ օլան խօճա՛ էլին-տէքի հազըր չազըսը իլէ հէմ գալէմի քէսմէյէ, հէմ խարիթայը արաշթըրմազա, հէմ տէ տէրս տինկլէ-մէյէ չալըշտըղը սըրատա, « Խօճա, Աննա պէնի չիմ-տիքլէյօր » տէյիւ պիր շիքեսյէթ իշիսիր . օլ տէմ գալէմի վէ խարիթայը պրազըպ , « Ա՛ննա, Ա՛ննա, թէ՛գ պուրայա կէլ » տէտիյինտէ, սուշըու գըզ՝ փար-

մագլարը աղզընտա օլտըղը հալտէ եէրէ պագարագ ուսուլ ուսուլ խօճայա տօղրու եիւրիւմէյէ պաշար. էօթէտէն Յովհաննէսին՝ « Խօճա, տիշարը չըգայըմ մը » սու՛ալինէ խօճա հիտտէթլէ « Խայր, խայր » ճէվապընը վէրիւր : Օլ պիր թարաֆտան քիւչիւք, ամմա ուսթատ պիր չօճուգ՝ միւլայիմ պիր փէրտէ իլէ՝ « Իսթէր մի սին, խօճա, պէն վէ կարողոս կիտիպ պիր գօղա սու կէթիրէլիմ » տէյիւ սու՛ալ էտէր : Խօճա՛ պունճա մէշղուլյէթլէր արաօընտա քէնտիսի տախի իշիպ սէրինլէնմէք խթէյէրէք, էլ ան կիթմէյէ պաշարը չօճուղա իգն վէրիւր : Պու օղրաշմալար էսնասընտա՝ 'իւմ ի Սարֆ տէրսինտէ 'ագըլլը պիր գըզըն՝ Յակոբըն պիրաղ էվվէլ Սըֆաթ տէյիպ կէշտիյի լուղէթին Հարֆ ը Նիտա օլտըղընը խապէր վէրմէսի՝ խօճայը քէնտի մէշղուլյէթ ույգուսունտան ույանտըրտը : Խօճա տէրսի էյիճէ տինկէյէմէտիյինտէն, « Պուրատա տուրալըմ » տէր, վէ սա՛աթա պագըպ քիւչիւք թա՛թիլին իւչ տագիգէսի տէ կէշմիշ խիլյինի անկլատըգտա, « Չօճուգլար, տիշարը չըգա պիլիրսինիղ » միւթտէսինի վէրիւր : Պէօյլէճէ գալէմ քէսիլմէղտէն, խարիթա քէշթ օլունմագտան չօճուգլար կէրի կիտէրլէր : Յովհաննէս օլ պիրլէր իլէ պէրապէր տըշարը չըգար : Աննա վարմագլարընը աղզընտան չըգարըպ, կիւլէրէք, սապրսըզըղընա փէշիման օլմուշ շիքէայէթճիսինին եանընա օթուրուր : Օ անտէ սույա կիտէն չօճուգլար տօլու գօղա իլէ իչէրի կիրէր կիրմէզ, սու իչմէք իշիւն պաշարընա թօփլաննան ճիւմհուրըն արասընտան կիւճ իլէ պիր դաաէհ սու գուրթարըպ եօրղուն խօճայա եթթիշտիրիւրէր : Խօճա իշիպ րահաթլանըր, վէ սանըրսըն քի հէր շէյ նիգամընա կիրէր :

Պու վէ Էմաալի վագը՝ալարա րասթ կէլէնլէր՝
եանկլըլըղընըն նէրէտէ խոխինի գօլայ ֆարդ է-
տէրլէր: Ատէմ էօյլէ խալգ օլունմուշ տըր քի, հէման
պիր վագըթտա անճագ պիր իշ կէօրէ պիլիր՝ վէ
զկյատէսինէ չալըշտըղը հալտէ, ճիւմլէսի տէ գու-
սուրլը գալըր: Պու սէպէսլտէն հէր շէյ իշիւն պիր
վագըթ՝ հէր շէյ տախի վագթընտա օլմալը տըր:
Խօճալար պունու քէնտիլէրինէ շաշմազ գանուն
թութուպ, մէքթէպտէ էն ճիւզ՝ի խըտմէթլէր իշիւն
տախի պիր մու՛այլէն վագըթ թախսիա էյլէմլի
տիրլէր: Շէօյլէ քի էյէր չօճուզլարըն խօճայա, եա-
խօտ պիրիպիրլէրինէ իգթիզալը պիր տէյէճէքլէրի
վար խէ, տէրս վէրիլիր իքէն տէյիլ, անճագ տէրս-
լէրին մապէյնինէ տիւշէն պօշ վագըթլարտա սէօյ-
լէմլի տիրլէր: Վէ տէրսլէրէ եարտըմ էթմէք իշիւն
տախի միւնասիպ պիր միւտտէթ թա՛հին վէ մէք-
թէպ իտարէսինէ տա՛իր թէրթիպլէր տախի միւմ-
քին ի մէրթէպէ ՛ումումէ թախսիա էտիլմիշ պիր վա-
գըթտա թանգիմ օլունմալը տըր:

Էլ հասըլ, պիր խօճա՝ հէմ տէրսէ սլագմագ, հէմ
թէքտիր էթմէք, հէմ նիզամ գօմագ, հէմ հէր պիր
շայիրտէ իսթէտիյի եարտըմը վէրմէք, վէ պիր չօգ
խըտմէթլէրի հէման պիր վագըթտա էթմէյիպ, հէր
պիրինին վագթընը պէքլէմէք կէրէք տիր:

ԹԱ՝ԹԻԼ

ՍԼ ԷԼ ՛ումում, մէքթէպլէրիմիզտէ ՛ատէթ օլտըղը
միսիլլիւ, չօճուզլարըն խօճատան խապլըլի խապլէր-
սիպ, տէֆ՛ա պէ տէֆ՛ա տըշարը չըգարագ, իհթի-
մալէն՝ քէնտիլէրտէն էվլէլ վէ սօնկրա չըգան չօ-
ճուզլար իլէ օյունա մէշղուլ օլմալարը, հէր հալտէ

նիզամսըզ վէ մէքթէպ իտարէսինէ մա'նի իտիյին-
տէն, խօճալար պու ուսուլըն ֆէսխինէ տիգգաթ
էյլէսէլէր կերէք տիր : Ֆազաթ իպթիտա զիքր էյ-
լէտիյիմիզ կիպի տար վէ հավասը պօզուդ պիր եէր-
տէ չօճուգլարըն սա'աթլարճա գափատըլմալարը
տախի' սըհհէթլէրինէ զիյան կէթիլտիյի իչիւն, հէր
պիր մէքթէպէ' էօյլէ թա'թիլինտէն էվվէլ վէ սօնկ-
րայա տիւչէն միւտտէթլէր մասլէյնինտէ պիրէր քիւ-
չիւք թա'թիլ փէք իգթիզալը օլուպ, հազգ պիր
'էօզրիւ պուլուճմայան չօճուզա' պու մու'այյէն թա'-
թիլլէրտէն պաչգա վադըթտա տըշարը չըգմազա
իզն վէրիլմէմէլի տիր : Չօճուգլար պու գանունը
պիլտիքլէրի վէ անա կէօրէ թէտարիքի կէլտիքլէրի
հալտէ, պիլ ֆարզ իւչ սա'աթըն իքիսինի րահաթ
պիր թարգտա կէչիլիպ, օն, օն պէշ տագիգէ պիր
թա'թիլ իլէ պիր սա'աթ տահա գօլայճա պէքլէյէ
պիրիլէր :

Պիր մէքթէպտէ չօճուգլարըն սայըսը չօգ, եա-
խօտ օղլան վէ գըզլարտան' իպարէթ օլտըղը հալտէ
չայիրտլէրի իքլյէ թագսիմ էտիպ, այրը այրը վա-
գըթլարտա տըշարը չըգարթմագ' տահա մագպուլ
վէ մա'գուլ պիր'ատէթ տիր :

Չօգ միւթալա'այա տայանամայան քիւչիւք չօ-
ճուգլար կերէք էօյլէտէն էվվէլ վէ կերէք սօնկրա,
իքիշեր տէֆ'ա տըշարը չըգարըլըրլար, հէմ տախի
պէօիւքլէրտէն էվվէլ էվլէրինէ կէօնտէրիլիլէր իսէ,
հէմ քէնտիլէրէ, հէմ պէօիւք չայիրտլէրէ, հէմ տէ
խօճայա մէնֆա'աթլը օլուր :

ՏԵՐՍ ԹԱՆԻՆ ԷՅԼԷՄԷՔ

Չօգ խօճալար տէրսլէրին միգտարընը՝ չայիրտլէ-

րին հալինի տիւշիւնմէյերէք թա'եին էտէրլէր: Պու
եօլ իլէ շայիրալէր տէրալէրի էյի էօյրէնմէյերէք
ֆիքրլէրինէ զարար կէտիքտէն մա'տա, պիր շէյ
էօյրէնմէյիլ իքէն սատէ օգուսագլըղը տէրս եէրինէ
գօյարագ, քէնտի քէնտիլէրինի ալտատըրլար վէ էյի
էօյրէնմէքլիյի էլգէմ սայնագլար: Պինա'էն 'ալէյհ,
խօճա շայիրալէրին էօյրէնէճէքլէրի տէրսին միգտա-
րընը թա'եին էթտիյի սըրատա, «նէ գատար վէ-
րիրսէմ, էյի էօյրէնէ պիլիլըլէր» տէյիւ քէնտի քէն-
տինէ սու"ալ էթմէլի տիր:

Տէրս եէնի օլտըղընտա վէ եախօտ խօճա տահա
շայիրալէրինին գապիլիյէթինի էյի պիլմէտիյի հալտէ-
հէր քէսին խթի'տատը մա'լիւմ օլունճայա գատար
տէրսի ազ վէրմէք, վէ սօնկրա անա կէօրէ թէր-
թիւ էյլէմէք մա'գուլ տըր: Բէյ չօճուգլարա պրա-
գըլտըղընտա, սայքի տա"խա տէրսին միգտարընը
գուտրէթլէրինտէն գիյատէ խթէմէյէ մէյլլի պու-
լունտըղլարընտան, պա'գէն անլէրէ սու"ալ էտիւ,
խթէտիքլէրինտէն տախի պիր ազ էքսիք վէրմէք,
տէրսի էօյրէնմէտիքլէրի սուրէթտէ պիւս պիւթին
'էօյրսիւզ գալմալարը իչիւն ֆա"խտէլի տիր:

Թ Է Ք Ր Ա Ր Լ Ա Մ Ա.

Պիր քիթապը պէր տէվամ օգույուպ իլէրի կիթ-
մէքտէն խէ, օգունան գըթ'ալարը սըգ սըգ թէք-
րարլամագ հէմ զիհնին գուվվէթլէնմէսի, հէմ տէ
այրը այրը վագըթտա օգունան մատտէլէրին պիրի-
պիրինէ օլան նիսպէթինին տէրք էտիլմէսի վէ էվ-
վէտէն տնկլաշըմայան չօգ շէյլէրին անկլաշըմասը
վէ 'ագլըն թէնվիրի հէմ մա'լիւսաթըն թէգայլիւտիւ
իչիւն ֆա"խտէլի տիր: 'Իլմ'ի Հիսապ միսիլիւ մատ-

տէլէր պիրիպիրինէ մէրպութ օլուպ, իւք գըսմը սոնկլաշըմատըգճա, սոնկրաքի գըսմը նամա'լիւմգա-լաճագ տէրսլէրի թէքրարլամագ տահա գիյատէ ֆա'խտէլի տիր: Թէքրարլամատա խոճա՝ տէրս վագ-թընտա սլէր թաֆսիլ սու"ալ էթտիյի կիպի տէյիլ, սոնճագ քիթապըն 'ուսուսի մատտէ վէ էսասլարընը սու"ալ էթմէլի տիր, վէ չոճուգլար տախի տէրսլէրի էսասէն էօյրէնմէյէ մէճպուր օլմասըյէ չօգ ֆա'խտէ հուսուլէ կէլիր: Չօգ տէֆ'ա վուգուս պուլտըղը կիպի, պիր քիթապըն սոն գըսմը իւքինէ ըչըգ վէրտիյին-տէն թէքրարլամագ լաղըմ տըր: Լաքին էյէր թէք-րարլամա սատէ իմթիհանա հաղըրըգ մագսէտիյէ էտիլիր իսէ, զարարը ֆա'խտէսինտէն չօգ օլուր:

ՍԱԼԷՆԻ ԻՄԹԻՀԱՆ

Իմթիհան՝ չայիրտլէրին վալիտէյնի իլէ մէքթէսլ մէ'մուրլարընա խոճանըն հիմմէթ վէ մա'րիֆէթինի վէ չայիրտլէրին թահսիլ էթտիյի 'իւմի խարազ էթ-մէք մագսէտիյէ օլուրսա, պիր ֆա'խտէ հուսուլէ կէլմէգ: Պու նէվ՝ իմթիհան 'ալէյհինտէ աթի իւգ զիքը ի'թիրազաթ տախի էտիլէ պիլիր:

1. Իմթիհան՝ խոճանըն սատագաթ վէ իշկիւզար-ըղընա մէհէնք թութուլամագ. զիրա հիլէպագ սլիր խոճա՝ քէնտի ալչագ մէքթէսլինի՝ էյի պիր խոճա-նըն ա'լա մէքթէսլի հէյ'էթինտէ կէօսթէրէ պիլիր:

2. Իմթիհան՝ չայիրտլէրին տէրէճէ ի մա'լիւմա-թընը կէրէյի կիպի իզհար էյլէմէգ: Չօգ տէֆ'ա իմթիհան էսոնսընտա՝ էն էյի չայիրտլէրին՝ թէն-սլէլ չայիրտլէր գատար մէտհէ մագհար օլմատըգ-լարընը թէճրիւպէքեար խոճալար պիլիրէր:

3. Իմթիհան՝ խոճայը վէ չայիրտլէրի հիլէյէ սա-

վերթմաղա պիր թէճրիւպէ տիր: Զօգ տէ՛ֆ'ա կէօ-
րիւնտիւլիւնէ կէօրէ, մէքթէս միւտտէթինտէ տէ-
վամէ կէլմէյէն եախօտ տէրպէրինի տիգգաթլէ էօյ-
րէնմէյէն շայիրտլէր՝ իմթիհան վաղթը եազլաշ-
տըգտա, հազըրլանըս ախէրլէրտէն Ա'ֆէրին ալմագ
իչիւն իմթիհան վաղթընաառէք զայրէթլէ կէլմէյէ վէ
կէճէ կիւնտիւզ չալըջմաղա պաշլարար: Վէ տահա
ֆէնասը չու սըր քի, պա'զը խօճալար՝ իմթիհանտա
հէր պիր շայիրտէ սօրաճագլարը սու"ալլարը ագ-
տէմճէ խապէր վէրրիւէր. վէ եախօտ պէլլի պիր
եէր սէչիսլ, տա"լմա օրայը թէքրարլաթմալարըյլէ
պաշգա եէրտէն տէյիլ, անճագ օրատան սու"ալ էտէ-
ճէքլէրինի շայիրտլէր էյի անկլայարագ, պիւթիւն
քիթապըն սալթ օ գըսմընը էօյրէնմէյէ սայ՝ էտէր-
լէր: Պու եօլու թութան շայիրտլէր վէ խօճալար
հիլէպագ օլուսլ եալընըզ շան գազանմագ մէրամը
պաթըլընտան նաշի, քէնտիլէրէ իհալէ օլունան
խըտմէթտէ սատըգ պուլունմամագ թէճրիւսլէսինէ
տիւչէրլէր:

Պու ճիւմէ իլէ պիր կէօնէ հիլէ գուլլանըլմայա-
րագ, սօն պիր գաչ հաֆթատա տէյիլ, անճագ պիւ-
թիւն միւտտէթտէ շայիրտլէրին էօյրէնտիքլէրի տէրս-
լէրին սէյրճիլէր հուզուրընտա իմթիհան օլունմասը՝
Խօճա իլէ շայիրտլէրէ ֆա"լտէսիզ տիր տէմէք իսթէ-
մէյիզ: Պա խուսուս հուզուրտա էյի ճէվապ վէրէմէ-
յէնլէր պիր կէօնէ հիլէ գուլլանմատըգլարընը կէօ-
րէրէք կէլէճէք միւտտէթտէ տահա էյի չալըջմաղա
զայրէթ էտէրլէր:

ՊԱՊ ԺԱ.

ԽՕՃԱՆԱՐԸՆ ՇԱՅԻՐՏԼԵՐԻՆ ՎԱԼԻՏԵՅՆԻ ԻԼԷ
ՕԼԱՆ 'ՆԱՍԳԱՍԱԸ

Պառնտան մուգատտեմ պիր միւսահէպէթլէ զիքը
օլունտըզը վէճէ իւզրէ, խօճալարըն քէնտի շայիրտ-
լէրինին վալիտէյնլէրինէ տօղրու տախի պա'զը վա-
զիֆէլէրի վար տըր :

Ա. Անլէր իլէ սըգ սըգ միւսահէպէթլէ էթմէյէ
Փուրսաթ արամալը տըրլար: Պիր խօճա' մա'լիւմաթ,
վէ էյրէթմէք ուսուլլարըլլէ պէրապէր, մէքթէպ
միւտիրլէրի վէ եախօտ շայիրտլէրին վալիտէյնլէրի
իլէ կէօրիւլէ պիլմէքլիք ֆէննինէ տախի աչինա օլ-
մալը տըր: զիրա արատա պիր կէօնէ սուի զանն
վար իսէ, սու եօլ իլէ տէֆ', վէ թարաֆէյն պիրի
պիրինի սէվմէքտէ օլուր: Վալիտէյնտէն հէր պի-
րինէ խօճայը զիյարէթ էթմէք Փարզ օլտըզը միսիլ-
լիւ հէր խօճայա տախի չօճուգլարըն վալիտէյնի իլէ
կէօրիւլմէք Փարզ տըր :

Բ. Շայիրտլէր իչիւն իթթիխազ էտէճէքլէրի թա-
րիգի՝ վալիտէյնլէրինէ պէյան էթմէյէ հազըր օլ-
մալը տըրլար: Չօգ տէֆ'ա վալիտէյն՝ եա հէր թա-
րաֆընը տիւշիւնմէյէրէք, եախօտ ախէր պիր սէ-
պէպէ մէսինի, խօճանըն թէրթիսլլէրինի թահսին
էյլէմէզլէր: Պէյլէ հալլէրտէ խօճալար քէնտի ու-
սուլլարընը սէպէպլէրիլլէ անլէրէ իֆատէ էթմէյէ
հազըր օլտըգլարը հալտէ, ըիզալարընը թահսիլ էթ-
մէք կիւճ օլմազ :

Գ. Խօճա անլէրի սըգ սըգ քէնտի մէքթէպիլինի զիյա-

րէթ էթմէյէ տա՛վէթ էթմէլի տիր: Վալիտէյնին մէքթէպի զիյարէթ էթմէսի էլզէմ իսէ տէ, անէր կէլմէտիքէրի թագտիրտէ, պիրպիրինէ տօսթ օլան պիր դաջ ատէմ մախսուսէն տա՛վէթ էթմէք՝ խօճանըն պօրճու տըր: Ֆադաթ խօճա Տա՛վէթլիս վար տէյիւ պիր թագըմ րէսմի շէյլէր եափմագտան իսէ, եէվմի 'ատէթի իւզրէ տէրս տինկլէմէսի, թա՛րիֆլէրի, մէտհլէրի վէ թագպիհլէրի, միւքեաֆաթ վէ միւճագաթը, վէ հէր պիր թավը ու հարէքէթինի անէրէ կէօսթէրէ պիւտիյի հալտէ անէր իշինին միւքբիլաթընը անկլայարագ, անա եարտըմ էթմէյէ հազըր պուլունուրլար:

Դ. Շայիրտլէրին գապիլլէյէթ վէ թէրագգիլէրի խուսուսընտա վալիտէյնլէրիլէ հիլէսիզ գօնուշմալը տըրլար:

Չօգ տէֆ'ա խօճալար եա փօլլիթիգա, եա րի"ա սէպէպինտէն մէքթէպտէ հիջ պէյէնմէտիքէրի չօճուգլարը՝ վալիտէյնլէրինին եանընտա մէտհ էտէրլէր վէ եախօտ ֆէնն իլէ մատտէյի անկլաթմայաճագ թէճնիս սէօզլէր գուլլանըրլար: Հէր հալտէ վալիտէյնին քէնտի էվլաթընըն հալինի անկլամաղա հագգը օլտըղը իշիւն, խօճալար՝ քէնտիլէրտէն ու"ալ օլունուրգտա, հագիգաթը քէթմ' էթմէք մէյլլիտէ պուլունմամալը տըրլար:

ՊԱՊ ԺԲ.

ԽՕՃԱԼԱՍՐԸՆ ԴԵՆՏԻ ՍԸՀՀԵԹԼԵՐԻՆԷ ՏԻԳԳԱԹԼԱՍՐԸ

Խօճալարըն սըհհէթ ի քեամիլէ իւզրէ պուլունմա-
լարը զիյատէսիլէ լազըմ տըր: Պու պապտէ Հարէ-
քէթ, Հավա, Ույգու, Թա"ամ վէ էսվապ տիգգաթա
չայան խոսսուսլար տըր:

Հարէ+էթ: — Դա'իտէ ի թապի'իլէ իգթիզա-
սընճա, Փիքը իլէ պերապեր վիւճուտըն տախի
իլէմէսի էլզէմ տիր: Խօճալարըն խըտմէթի տօղ-
րուտան Փիքը իլէ օլտըղը իջիւն, եայա եախօտ աթ
իլէ կէզմէք, եա վիւճուտը իլէտէն խօշ պիր խըտ-
մէթլէ մէշղուլ օլմագ՝ սըհհէթ իջիւն ղայէթ էհէմմ
տիր: Նիշէ տէֆ'ա գա'իֆիլիլէ տիւշիւպ էօլէճէք կի-
պի կէօրիւնէն ատէմլէր պիլէ՝ վիւճուտ վէ հալլէրի-
նէ ույղուն պիր խըտմէթտէ չալըչմայը քէնտիլէրինէ
եէվմի ա'տէթ էթմէլէրիլէ իֆագաթ պուլուպ,
'աֆիլէթ իւզրէ չօգ սէնէլէր եաչատըլար:

Թապի'աթըն կիւզէլիլիլէ միւզէյյէն պաղչէ-
լէրտէ, պա խոսսու չիշէքլիքլէրտէ իլէմէք հէմ
ֆիքրէ, հէմ տախի վիւճուտէ ֆա"տէլի տիր: Օտուն
քէսմէք, եախօտ էվէ իգթիզալը օլան պիր շէյ եափ-
մագ տախի հարէքեաթ ը մուֆիտէտէն տիր:

Հաւա: — Պու միսիլիւ հարէքէթլէր կիւնիւն հէր
գանղի սա'աթընտա օլապիլիլի իսէ տէ, էն միւնասիպ
վագըթ սապահ տըր: Վիւճուտէ էլզէմ օլան գանըն
հուսուլի հաւայա մէրպուլթ օլտըղը իջիւն, հարէ-
քէթ՝ տըչարըտա վէ թէմիզ հաւալը եէրտէ օլմալը տըր:

Նէպաթաթըն պէօլումէսի իշիւն ըջըգ լազըմօ օլ-
տըղը կիւսի, ինսանըն տախի սըհհէթ վէ 'աֆիյէթ
իւզըէ եաչայա պիւմէսի իշիւն, ըջըղը եէրլէրտէ
սաքին օլմագ լազըմօ տըր. զիրա պունուն նօգսան-
լըղը չօգ 'իւլէթլէրէ սէպէս օլուր:

Հալա միսիլիւ թապի'աթըն չն ղանի վէ Փա'ի-
տէլի պէրէքէթլէրինտէն պիրի տախի ուլ տըր:
Վիւճուտ վէ լիպասըն թէմիզլի սըհհէթէ չօգ թէ"-
սիր էթտլի իշիւն, հէր պիր խօճա սույու սէր-
պէսթճէ սարֆ էթմէքտէն չէքինմէմէլի տիր:

Ույէ-: — Ույգու իշիւն մու'այյէն վազըթ օլ-
մալը: Պիր կիւն սա'աթ իքիտէ վէ էրթէսի կիւն
սա'աթ ալթըտա եաթմագ քիւլլիյէն մուզիր պիր
'ատէթ տիր: Ույգու միւտտէթի տախի նէ լազը-
մէնտան զիյատէ վէ նէ էքսիք օլմագ կէրէք տիր:
Զիրա վիւճուտէ լազըմօ օլանտան ազ միւտտէթ ու-
յումագ զա'իֆիլիյէ, վէ լազըմօ օլանտան զիյատէ ու-
յումագ վիւճուտէ վէ խուսուսա ֆիքրէ կիվէքիք
կէթիրիր: Խօճալարա ալթը, եէտի վէ սէքիլ, կէնճ
խէլէր, տահա զիյատէ ույումագ մութլագա լազըմօ
տըր: Ույգուսըլ ատէմ պիւթիւն կիւն բահաթընը
ղայս էթտիքտէն մա'տա, պիր խօճայա էլվէրմէ-
յէճէք սուրէթտէ թիթիլ տախի օլուր:

Թա'աճ:

1- Սատէ վէ էյի նէվ'տէն օլմալը տըր: Տիւլէրին
թէրքիպինտէն կէօրիւնտիւյիւնէ կէօրէ, ինսանա հէմ
էթտէն հէմ տէ սէպլէվաթտան թա'ամ լազըմօ
տըր: Պու էճլտէն խօճալարըն կիւնտէ պիր տէֆ'ա
էթլի թա'ամ եէմէսի էյի տիր: Գըլ վագթընտա
թա'ամ գուվվէթլի վէ միգտարը զիյատէ օլմալը
տըր:

2. Թա՛ամ վագըթլարընըն մապէյնի՛ պէշ ալթը սա՛աթտան էքսիք օլմամալը տըր . զիրա թա՛ամ անճագ իւշ, տէօրթ սա՛աթտա հազմ օլունտըգտան սօնկրա, պիր իքի սա՛աթ սախի մի՛տէնին ըահաթ-լանմասը իշիւն լազըմ տըր :

3. Նէ չօգ, նէ ազ եէնիլմէլի տիր : — Խօճալարըն ասապէլէրի պիթթապի՛ զա՛իֆ օլարագ, չօգ թա՛ամ եէտիքլէրի կիպի մի՛տէնին հազմ էտիճի գուլվէթի զա՛իֆլէնիր : Պու սէսլէպտէն թա՛ամտան էվվէլ վէ սօնկրա պիրագ իսթիրտհաթ վէ թէմիզ հավաոա հարէքէթ վէ ֆէրահ միւսահէպէթ էյի տիր :

4. Փէք եազլը եէնիլմէմէլի տիր : Զիւնքի անճագ սօղուգ իգլիսլէրտէ սաքին օլանլար վէ մէշղուլի-յէթ ի պէտէնիյէտէ պուլունանլար զիյան չէքմէյէրէք զիյատէ եազլը եէյէ պիլիրլէր :

5. Մէյվէ վէ էմուլի նէսնէլէր արթիյէ պիր չէյ կիպի տէյլ, անճագ թա՛ամըն պիր զըսմը կիպի եէնիլմէլի տիր : Թա՛ամտան մա՛տա կէճ վագըթ իւ-զիւմ վէ ճէվիզ կիպի պիր չօգ հազմը կիւճ մէյվէլէր եէմէք զարարլը պիր ատէթ տիր :

6. Թա՛ամտան գալգընճա տէր հալ կիւճ պիր իշէ պաշլանըլմամալը տըր : Շայէտ պաշլանըլաճագ օ-լուր իսէ, աղըր աղըր օլմագ կէրէք տիր :

Էլլէն : — Խօճալարըն փէք պահալը էսվապ կիյ-մէլէրի լազըմ տէյլ իսէ տէ, խըտմէթլէրի իգթի-զաընճա էլլիսլէրի թէմիզ օլմալը, վէ եըրթըգ օլմամալը տըր : Վէ տախի սա՛աթլարճա իչէրիտէ օթուրմայա մէճսլուր օլտըգլարը իշիւն սօղուգ ալմայաճագլարը տէրէճէտէ էյի գումաշտան օլ-մալը տըր : Պաշլն սէրին, վէ այաղըն սըճագ սագ-լանմասը տախի՛ սըհհէթէ մութլագա լազըմ տըր :

Այազ նէմլիյի եւս իւշիւմէսինտէն պաշ ազրըսը, կէօզ ազրըսը, սըթմա վէ պա'զէն վէրէմ հասըլ օլուր :

Շէրհ ի 'ուսուսի. — Սըհհէթ իշիւն զիքրէ շայան պիր քէյֆիյէթ տալի խօճանըն մէլիլ վէ մահզուն օլմայըս, անճագ ֆէրահ եաշամասը տըր : Մէքթէպտէ էսէֆի միւճիպ հալլար օլուր իսէ տէ, մէքթէպ դափուսընտան չըգտըզընտա, պունլարըն ճիւղէսին պէր թարաֆ էտիպ, կիւլէճ եիւզ, խօշ սէօզ, վէ թաթըլ միւսահէսէթլէ ֆէրահլանմալը տըր :

ՊԱՊ ԺԳ.

ԽՕՃԱԼԱՐԸՆ ՔԵՆՏԻ ՄԷ՝ՄՈՒՐԻՅԷԹԼԷՐԻՆԷ ՏԱ՝ԻՐ ՖԷՐԱ՝ԻՋԻ

Խօճալար քէնտի մէ՝մուրիյէթլէրինի միւ'թէպլէր թութմալը տըրլար. վէ պունու լայըզը վէճհ իւզրէ էտէ պիլմէք իշիւն,

Ա. Քէնտիլէր թէրագգիտէ օլմալը տըրլար : Չօճուզլարտա 'իլմ էօյրէնմէյէ վէ կիւն պէ կիւն թէրագգիտէ օլմալա պիր արզու հասըլ էթմէք, վէ անլէրէ իպրէթ օլմագ իշիւն, էվվէլա պու արզունըն հուսուլի խօճատա լազըմ տըր : Կիւն պէ կիւն թէրագգիյէ սայ' էթմէյէն պիր խօճանըն թէ՝սիրի նէ օլա պիլիր :

Էքսէրիյէ, կիւնիւն 24 սա'աթընըն ճսընը մէքթէպտէ, Չսինի տէ տէրպլէրինի հազըրլամագտա կէշիրիրլէր տէյիւ ֆարզ էտէր իսէք, պագի գալան 16

սա՛աթտան ագալի պիր միգտար՝ քէնտի թէրագ-
գիլէրի իչինն օգուսագ եա միւթալա՛յա սարֆ էթ-
մէք իւզրէ, պիր ֆուրսաթ՝ պուլա պիլիլէր : Պու
ուսուլա բաղպէթ էտէն պիր խօճանըն՝ մա՛լիւմաթ-
լէ պէրսպէր ճէսարէթի տախի արթար : Քէնտի
խըտմէթ վէ ֆէրա՛իզինէ տա՛իր կէրէք զագէթա-
լարտա վէ կէրէք քիթապլարտա պուլուռնան պէնտ-
լէրի միւթալա՛ա էթմէլի . հէմ տախի պիր մատտէ
սէչիպ անտէ միգտար ը քիֆայէ թէրագգի էթտիք-
տէն սօնկրա, պիր ախէրինի, վէ պէօյլէճէ ֆուրսա-
թը օլտըգճա, եէնի մատտէլէրի քէչֆ վէ մա՛լիւ-
մաթ թահսիլ էյլէմէլի տիր :

Հէր պիր խօճանըն պիր ճէպ տէֆթէրի օլուպ,
անտէ քէնտինէ իգթիզալը խուսուսլարը, պիլ ֆարզ,
պիր քիթապտա եա զագէթատա ըսթ կէլտիյի,
եախօտ մէչուր զաթլարտան իշիթտիյի ա՛լա ֆիքը-
լէրի, վէ քէնտի խաթընա արա սըրա տիւչէն մագ-
պուլ թէրթիպ վէ նիզամլարը, վէ պու միսիլիւ էլ-
զէմ մատտէլէրի շէրհ էթմէք չօգ ֆա՛իտէլի տիր :

Բ. Քէնտի շէհրինտէ եա սէմթինտէ՞ պուլուռնան
խօճալար իլէ մուհալէրէ էթմէլի տիրէր : Հէր պիր
խօճա տա՛իմա էօյրէնմէյէ վէ եարտըմ ալմաղա
միւլթաճ օլտըղը միսիլիւ, ախէրլէրէ քէնտի
թէճրիւպէսինտէն եարտըմ էթմէյէ տախի հագըր
կէօնիլիւ օլմալը տըր : Պու սուրէթտէ տա՛իմա
պիրիպիրինէ եարտըմ էտէն խօճալար՝ չօգ կիւճիւք-
լէրինէ չարէ, վէ իւմիտսիզլիքլէրինէ ճէսարէթ վէ
գուսուրլարընա իսլահաթ պուլուրլար :

Պուռուն իչինն,

1. Վագըթ վագըթ պիրիպիրինին զիյարէթինէ
կիթմէլի տիրէր : Պու եօլ իլէ մախսուսի պիր տօսթ-

լըգ վէ մուհապպէթ սապիթ էտիտիքտէն մա'տա, պիր խօճա տիկէրինին մէքթէպինի վիյարէթ էթմէ-սինտէ՝ չօգ տէֆ'ա անտէ պիր էյի թէրթիպ, եա սագընաճագ պիր 'ատէթ կէօրէրէք, խսթիֆատէ էտէր :

2. Խօճալար զագէթալարա քէնտի մէ'մուրլյէթ-լէրինէ տա'իր պէնտլէր վէրմէյէ միւգթէտիր օլմալը տըրլար: Պիր խօճա թէսատիւֆ էթտիյի միւշքիւլաթը քէնտիսի նէ եօլ իլէ հալլ էթմիշ իտիյինի զայրիլէրէ պիլտիրմէք, եախօտ պուռնուն ա'քսի օլարագ, չարէսինի պուլամատըղը պիր միւշքիլէ տիւշտիւլիւնտէ, պաշ-գալարըն պու խուսուստա թէճրիւպէ վէ էֆքեարը-նը անկլամագ մէրամըլէ, զագէթալարա վագըթ վագըթ պէնտ վէրէճէք օլսա, հէմ քէնտինէ, հէմ տէ սա'իրլէրէ ֆա'լիտէլի պիր խըտմէթ իճրասընտա պուլունուր :

3. Մու'այյէն պիր վագըթտա խօճալարըն ճիւմ-լէսի թէճէմմիւլ էթմէլի տիրլէր : Պիր շէհրտէ վէ միւմքին իսէ ճիւլար սէմթլէրտէ պուլունան խօճա-լար մու'այյէն վագըթլարտա պիր արայա կէլէրէք, հէր պիրի՝ քէնտի թէճրիւպէսլյէ թէսատիւֆ էթ-տիյի միւշքիւլաթը վէ պուլտըղը չարէլէրի եա պիր նութգ իլէ եախօտ ախէր պիր եօլ իլէ մէճլիւ հու-գուրընա կէթիրսէ, վէ պէօլէճէ մէքթէպլէրին իս-լահը իչիւն միւսպահասէ վէ միւթալա'ա օլունսա, փէք չօգ ֆա'լիտէ հուսուլէ կէլիր : Մէշհուր վէ էյի մէք-թէպլէրի օլան մէմլէքէթլէրտէ խօճալար պուռնուն մէնֆա'աթընը աշիքեարէ կէօրմիւշլէր տիր :

Հաքին պուռնտա շու խուսուսլարա տիգգաթ օ-լունմալը տըր :

ա. Հէր պիր խօճա քէնտի մէքթէպի վէ թէճ-

րիւպէսի հազգընտա օլան սէօհպէթ վէ հիքեայէ-
սինտէ հիլէսիզ օլմալը տըր :

բ. Հէր քէյֆիյէթի հիւսսալա ալըս միւվադէնէ
էթմէքսիզին, սիր դայրի խօճանըն ուսուլընը դա-
պուլ էթմէքտէն սազընմալը տըր :

գ. Հիչ պիր շէյ էյրէնմէյէ իհթիյաճը եօգ կիպի,
պաթըլ խօտիէսէնտիքտէն իհթիրազ էթմէլի տիր :

Պ Ա Պ Ժ Դ .

ԻԽԹԱՐԱԹ Ը ՄԻԻԹԵՆԵՎԻՅԵ

Էհլիյէթլի խօճալարըն ուզուն թէճրիւպէլէրիյէ
պուլունմուշ օլուպ հէր խօճանըն իճթինապ վէ
եախօտ իճրա էտէճէյի իքի նէվ՝ նասիհաթ զիրտէ
մուհարրէր տիր :

Ա. ԻճՐԵՆԱՊ ԸԼԱՆԱՃԱԳ ԽՈՏՈՏԱԼԻ

1. Խօճալար՝ պիր մէքթէպէ եէնի կէլտիքլէրին-
տէ, շայիրտլէրին զահիրի հէյ"էթլէրինէ նազարէն,
պա'զըլարընը սէվիպ, տիկէրլէրինի իսէ թահգիր
էթմէմէլի տիրլէր: Զօգ տէֆ'ա պիր մէքթէպէ եէնի
պիր խօճա կէլտիյինտէ, շայիրտլէրտէն պիր թազը-
մընըն հարէքէթ վէ հէյ"էթլէրի խօշ կէօրիւնտիւ-
յիւնտէն, անըն 'ինտինտէ մագսուլ վէ տիկէրլէրի
եա դայր ի մագսուլ օլուր, վէ եախօտ անլէրին
հազգընտա վազիֆէ էտինմէզ: Պիր խօճանըն պէօյ-
լէ հարէքէթտէ պուլունմասը նահագգ վէ մուզիրր
տիր :

2. Նէ տուրլիւ տէրսէր էօյրէնէճէքլէրինի շայիրտ-
լէրին ըէյինէ պրազմամալը տըրլար: Չօճուգլարըն
'ազլ ու իսթի'տատընը վէզն էթմէյէ հէր քէստէն
զիյատէ խօճալարըն ֆուրսաթը օլտըղընտան, շա-
յիրտլէրին օգույաճագլարը տէրսլէրի թէրթիպ էթ-
մէք անլէրէ 'ա'իտ տիր: Լաքին չօգ տէֆ'ա վուգու'
պուլտըղը իւզրէ խօճալար' տէրսլէրի թէրթիպ էթ-
մէք իշինի շայիրտլէրէ հէվալէ էթտիքլէրինտէն, շա-
յիրտլէր տախի միւթէճասիրանէ՝ կէօթիւրէմէյէ-
ճէքլէրի եիւքիւն ալթընա կիրէրէք պիր գաչ սէնէ-
լէր սօնկրա պաշլայա սիւլէճէքլէրի տէրսլէրի սէչէր-
լէր: Պէօյլէճէ, տօղրու օգույուպ եազմադ պիւլմէյէն
շայիրտլէրտէն էքսէրիսի 'իւմ'ի Սարֆ վէ 'իւմ'ի
Հիքմէթ միսիլլիւ 'ալի մէրթէսլէտէ օլան տէրսլէր
իլէ մէշըուլ պուլունուրլար:

3. 'Ս.տի մէքթէպլէրտէ լուզումընտան զիյատէ
չէյլէր թա'լիսինէ հավէս էթմէմէլի տիրլէր: 'Ս.տի
մէքթէպլէրին մագսէտի' օգումադա հէնուզ պաշլու-
մը չօճուգլարա էսասլար էօյրէթմէք, վէ ֆիւքըլէ-
րինտէ 'իւմէ տօղրու պիր հավէս ույանտըրըպ,
պէօյլէճէ տահա ա'լա մէքթէպլէրէ թէտարիք կէօր-
մէք օլտըղընտան, չօճուգլարա օ սիննտէ լուզումը
օլմայան պիր չօգ 'իւմլէր էօյրէթմէյէ չալըմագ էյի
տէյիլ տիր: 'Իւմին խազինէլէրինի աչմագ իշլւն
'ազըլ անաթարընը հազըրլամագ՝ պինլէրճէ գա-
փալը խազինէլէր կէօթէրմէքտէն էվա տըր:

4. Մէքթէպ վագթընտա՝ մէքթէսլէ 'ա'իտ օլմա-
յան իշլէր իլէ մէշըուլ օլմամալը տըրլար: Մէքթէ-
պին խալահընա սարֆ օլունաճագ վագթթտան շա-
լըպ, եազը եազմագ, տիքիշ տիքմէք, չօրապ վէ
խարճ էօրմէք, 'քիթապ օգումագ, վէ եէրինէ պիր

վէքիւ գոյուս պաշգա մահալէ կիթմէք, ուշումագ, եախօտ պիր խըտմէթ զուհուրինտէ մէքթէպէ մու'այ-
յէն վագթընտան էվվէլ խիթամ վէրմէք, վէ պու-
կիալի եօլար իւէ վագթը քէնտիլէր իչիւն գուլլան-
մագ՝ տօյրուտան տօղրույա սըրգաթ վէ հագգսըզլըզ
օլուպ, շայիրտլէրէ՝ մէքթէպ վագթընտա օն գաթ
միւնասէպէթսիզ հարէքէթլէրտէ պուլունմաղա զա-
յէթ ֆէնա պիր 'իպրէթ օլտըղընտան, շայիրտլէրի
ազ օլան պիր խօճա պիւլէ, մէքթէպ վագթընն հէր
պիր տագիգէսինի անճագ չօճուգլարըն խայրը իչիւն
գուլլանմագ կէրէք տիր :

Ճ. Մէքթէպի թէշրիֆ էտէն միւսաֆիր հուզու-
րընտա՝ մէքթէպին եա շայիրտլէրին գուսուրլարըն-
տան տօլայը ի'թիզար էթմէմէլի տիրէր : Չօճուգլար
տէրտլէրինի էյի պիլմէտիքլէրինտէ, խօճա տախի՝
« Ստեփան պու կիւնլէրտէ տէվամէթլէ կէլմէալ ».
տիկէր պիրի օգուտըղընտա, « Պէն կէլտիյիմտէ, պու
չօճուգ Վէք կէրի գալմըլ խալի » . Ռուբէն եանկըզ
օգուտըղընտա, « Պունա տօղրու օգութմագ սայքի
միւմքինսիզ տիր . հիչ տիգգաթ էյլէմէզ » . Գէորգ
եանկըլտըղընտա, « Պունուն լիսանընտա պիր գու-
սուր վար » . սըրա Յովհաննէսէ կէլտիքտէ, « Պու
չօճուգ քիթապընը զայպ էթմիշ խալի . Վէտէրի տէ
եէնիսինի ալմայօր » . պիր ախէրի հագգընտա՝ « Պէն
պունուն սէսինի եիւքսէք չըգարթտըրամայօրըմ »
տէյէրէք թէպրիյէ ի գիմիէթ էթմէյէ վէ շայիրտլէրի
վէ վալիտէյնլէրինի վէ մէքթէպ մէ՝մուրլարընը միւթ-
թէհիմ գըլմաղա չալըշըր : Եախօտ զայրի պիր խօ-
ճանըն եէրինէ կէչմիշ խալէ, « Պէն կէլտիյիմտէ շա-
յիրտլէրին ճիւլէսի տէ օգումագտա գա'իֆ խալի », « Պէն
կէլտիյիմտէ մէքթէպտէ տալա նիզամ եօգ

խորի », « Անկլատրղըմա կէօրէ, էվվէլքի խօճա՝ չօ-
ճուգլարը քէնտի քէյֆլէրինէ պրագըր իսիլ » տէ-
յերէք թէ՛ազգլումէ պաշար : Պու նէվ՝ հարէքէթ
հէր վէճհլէ զայր ի միւնասիպ օլտըղը աշիքեար տըր.
զիրա տէտլյի՝ պիր տէրէճէ հագգլը պիլէ օլսա, պիր
ախէրինին գուսուրլարընը իլան էթմէք ա՛լի ճէնասլ
պիր ատէմէ եագըշմազ, Ամմա էյէր խտտի՛ասը պի-
էասա խէ, քէնտի ի՛թիպարը իշիւն սուշուզա իֆ-
թիրա էթմէյէ ասլա հագգը եօգ տըր :

6. Չօճուգլարը եէքտիկէրինէ թաթպիգ էթմէ-
մէլի տիրլէր : Պու 'ատէթ՝ պիրինին խօտփէսէնտ օլ-
մասընա, վէ տիկէրինին անա հասէտ էթմէսինէ սէ-
պէպ օլուր :

7. 'Ագըլլարը զա՛լիֆ օլան չօճուգլարը ինճիթմէմէլի
տիրլէր : Հէր մէքթէպտէ պիր մատտէ պիր, իքի, իւչ
տէֆ՝ա թա՛րիֆ օլունտըգտան սօնկրա, եինէ անը
անկլամայարագ տուրուսլ պագան չօճուգլար պու-
լունուր : 'Ալ էս սէվլիյէ պու մագուլէ շայիրտլէր խօ-
ճայա տօղրու տահա զիյատէ մուհապպէթլու օլ-
տըգլարընտան, անլէրի թէշվիւք էթմէնին ասըլ չա-
րէսի՛ հիճվ վէ թա՛ղիր եա թէքտիր տէյիլ, անճագ
անլէրէ միւրիւվվէթ վէ թէհամմիւլ կէօթէրմէք
տիր :

8. Շայիրտլէրին վալիտէյնլէրինտէն պիրինին խօ-
ճայա եա մէքթէպ թէրթիպինէ գարշը պիր կէօնէ
տարղընլըղը օլարագ, միւնասէպէթսիգ պիր 'ամէլտէ
պուլլունուր խէ, խօճալար անըն իլէ քէմալը սապր
վէ միւրիւվվէթ, հէմ թաթլըլըգլէ մու՛ամէլէ էթ-
մէլի տիրլէր : Պա՛գէն մէքթէպէ գատար կէլիպ, չօ-
ճուգլարըն հուգուրընտա խօճայա գարշը լայըգսըզ
մու՛ամէլէտէ պիլէ պուլլունաճագ օլսալար, անլէրէ

միւնասիւս վէ հալիմանէ ճէվապ վերիւս, էվտէ կէօ-
րիւշիւէրինի թէքլիֆ էթմէք էյի տիր:

9. Քիթասլ ք Շէրիֆի թէքտիր մագամընտա էզ-
պէր էթտիրմէմէլի տիրէր: Պա'լը խոճալար գասլա-
հաթլը շայիրտէ՝ գասլահաթընա տա'իր Քիթասլ ք
Շէրիֆտէն պիր մահալ սէշիւս, էզպէր էթտիրիրէր:
Խոճալար պուռու էյի պիր մէրամ իլէ էտէրէր իտէ
տէ, պուռտան շայիրտէ պիր Փա'լտէ հասըլ օլմա-
տըգտան մա'տա, պէօյիւք զարարա տախի պա'խ
օլուր:

10. Պիր մատտէտէն անճագ խոճա խօշանտըղը
եախօտ անը էյի պիլտիյի իշիւն անըն թէտրիս ու
թա'լիսինէ պաշգա մատտէլէրտէն զիյատէ վագըթ
վէ էմէք սարֆ էթմէմէլի տիր:

Բ. Ինչոս օլունաճագ խոտասլար

1. Պիր խոճա շայիրտէրի սէվտիյինի քէնտի հա-
րէքէթիլէ կէօթէրմէլի տիր: Շայիրսլէր պուռու
անկլատըգլարընտա, արթըգ խոճայա տօլրու ըր'ա-
յէթ, մուհապսլէթ վէ իթա'աթլարը փէք գօլայ օ-
լուր: Պուռու եալընըգ խոճանըն սէօղիւնտէն տէյիլ,
անճագ հարէքէթինտէն տախի էօյրէնմէլի տիրէր:
Խոճա պուռու էտէ պիլմէք իշիւն, հէր պիր չօճուղըն
խալահինէ տա'իր էզ ճան ու տիլ պիր խահիշ հիսս,
վէ մէ'մուրիյէթինէ, հէմ թա'հթ ք խտարէսինէ թէս-
լիմ օլունմուշ չօճուգլարա հագիգի պիր մուհապսլէթ
խարազ էյլէմէլի տիր:

2. Մէքթէպ վէ անա միւթա'ալլիգ հէր շէյին
թէմիզ վէ նիզամը հըֆզ օլունմատընա տիգգաթ
էյլէմէլի տիր: Եաղըխանէլէր, խքէմէլէր վէ մէք-
թէպ օտասընըն հէր պիր թարաֆը թէրթիսլի վէ

Թէմիզ սագլանըմալը տըր: Պիր եէրէ միւրէքքէպ տէօքմէք եախօս տիվարլարա եազը եազմագ վէ եախօտ րասթ կէլէն շէյի պըչազլէ քէսմէք վէ պու կիպի ույզունսըյուգլար քիւլլիյէն եասագ էտիմէլի տիր: Պունտան մա'տէ, շայիրտլէրին քիթապլարընըն տախի Թէմիզ սագլանըմասընա տիգգաթ էթմէլի տիր: Խօճալար վազիֆէ էտինմէտիքլէրի իչիւն, նիչէ տէֆ'ա չօճուգլար եէնի քիթապլարընը Թէլէֆ է- տէրլէր: Պու խուսուսլար սալթ սէօզ իլէ տէյիլ, անճագ 'իպրէթ իլէ տախի Թա'լիմ էտիմէլի տիր:

Ճ. Շայիրտլէր եախօտ անլէրտէն պիրի գապահաթ էթտիյինտէ, խօճա աչըգտան Թա'գիր էթմէյիպ, տօլայըտան 'ուսուսի սէօզլէր իլէ անը անկլաթսա, գապահաթը իլէյէնէ վէ պա'գէն սա'իրլէրէ տախի ֆա'խտէլի օլուր: Վազթըյլէ պիր խօճա՝ շայիրտլէ- րինտէն պիրինին պին նէֆս 'իպարէ եազաճագ եէր- տէ, պիր քիթապտան 'այնէն եազմը խտիյինի անկ- ար: Օլ կիւն արամայըպ, պիր գաչ կիւն սօնկրա՝ անլէրէ սապըգ վուգու՝ պուլմուշ պու միսիլիւ պիր քէյֆիյէթ նագլ ու իֆատէ իլէ տիգգաթլարընը ճէլպ էտէրէք, « Սիզին պէյնինիզտէ տախի պէօյլէ պիր շէյ օլմուշ տըր: անը եափան քիմ խտիյինի մէյ- տանէ կէթիրիպ րիւսվայ էթմէք պանա խօշ կէօ- րիւնմէյօր: խմտի սիզտէն հէր քիմ պէօյլէ ֆի'լտէ պուլունմուշ օլուպ տա գապահաթընը իգրար էթ- մէքլիյի ֆարզ սայարուս, մախֆիտէ օլտըղմ վազըթ կէլիպ պանա խապէր էթսին » տէր: Խօճա անճագ պիրինի պիլիւր իքէն, պու սէօզիւն իւզէրինէ պիր կիւն կէչմէպտէն, տէօրթ չօճուգ կէլիպ, պու գապա- հաթը իլէտիքլէրինի իգրար էթմէլէրիյլէ, անտէն սօնկրա պէօյլէ պիր հարէքէթտէ պուլունմազլար:

4. Հէր պիր խօճա՝ էօյրէթմէք իսթէտիյի շէյի էյի պիւմէլի տիր: Խօճա օլան քիսմէնին իշի էօյրէթմէք օլտըղընտան էօյրէտէճէյի շէյին խուսու-սընտա մա'լիւմաթ քեաֆիյէսի օլմալը տըր: Պիր մատտէնին ասըլ հագիգաթընա երիշմէյիպ, օլ պապ-տէ քէնտիսի տէ շիւպէլի պիր հալտէ պուլունա-րադ, պիլինմէսի հէր հալտէ էլգէմ օլան խուսու-լարը «Միւմքին», «Պէլքի», «Օլա պիլիր» կիպի թա՝ պիրլէրլէ եախօտ պունա մումասիլ պիր եօլ իլէ թա'լիմ էտէրէք խըտմէթինտէ գուսուրը պուլունան պիր խօճանըն ի'թիպարը շայիրտէր 'ինտինտէ թէ-նագըս էտէր. անլէրին տախի պու շէյի ֆէհմ էթ-մէլէրինտէն նաշի, խօտփէսէնտ օլմալարընա սէպէ-պիյէթ վէրիլիր: Լաքին պիլինմէսի քէնտինէ մութ-լագա րաճի օլմայան պիր խուսուս մէյտանէ կէլ-տիքտէ, անըն քէնտի խըտմէթի խարիճինտէ օլտըղը-նը պէյան էթմէք վէ եախօտ աջըգտան «Պիլմէմ» տէյիւ իգրար էյլէմէք մէմտուհ տըր:

5. Հէր պիր խօճա կիւլէճ եիւզիւ վէ ֆէրահ օլ-մալը տըր: Խօճա՝ մէ՝ մուրիյէթի իգթիզասընտան թէզ էօվքէլէնիպ, տա'խմա ազղըն շէհրէ կէօսթէր-մէյէ զիյատէ միւպթէլա օլտըղը իշիւն, պու պապտէ չօգ տիգգաթ էյլէմէլի տիր: Պիր խօճա քէնտի ֆէ-րահ հէյ"էթի վէ միւլայիմ սէօյլէյիշիյլէ շայիրտէրին գալպինի մէսրուր գըլաճագ եէրտէ, թէրա շէհրէ-սիյլէ անլէրէ ֆէնա 'իպրէթ վէրմէյէ ասլա հագգը եօգ աըր: Ֆէրահ պիր հէյ"էթ կէօսթէրմէք խօճա օլունա նէ գատար կիւճ իսէ, հէման օլ գատար իգ-թիզալը տըր: Պիր խօճանըն եիւզիւ ազղըն, գաշ-լարը չաթըգ, տուտագլարը գըվըըըգ օլտըգտան սօնկրա, անըն մա'լիւմաթը շայիրտէ նէ թէ՝ սիր է-

տէր: Հէր նէ գատար տախմա միւֆէրրահ օլմագ կիւճ իսէ տէ, հէր խօճա պու հալտէ պուլունմաղա չալըշմալը տըր: Պու 'իլլէթտէն գուրթուլմանըն պիր եօլու՝ մէքթէպտէ հէր կիւն ճան սըգաճագ չօգ շէյլէր գուհուր էտէճէյինի փէշին պիլէրէք անլէրէ զալիսլ կէլմէք իշիւն նիյէթ վէ հագիգի ճէհտ էթմէք տիր:

6. Խօճալար կիւճ մատտէլէրի էն գօլայ եօլ իլէ անկլաթմագ մա'րիֆէթինին թահսիլինէ ճէհտ էյլէմէլի տիրէր: Վագթըլլէ պիր խօճանըն քէյֆսիզլիյի սէպէպինտէն, եէրինէ պիր գաչ կիւն իշիւն զսյրի պիր խօճա ինթիխասլ օլունուր: Ասըլ խօճա՝ քէյֆսիզլիյինտէն պիրագ իֆագաթ պուլուպ, մէքթէպինի կէօրմէյէ կէլտիյինտէ, 'իւլ ի Հիքմէթ օգույան սընըֆ տէրսէ չաղըլըր: Մատտէ՝ « Մէնճէնիքէր հարէքէթինէ մանի՝ օլան էնկէլլէր » օլարագ պունա տա'իր՝ քիթապտա պուլունուպ անկլաշըլմասը գօլայ պիր իքի խուսուս, մէսէլա, գուլվէ ի ճագիպէտէն վէ սիւրիւնմէքտէն իլէրի կէլէն էնկէլլէր զիքր օլունտըգտան սօնկրա, պունլարտան պիրի կիպի, « էնվա՝ ի մէսաֆէլէրին միւմանա՝աթը » տախի մէյտանէ կէթիրիլիր իսէ, էմանէթ խօճա « է՛վլէթ, պու սըրատա օ տախի պէյիւք իշ կէօրիւր » տէյիպ պիթիրիր:

Շայիրտլէրտէն պիրի՝ պու թա'պիրտէն պիր շէյ անկլամայարագ, « էնվա՝ ի մէսաֆէլէրին միւմանա՝աթը մը. » « Մէսաֆէ նէ տէմէք խտիյինի անկլամայօրըմ » տէյիւ սու՝ալ էտէր:

Խօճա՝ հէման քիթապըն սէօղլէրինի թէքրարլայարագ, « Պիր ճիսմին՝ իշինտէ հարէքէթ էթտիյի մատտէ տիր » ճէվապընը վէրիր:

Շայիրտ. էյլէ իսէ, պու օտա պիր մէսաֆէ մի տիր:

Խօճա. Պու օտան մը :

Շայիրտ. Է՛վ վէթ. չիւնքի «Պիր ճիսմին՝ իշինտէ հարէքէթ էթտիյի մատտէ տիր» պույուրորներդ, իշթէ պիզ հէփիսիզ պու օտանըն իշինտէ հարէքէթ էթիյօրըզ :

Խօճա. Սահիհ. ամինա մէսաֆէ օտա տէմէք տէյիլ, անճազ «Պիր ճիսմին՝ իշինտէ հարէքէթ էթտիյի ճադդէ տիր»

Չօճուզ պու ճէվապլէ տախի դանի՝ օլմատը իսէ տէ, էմանէթ խօճա սա՛աթա պազըպ, վազթըն ազ գալմը իտիյինի կէօրէրէք, օլ պիր մատտէյէ կէչմէք իսթէտի: Պու արատա՝ վազը՛այը իւքինտէն պէրու սէյր էտէն ասըլ խօճա՝ Յովհաննէսէ տօյրու պիր թոսապվուր վէրէ պիլմէք մէրաոնլէ գոյնընտան սա՛աթընը չըգարըպ,

«Յովհաննէս, շու սա՛աթը սույա գօսամ, եինէ իշէր մի» տէյիւ սու՛ալ էթտի:

Շայիրտ՝ պիրազ տիւշիւնտիւքտէն սօնկրա, «Խայր» ճէվապընը վէրտի:

Խօճա. Նիշիւն իշլէմէզ.

Շայիրտ. Զիրա չարխլարըն արատընա սու տօլտըզը կիպի, տուրուր:

Խօճա. Փէք էյի, անը զէյթ ետղը իշինէ գօսամ.—

Չօճուզլար կիւլտիւլէր:

Խօճա. Գալըն փէքմէզ եա պալ իշինէ գօսամ.—

Չօճուզլար տահա պիյատէ կիւլտիւլէր:

Շայիրտ. Պու նէսնէլէրին հիշալիրինտէ տէ իշլէմէզ:

Խօճա. Նիշիւն 'նէսնէլէրին՝ տէրսին: Մէսաֆէլէրն տէսէն օլմազ մը, տէտիյի կիպի Յովհաննէսին ֆիքրինէ պիր ըլըզ տօյուպ, մէսաֆէ նէ իտիյինի անկլատը:

Խօճա. Զօգ մաքինալար հավատա իշխելէր. —
էօյլէ խէ հավա մէսաֆէ տիր: Պիր պալըգ՝ փէքմէզ
միսիւլիւ գաթը մէսաֆէլէր իշինտէ կէզէմէզ. սէպէ-
պինի սէօյլէյէ պիլթիր մի սին.

Շայիրտ. Զիւնքի մէսաֆէ էնկէլ օլուր:

Խօճա. Փէք էյի, սո՛ւաթ նիշիւն հավատա իշէր տէ
սուտա իշլէմէզ.

Շայիրտ. Զիւնքի սու հավատան տահա գաթը
տըր:

Խօճա. էօյլէ խէ, պիր մէսաֆէնին միւմանա՛ւաթը
նէյէ մէրպուլթ տըր:

Պու սըրատա էմանէթ խօճա արայա կիրիպ, քի-
թապտա տախի, սօնկրատան կէլէն սու՛ալ հէման օ
օլուպ քէնտինին անը սու՛ալ էթմէք իւզրէ խտիյինի
պէյան էյլէմէսիյէ, ասըլ խօճա եինէ պիր սէյրճի հա-
լինտէ տէրս խիթամ պուլունճայա գատար պէքլէտի:

Շխտի պու իքի խօճալարըն ֆարգը նէրէտէ օլ-
տըղը հէր քէսէ մա՛լլւմ տիւր: Պիրի՝ մատտէլէր
հազգընտա թասավլուրը պէրրագ, վէ անլէրի փէք
դօլայ սուրէթտէ իֆատէ էտէ պիլմէքլիք գապիլիյէ-
թինէ մալիք, տիկէրի խէ՝ պու գապիլիյէթտէն
մահրում, վէ քիթապըն սէօզլէրինէ պալլը տըր:

7. Խօճա խարիզ իւլ՝ատէ վազը՛ալարը էլտէ պիր
վէսիլէ էտէրէք, շայիրտլէրին գալպինէ ախլագի վէ
տինէ միւթա՛ալլիգ պիր թէ՛սիր պրագմալը տըր:
Պունտան մուգատտէմ խօճալարըն՝ շայիրտլէրին ախ-
լագի վէ տինճէ թա՛լիմինէ տա՛իր ֆէրա՛լպինի զիքր
էթմիշ խտիք, Պիր չօճուղա՝ Ալլահա վէ ատէմլէրէ
տօղրու օլան ֆարգլարը խուսուսընտա տա՛լիմա
սէօյլէմէք, վէ հաթթա պունուն իշիւն մախսուսի
պիր վազըթ թա՛եին էտիպ անլէրէ րէսմի պիր խըտ-

մէթ իճրա էյլէմէք՝ չօգ տէֆ'ա ֆա"իտէսիզ տիր-
լաքին մահիր պիր խօճա՝ պիր վազը'անըն չօճուգ-
լարըն գալպինէ թէ"սիր էթտիյինի կէօրտիւյինտէ,
մէսէլա իլահի գուտրէթին իզհարընտա Ալլահը 'իզ-
գէթլէմէք վէ անա թէսլիմ' օլմագ, եախօտ զանի
պերէքէթլէրինին իհսան օլունմասընտա անա միւ-
թէշէքքիր պուլունմագ, վէ պու կէօնէ միւնասիպ
սըրալարտա, չօգ սէնէլէր կէչտիքտէն սօնկրա պիլէ
ուճուտուլմայաճագ եօլտա չօճուգլարըն գալպինէ
թէ"սիր էթմէյէ սա'յ էտէ պիլիր:

Պու խոսսուս աթիտէքի միսալ իլէ էյի անկլա-
շըլըր:

Վազթըյլէ պիր մէքթէպտէ եիրմի պէշ գատար
չօճուգլար՝ րահաթ պիր թարգտա քէնտի խըտմէթ-
լէրինէ տէվամ էթմէքտէ վէ հէր պիրի տախի չի-
մէնիք իւզէրինտէքի գուզուլար կիպի քէյֆլի վէ
ուզագտան իշիտիլէն կիօք կիւրլէմէսի հագդընտա
վազիֆէսիզ իքէն, նակեահ լէմ'ան էտիպ չամաթա
էտէն պիր չիմէք ճիւմլէսինին տիգգաթընը ճէլպ
էյլէտի: Տէր հալ կիւնէշ պուլուլթլար իլէ էօրթիւ-
տիւ, վէ չօճուգլարըն եիւզլէրի մէլիւ վէ մահզուն
օլտու: Արալարընտա պէօյիւճէք գըզլար՝ քէնտի
քիւշիւք գարնտաշ վէ գըզգարնտաշլարընը թէզիյէ
էվէ եօլլամագլըղը տիւշիւնտիւլէր իսէ տէ, զարպի
ուֆուգտան սէյիրտիպ կէլէն վէ հէր թարաֆը գա-
րարտան պուլուլթլար՝ չօճուգլարըն հիշ պիրինէ տի-
շարը չըգմաղա միւսա'ատէ էթմէզ իտի: Օլ տէմ չօ-
ճուգլարըն ճիւմլէսի պիր եէրէ ճէմ' օլուպ, քիւ-
շիւքլէր՝ քէնտի պէօյիւք գարնտաշ եա գըզ գարն-
տաշլարընըն հիմաշէսինէ սըղընտըլար, մէքթէպտէ
քիմսէսի օլմայանլար իսէ, պիր զարիպ կիպի մահ-

գուն վէ միւքէտտէր օլմաղա պաշատըլար, իսճա՝
աղըր վէ թէլաշսըզ պիր հէյ"էթլէ փէնճէրէլէրի վէ
գափուշը գափատըգտան սօնկրա, քիւչիւք չօճուգ-
լարա եադըն պիր եէրէ օթուրտու : Գօյու գարան-
լըզ վէ արատա պիր լէմ'ան էտէն շիմէք վէ հէյ-
պէթլու կիւրիւթիւ վէ հէր շէյի տէվիրէճէք կիպի
հիւճոււմ էտէն ըրւզիեար՝ չօճուգլարը 'ազիւմ քապֆ
ու իզթիրապա կիլկֆթար էյլէմէքտէ իտի : իսճա-
տան մա'տա, հէր քէս շաշըրմըշ պիր հալտէ պիրի-
պիրինէ սարըլմագտա իքէն ափանսըզ պիր ըրւգ-
կէպը՝ իշինտէ սըղընտըզլարը օտայը սալատը վէ
չէնկէլսիզ պիր փէնճէրէ գանատը գոււվէթլէ չար-
իւրտըզը կիպի, ճամ գըրըլըպ, 'ազիւմ պիր շամաթա
մէյապնէ չըգալը : Պիւթիւն մէքթէպ պիր անտէ
խարապ օլաճագ կիպի շէտիտ ըրւզիեար էսմէքտէ,
կէօք թուրթուլմըշ կիպի գօյու գարանլըղըն իշին-
տէն շիմէքլէր արտ արտը սըրա լէմ'ան էթմէքտէ
իքէն, պիգտէն պիրէ հէփ շամաթա վէ կիւրիւթիւ-
լէր քէսիլիպ, տէհէթլի պիր սիւքիւնէթ հէման եա-
ղաճագ օլան շէտիտ եաղմուրըն եազլաշտըղըն խա-
պէր վէրմէքտէ իտի : իսճա պուճու էյի պիր ֆուր-
պթ սայարազ, վիւլա'լիմ պիր փէրտէ վէ թէլաշ-
սըզ պիր հէյ"էթլէ, « Չօճուգլար, գօրգմայընըզ,
պու շէյլէրին ճիւմէտինի եափան՝ պէրրազ կիւնէշի
վէ սէրին ըրւզիեարըլարը պլիշ էտէն Սէմափի ֆէ-
տէրինիզ տիր : Հէման պու տագիգէտէ օլտըղը կի-
պի, պիւթիւն կիւն անըն գուտրէթիլէ հիւմայէ օլու-
նուր իրինիզ : Սապահըն խօշ սա'աթլարընտա թագէ
հայաթլէ օ սիզի պէսլէյիս իտարէ էյլէտի, ամմա
սիզ անը կէօրմէտինիզ : Հէր վագըթ օլտըղը կիպի,
հէման պու տագիգէտէ տալսի սիզի հըֆը էյլէմէյէ

գատիր տիր. 'Զիրա անըն իղնի օլմագսըզըն, պիր սէրչէ պլլէ եէրէ տիւշմէզ' : Գասըրդայը թէրթիւ պտիւ պիւզիեարըն գանատլարընա պինէն՝ պիզի հէր թէհլիքէտէն խէլաս էթմէյէ գատիր օլտըգճա, պիզ տախի տա"լմա անա սըղընմայը իզ. Ալլահ շիմտի պուրատա պիզի մուհաֆազա էթմէյէ հազըր տու-րույօր » տէտի :

Խօճա՝ սէօղիւնիւ պիթիրլի պիթիրմէզ, եաղմուր ազ վէ սէյրէք պիր հալտէ պաշլատը. Լաքին կիտէ-րէք կէօքէրին փէնճէրէլէրի աշըլպ եէր տօյուճ-ճայատէք սուվարըլտը : Պուլուլթլար տաղըլտըգճա, կիւրիւլթիւնիւն սէսի տախի զա'րիֆլէնմէքլէ, էնճամ կիւնէշ՝ թագէ վէ հայաթալաշ զիյասընը վէրմէյէ վէ չիմէնտէքի եաղմուր տանէլէրի ըէնկեարէնք կէօ-րիւնմէյէ, գուշլար թէրէննիւմ վէ շարգի ուֆուգ-տա 'ալայիւմ իւս սէմավլյէ գուհուր էթմէյէ, վէ պիրազ էվվէլ գօրգու իլէ տօլան գալպլէր Սէմավի ֆէտէրին հիմայէսիլլէ հըֆզ օլունտըղլարը իչիւն թէշէքքիւր էյլմէյէ պաշլատըլար :

Կիւնիւն պագիտի խօշ պիր սուրէթտէ կէչիւ, չօ-ճուգլար արթըգ էվլէրինէ կիտէճէքլէրի վագըթ, խօճա Գիթապը Շէրիֆի աշարագ, տաղըլմագտան էվվէլ անլէրէ Յճնճի Մէղմուրտան աթիտէքի սէօղ-լէրի օգուտու : —

Ճ. « Էյ խէլասըմըզըն Ալլահը,
« Հէյպլէթլի շէյլէր իլէ 'ատալէթ իւզըն պիզի խթի-
ճապլէթ էտէճէքսին,
« Սէն քի գէմինին ճիւմլէ միւնթէհալարընըն,
« Վէ տէնիղին ուզագ եէրլէրինին իւմիտի սին :
6. « Տաղարը գուվվէթինլէ «ապլիթ գըլան,
« Վէ գուտրէթլէ գուշանան սէն սին :

7. «Տէնիզէրին կիւրիւթիւսիւնիւ,
«Տալզալարըն կիւրիւթիւսիւնիւ,
«Վէ իւմմէթլէրին հէնկեամէսինի թէսքին էտէն սէնսին»
8. «Վէ միւնթէհալարտա սաքին օլանլար՝ սէնին
'ալամէթլէրինտէն խավֆ էտէճէքլէր,
«Մէշարիգ վէ մէզարիպի մէսրուր էտէրսին»
9. «Զէմինի գիյարէթ էտիւլ անը իֆագէ էտէրէք,
«Անը զայէթլէ մահսուլտար գըլարսըն»
«Ալլահըն ըրմալը սու իլէ տօլու տըր»
«Ինսան իչին պուզտայ թէտարիք էտէրսին»
«Զիրա շէֆէ պէօյլէ թէրթիւլ էտէրսին»
10. «Անըն էվէքլէրինի սուլայըլ,
«Զուգուրլարընը տիւզէլտիրսին»
«Անը եաղմուր իլէ եումըշատըլ»
«Ֆիլիսլէրինի պէրէքէթլէրսին»
11. «Սէնէյի սէնին ֆէյլինլէ թէթվիճ էտէրսին»
«Ասարըն եաղ տամլատըր»
12. «Զէօլին մէր'ալարընա տամլատըր»
«Վէ սլայըրլար շատըզ գուշանըրլար»
13. «Մէր'ալար սիւրիւլէր կիյինիր»
«Վէ վատիլէր պուզտայ իլէ գաիլանըս»
«Ալգը էտէրլէր վէ իլահի օգուրլար»

Պատէհու խօճա քիթապը գաիտայըս, «Զօճուգ-
լար, շիւտի կիտինիզ, վէ սու քէլամլարըն պու կիւն
սլիզիմ իւզէրիմիզտէ նէ սուրէթլէ իճրա օլունտըղընը
թէֆէքքիւր էտինիզ. վէ պու կիւնքի քէրէմլէր վա-
վասըթասըլլէ, սուլնտան պէօյլէ հէր հալ ու քէյֆի-
յէթտէ, միւֆէրրիհ հավատա օլտըղը կիպի, գա-
սըրղա զէմանընտա տախի Ալլահա կիւվէնմէքլիյի
էօյրէնինիզ» տէտիքտէն սօնկրա, չօճուգլարըն ճիւմ-
լէսի փիւր սիւրուր վէ թէչէքքիւրլէ տըշարը չըգըս,

«Մէղաբարիպին տէ՛վրանընը մէսրուր», «Մէր'ալարը սիւրիւէր կիյինմիշ», վէ «Վատիւէրի պոռզմայ իլէ գափլանմը», հէմ «Պայըրլարը շատըգ գուշանմը» կէօրտիւէր. վէ Ալլահ քէնտիւէրին փէտէրի վէ խէ-լասքեարը օլտըղընա իսքեաթ օլտըլար:

Պու պապտէ տահա չօգ միսալէր կէթիւրիլէ պի-լիր իսէ տէ, մատտէյի խօճալարըն տիրայէթինէ հէվալէ էտէրէք, խիւլասա օլարագ տէրիզ քի, խօճա օլան զաթ' հէր պիր վազը'այը, մէսէլա մէք-թէպին եանընտան կէչէն պիր սէրիօշըն րէզալէ-թինի, քէնտի 'ազլընը դայ' էտինլ սօգազլարտա փէրիշան տօլաշանլարըն սէֆալէթինի, գօնջուլարտա վուգու' պուլան, պա խուսուս կէնճլէրին վէֆաթը-նը, ճէնազէ ալայընըն կէչմէսինի, վէ պու թիսիլիւ խուսուսլարը էլտէ պիր վէսիլէ թութարագ; չօճուգ-լարա ախլագի հագիգաթ թա'լիմ էտէպիլիր: Չօգ տէֆ'ա չօճուգլարըն տէրսինտէն պիր մատտէ եա պիր սէօլ իսթիսրուճ էաէրէք, էյի պիր ֆուրսաթ կիպի անլէրին գալպինէ ախլագի թէ"սիր պրագա պիլիր:

'Էօմրիւնիւն կիւնէշի ղուրուպինէ եազլաշմը պիր խօճա՝ կէչիրտիյի սէնէլէրին տիգգաթ'ա շայան հէր պիր խուսուսընը պէօյլէճէ էյիյէ գուլլանմը խտի-յինէ՝ խօշ պիր մէնզարէյէ կիպի սէյր էյլէտիքճէ, 'աճէպա նէ 'ազիմ վէ ճէլիւ պիր սիւրուր հիսս էտէր:

Պ Ա Պ Ժ Ե .

ԽՕՃԱԼԱՐԸՆ ՄԻԻՔԵԱՅԱԹՐ

Էլ եէվմ խօճալարըն՝ քէնտի խըտմէթլէրինին
միւսթահադգընճա իւճրէթ ալմատըզլարընտան խըտ-
մէթլէրինի թէրք էյլէտիքլէրի վէ պու սէպէպտէն
մէքթէպլէրին չօգ զարար կէօրտիւյիւ հէր քէսէ մա՝
լիւմ պիր քէյֆիյէթ տիր։ Սգըլը վէ հադգընտա չօգ
լիւմտ օլունան ալը կէնճ պիր գաչ սէնէ մէքթէպտէ
օգուտըգտան սօնկրա, իւմիտ վէ ղայրէթլէ խօճալըգ
էթմէյէ պաշլար, վէ խըտմէթինտէն տախի խօշլա-
նըր, լաքին պիր իքի սէնէ կէչէրէք, քէնտի մէք-
թէպ արգատաշլարընտան շիմտի սէնա՝աթ եա թի-
ճարէթլէ մէշղուլ օլանլարըն պիրէր այրը իշ պա-
շընտա վէ քէնտինտէն գլյատէ վարա գաղանմագտա
օլտըզլարընը կէօրիւպ, եա քէնտինին վէ եախօտ
չօգ տէֆ՝ա կէօրիւնտիւյիւ կիպի վալիտէյինին իճ-
պարըյլէ մէքթէպ օտասընը թէրք էտիպ ախէր պիր
իշլէ մէշղուլ օլմասըյլէ էյի պիր խօճա էլտէն կիթ-
միւ օլուր։

Սա՞իւ պիր եօլ իլէ թէ՛այյիւշ ի եէվմիլէրինի թէ-
տարիք էթմէյէ իգթիտարլարը օլմայանլար վէ եա-
խօտ թէնպէլ օլանլար իսէ, աճ գալմամագ իչիւն,
ազ պիր մա՝աշլէ խօճալըգ էթմէյէ գանա՝աթ է-
տէրլէր։ Պիր թագըմ խօճալար տախի վար քի քիւ-
չիւքիւքտէն մէքթէպտէ գալըպ, պիր սէնա՝աթ էօյ-
րէնմէտիքլէրինտէն շիմտի իխթիյար վէ մա՛լիւմաթ-
տա թէրադգի էյլէմէմիշ վէ պու խըտմէթէ հէր

ճիւղէթէ զայր ի միւսթա՛խ օլարագ երնէ խօճալըգ
էթմէքտէ տիրէր . զիրա պու խըտմէթտէն թարտ
օլունտըգլարը կիպի, խտարէլէրինտէն 'աճիգ գալըպ,
միլլէթին իւզէրինէ ֆա"խտէսիզ պիր եիւք սայըւա-
ճագլար տըր:

Մու'ալլիմէլէրէ կէլինճէ, 'ալ էս սէվլիյէ անլէրի
տահա փէրիչան պիր հալտէ պուլուրըզ: Պունլարըն
մա'աչը էքսէրիյէ օլ գատար ազ տըր քի անա
պէտէլ միլլէթտէն հէր գանղը պիր ֆամիլէա՝
սատէ թա'ամ պիլէ եէտիրմէք իսթէմէզ, վէ
պունուն սէպէպի տախի մէրգումէ փէտէրի խանէ-
սինտէ օլսա վէ եախօտ պիր իչլէ մէշղուլ պուլուն-
սա, օլ գատարընը պիլէ գազանամատըղը իմիշ, Պա'-
զէն մագթու՝ մա'աչը վազթընտա վէրիլիպ, խօճա
տախի միւմքին ի մէրթէպէ խտարէլի տալրանտըղը
հալտէ օլ գատարը քեաֆի օլտալիլիր իսէ տէ, մահ
պէ մահ թէ"խիր վէ եախօտ պիր գըսմը իհմալ օ-
լունտըղը վէ եախօտ փարա եէրինէ պաշգա պիր
չէյ ալմաղա մէճպուր էտիլտիյի իչիւն, խօճա օսանըպ
էնճամ խըտմէթտէն վազ կէչէր . շէօլէ քի չօգ զէ-
վալլը, պա խուսուս էօքսիւզ դըզլար՝ ըահաթ պիր
'էօմը կէչիրմէք իչիւն խօճալըղը թէրք էտիպ միւնա-
սիպէթսիզ պիր հալտէ էվլէնմէյէ մէճպուր օլուրլար:

Շիմտի չօգ եէրլէրտէ խօճալարըն հալի պու տըր:
Պունուն խիլաֆը օլարագ, պիր խօճա քէնտի եէվմի
զահմէթլէրինէ մուգապիլ, եէվմի պէրէքէթլէրէ
տախի նա"լ օլաճագ օլսա, սալթ փարա գազան-
մագլըգտան տահա ա'լա վէ մագպուլ մագսէտլէ
խըտմէթ էտէճէյինէ իւմիտ օլունա պիլիր:

Սալիֆ իւզ զիքը պապլարտա խօճալարըն ֆէ-
րա"իզ վէ մէսուլիյէթի հագգընտա սէօլլէմիշ օլմա-

մըզէ, պիր քիմնէ պունկարա պագարագ ֆիւթուր
կէթիրմէմէլի տիր . զիրա մատտէնին պէրրագ վէ
խօշ թարաֆը տախի վար տըր, քի պու խուսուս-
լարը մուխթասարէն պուրատա զիքը էյլէյէճէյիվ :

Ա. Խօճա՝ պու խըտմէթ վասըթասըյլէ տա՛խիմ
'ազլճա թէրագգիտէ օլուր : Պիր ատէմ մա՛լիւմաթտա
թէրագգի էթմէյէրէք , 'ատի պիր սէնա՛աթտա իշ-
լէր կիպի խօճալըգ էտէպիլիւր . լաքին ասըլ խօճալըգ
տէտիյիմիվ՝ պունտան զիյատէսինի եա՛նի թէրագգի
իշլւն միւթալա՛ա վէ ղայրէթ էթմէքլիյի վէ եէնի
եօլլար տիւշիւնմէքլիյի տախի շամիլ տիր : Պու եօլ իլէ
սա՛յ ու ղայրէթ էտէն պիր ատէմին 'ազլճա թէրագ-
գիտէ օլմասը շիւպէսիվ տիր : Պէօյլէ պիր ատէմ
շայիրտլէրինտէն զիյատէ քէսպ ի մա՛լիւմաթ էտիպ
հէր կիւն քէնտի խըտմէթինի տահա էյի պիր սու-
րէթլէ իճրա էտէ պիլլիւր : Խօճանըն թէգգիտ ի մա՛լիւ-
մաթ էթմէսի քէնտի սա՛ատէթինէ վէ խըտմէթինտէ
սէպաթընա , չօճուգլարըն տախի կիւն պէ կիւն իլէրի
կիթմէք իւզրէ խահիշ էթմէլէրինէ սէպէպ օլուր :

Բ. Պու խըտմէթ՝ խօճանըն ախլագճա թէրագգի-
տէ օլմասընա տախի պա՛խ օլա պիլիւր : Խօճանըն իշի՛
չօճուգլարը զապթ ու թա՛լիմ վէ անլէրէ տէլալէթ
էթմէք օլտըղընտան , էյի 'իպրէթ վէրէ պիլմէսի ի-
շիւն էվվէլա քէնտինի իսլահ էթմէյէ չալըշըր : Իպ-
թիտատէ պիթ թապի՝ զա՛իֆլիք վէ 'աճէմիլիքլէ իշէ
պաշլայըպ , կիտէրէք չօճուգլարըն զա՛իֆ թարաֆ-
լարընը վէ քէնտինին գուսուրլարընը հէմ իսլահաթ
եօլլարընը կէօրէրէք , մէքթէպին խտարէսի իշիւն
տահա միւֆիտ վէ միւլա՛խ ուսուլլար իթթիխագ
էտէ պիլիւր : Խօճալըգ էթմէյէ եէնի պաշլայան ա-
տէմ՝ սապրսըզ վէ էօվքէլի օլմաղա վէ աճը սէօզ

սէօյլէմէյէ թէզ թահրիք էտիլիւր իսէ տէ կիտէրէք
«Աղզընա պէքճի գօյուպ, տուտագլարընզն գափու-
սընը հըթֆէ իթմէքլիյի» էօյրէնիւր, Պիր տէֆ'ա քէն-
տի քէնիտինէ զալիպ կէլտիքտէն սօնկըա, պաշգա
տէֆ'ալարն հազըրլանմըշ պոգլանըր, շայիրտլէրին
քէնտինէ տօղրու հիւսն ի թէվէճճիւհլէրի արթա-
րագ իթա'աթլը վէ ֆարզլարընըն իճրարընտա ու-
տըգ օլուրլար:

Գ. իսօճալըգ մէ'մուրլիյէթինտէ մէհարէթ քէսպ
էյլէմէք տախի' խօճալըլըն միւքեաֆտթընտան պի-
րի տիր, 'Ագըլ վէ ալապ գիհէթիյէ թէրագդիտէ
օլան պիր խօճա պիթ թասպի' մէ'մուրլիյէթինտէ տա-
խի թէրագդիտէ օլարագ քէնտինին ֆիքրի կէնիշ-
լէնտիքճէ, էօյրէթտիյի խուսուսլարը պաշգալարը
խօշ կէօսթէրմէյէ վէ ֆիքրէ հագիգաթը թագտիմ
էյլէմէքլիյին թապի'ի եօլարընը պուլմաղա չալըշ-
ճագ տըր: Քէնտի խըտմէթինտէն կիւն պէ կիւն
թէլէզգիւզ հիսս էթտիյի իչիւն, եէնի ճէհտ ու զայ-
րէթէ կէլմէսիյէ հէր կիւն մուվաֆֆագ օլարագ
մէ'մուրլիյէթինտէ մահիր օլուր:

Դ. խօճա քէնտի շայիրտլէրինին 'ալ էտ տէվամ
թէրագդիտէ օլտըգլարընը միւշահատէ էթմէսիյէ
էմէյինին մահսուլընա նա'իլ օլուր: «Ալ էտ տէվամ
թէրագդի» տէտիք, զիրա խօճա հէր կիւն չալըշ-
տըգճա, ազ չօգ սէմէրէ կէօրիւր, վա'իք մէ'մուրի-
յէթի հէր նէ գատար ա'լա իսէ տէ, պիր վա'իք իհ-
թիմալէն ուպուն պիր միւտտէթ վա'զ էթմէսիյէ,
բուհանի թօխուլարըն գալպլէրտէ պէօլիւմէսինի վէ
ատէմլէրին մէվթտէն հայաթա կէչմէլէրինի կէօր-
մէք իսթէր. վէ լաքին գալմ էօլմիւշ պիր հալտէ վէ
սէնէլէրճէ մուհասէնաթ կէօսթէրմէյէրէք գալըր ի-

սէ, վա՛րդին իւմիտ վէ ճէսարէթի քէսիլէ պիլիր
 Խօճալըգ իսէ պէօյլէ ժլմայըպ, սէմէրէսի շիւպհէսիգ
 վէ թէզ օլուր: Չօգ տէ՛ֆ'ա հէման սէօյլէր իքէն
 պէօյլէ սէմէրէ կէօրիւնտիւյիւնիւ պու խըտմէթտէ
 հէր իշէյէն պիլիր: Չալըզան պիր խօճա՛ կիւն պէ
 կիւն շայիրտլէրինին թէրազգի էթտիյինի, վէ պէօյ-
 լէճէ պիր աղտան Փա՛խտէլի զաթլար սըրասընա
 կէչմէլէրինի, պա՛զըլարընըն սէնա՛աթ վէ պա՛զը-
 լարընըն իլմոտ շէօհրէթ քէսպ էթմէսինի վէ պաշ-
 գալարընըն տախի վա՛զճըլըգտա Փա՛խտէլի օլտըգ-
 լարընը կէօրտիւքճէ էօզ էվլատը հազգընտա մէս-
 րուր օլտըղը կիպի շայիրտլէրի հազգընտա տախի
 մէսրուր օլուր. վէ իզգէթ ու մէնֆա՛աթլարը հազ-
 գընտա իշիթտիքճէ էօլլարընտա շէքտիյի պիլ ճիւմէ
 զահմէթ ու միւզայազալարը ունուտուպ, միւճէվ-
 հէրաթ իւզէրինէ օլան սիւրուրտան տահա գիյատէ
 սիւրուր հիսս էթմէսի զի գըյմէթ պիր միւքեաֆաթ
 տէյիլ մի տիր:

Ե. Խօճա՛ Փա՛խտէլի վէ միւհթէրէմ պիր խըտմէ-
 թէ տա՛վէթ օլունմուշ խտիյինի հիսս էթմէլէ սէվի-
 նիր: Սէրվէթ ի տիւնեէվլիյէյէ մալիք օլմազսա պիլէ,
 պու տույղըյա մալիք օլտըգտան սօնկրա տահա նէ
 իսթէր: Միւֆիտ վէ միւհթէրէմ խըտմէթլէ մէշղուլ
 օլմագ տույղուսընտան իլէրի կէլէն սա՛ատէթ՝ էվ-
 լէր, թարլալար վէ պաղլարա մալիք օլմազտան նէշ-
 ՚էթ էտէն սիւրուրտան ա՛զամ վէ ա՛լա տէյիլ մի
 տիր: Ատէմ ախէրլէրէ Փա՛խտէլի պուլունմագ իշիւն
 խալգ օլունտըգտան սօնկրա, քէնտի եարատըլմասը-
 նըն մէրամընը քիմ իճրա էթմէք իսթէմէզ:

Սատըգ վէ միւսթա՛իտ պիր խօճանըն գատր ու
 խոտսիյէթինի գալէմ վառֆ էտէմէզ: Զուլմէթտէ

գալմըչ էօլմէզ ֆիքրի թէնվիրլէ սըպեանը միւթալա-
'այա թահրիք վէ զապթ ը նէֆսէ թա'լիմ վէ ֆազի-
լէթէ իրշատ վէ քէնտի գուվվէթինի էյիյէ գուլա-
նըս, միւթազպէլտէ ֆա'խտէլի ատէմօ օլմազա իգնա'
էթմէք, վէլ հասըլ ատէմի ճէհալէթ վէ զէլալէթին
կիւնահլը վէ միւհլիք կիրտապընտան ազատ վէ ինսա-
նիյէթ փայէսինէ թէրֆի' էյլէմէք՝ ֆա'խտէլի հէմ
տախի հատտէն գիյատէ ֆա'խտէլի պիր խըտմէթ
տէյլլ մի տիր : Սալթ պիր ատէմէ տէյլլ, անճազ
օն, եիրմի, օթուզ, էլլի վէ եիւզ ատէմէ պու վէճկէ
ֆա'խտէ էյլէյէն պիր խօճանըն սիւրուրընը անճազ
էպէտիլիք թա'րիֆ էտէ պիլիր :

Պիր խօճանըն մէ'մուրիյէթի պէօյլէճէ մէնֆա'աթ-
լը օլտըգտան սօնկրա, միւհլէրէմ սայըլմիզ մը :
Հադիգաթըն նուրընը նէշը էյլէմէք տա'իմա 'իզ-
զէթլի տիր : Տիւնեանըն հէր պիր 'ասընտա զու-
հուր էյլէյէն էն 'ալիմ վէ էյի ատէմլէրտէն պա'զը-
լարը պէօյլէ ինանըս, քէնտի ի'թիգատլարընը 'իպ-
րէթլէրիյէ տախի կէօսթէրտիլէր : Գօնֆուքիօս,
Սոքրաթէս, Սէնէքս, Արիսթօթէլ վէ էֆլաթօն՝
գատիմ տիւնեա մու'ալլիմլէրինին նիւմուհէլէրինտէն
տիրլէր : Պուշլար իլէ պէրապէր Բօճէր-Ասքամ,
Միլթօն, Ֆրանգ, Փէսթալօզլի, Արնօլտ վէ տահա
չօգլարը՝ խօճալըզ մէ'մուրիյէթինէ հիւրմէթ, վէ
տիւնեայը միւթալա'այա թահրիք էյլէմիշ տիրլէր :
Իզլէրինի գանլարըյլէ իշարէթ էթմիշ պէհատըր
ճէնկեալլէրլէրին նամը տիւնեաաա ունուտըլտըգտան
սօնկրա պիլլէ, մէրգոււմ զաթլար միսիլլիւ ինսան
ճինսինի թա'լիմ էտէն մու'ալլիմլէրին իսմի ունու-
տըլմայաճազ տըր :

Իմտի խօճալար քէնտի մէ'մուրիյէթլէրինի միւ-

չէրրէֆ թութուսլ, տէր խաթըր էթմէլի տիրէր քի
«Ատէմի միւշէրրէֆ գըլան՝ խըտմէթ օլմայըսլ, ան-
ճագ խըտմէթի միւշէրրէֆ գըլան՝ ատէմ տիր:»

Զ. Պիր խօճա՝ շայիրալէրի, վէ անլէրին տօսթլարը
թարաֆընտան թէշէքքիւրլէ եատ օլունուր: Սէվ-
տիյի վաթան վէ խանէսինտէն սյըրլըսլ, ուզագ
տիյարլարա կիթմիշ օլան պիր ատէմ՝ սէնէլէր կէշ-
տիքտէն սօնկրա պիլէ, քէնտի վաթանընը ունու-
տամագ: Մուհապպէթլի վալիտէնին սըզլէթ վէ սը-
գընթըլարը, սէվկիւլիւ գարնտաշ վէ գըզգարնտաշ-
լարըն՝ յալագասը, միւհթէրէմ փէտէրին հիմայէսի
պիր զարիալին խաթրընա սըգ սըգ կէլիր, վէ սլուն-
լար անըն թէֆէքքիւր մատտէսի տիր: Վալիտէյն-
տէն սօնկրա, պիր ատէմին հասրէթ վէ արզու իլէ
զիքը էտէճէյի զաթ կէնճլլյինտէ տիզլէրի եանընտա
թա՛լիմ օլունտըղը սատըգ վէ ֆէտաքեար խօճասը
տըր: Պու կիպի պիր խօճանըն շայիրտի պիր գափու-
տան օլսա, կէմիսի տէրեա իւզէրինտէ էօթէ պէրի տօ-
լաշըր իքէն, արատա պիր եալընըզճա օթուրուսլ քէնտի
չօճուգլըգ վագթընըն վագը՝ալարընը խաթրընա կէ-
թիրսէ, խայալ կիպի կէշմիշ սէնէլէրին սիւրուր վէ
միհնէթլէրինի, թէճրիւպէ վէ զալէպլէրինի զիքը
էյլէյիսլ, սատըգ վէ սասլըլը խօճասը իշիւն գալպին-
տէ պիր իֆթիսար եա թէշէքքիւր տույղուսը հա-
սըլ ծլմայաճագ մը տըր:

Պունտան մա՛տա, պիր շայիրտին վալիտէյն վէ
տօսթլարը տախի խօճայա տա՛լիմ մէմնունիյէթ
իպրագ էտէրլէր: Թէշէքքիւրլէ մէմլու պիր փէտէր
եա վալիտէնին էօթէտէն կէլիսլ խօճանըն էլինի
թութարագ, էվլատընա օլան էմէք վէ զահմէթլէ-
րինտէն տօլայը մէմնունիյէթ իպրագ էյլէմէսի՝ խօ-

ճայա նէ ա'լա պիր միւքեաֆաթ արքա ինթիմալէն
էկատը պէօյիւյիւպ, տիւշիւնկիւպիւզ, 'ասը, էպ-
րամազ պիր ատէմ օլաճազ իտի իսէ տէ, խօճանըն
ղայրէթ վէ հիմնէթի վասըթասըյլէ, պառ նէվ խա-
թալարտան հըֆզ, վէ տօղրու եօլլարա հէտա-
յէթ օլունմուշ աըր: Պունու պիլէն վալիտէյն՝ խօ-
ճատան պլյատէ քիմտէն մէմնուն օլա պիլիւրէր:
Վագթըյլէ իխթիյարլըգտան չէօքմիւշ վէ կէօղլէրի
կէօղմէքտէն գալմըշ պիր գատըն՝ քէնտի 'ասը թօ-
րունընը իթա'ալթա կէթիրմիւշ օլան պիր խօճայա
պէրէքէթլէր վէ խայր տօլ'ալար օգուճագտա իտի:
Միւսինն գատըն՝ խօճանըն ըլյանէթի օլմագսըզ,
քէնտի թօրունընըն նէ հէյպէթլի պիր հէլաքա կի-
տէճէք իտիյինի, շիմտի իսէ իսլահ օլուպ, արթըզ
սալա հիւ 'էօմի կէշիրմէքտէ օլտըղընը տիւշիւն-
տիւքճէ, գալպինտէքի սիւրուր վէ թէշէքքիւրիւն-
տէն նաշի, գարարմըշ կէօղլէրինտէն կէօղ եաշլարը
տէօքիւլմէքտէ իտի:

Է. Սատըզ պիր խօճանըն Ալլահ թարաֆընտան
թաւսին օլունաճաղընա քիւպհէ եօգ տըր: Տօղրու
րուհ իլէ իշլէյէն խօճա՝ Սէմավի ֆէտէքին իրատէ-
թինի պէյան էթմէքտէ օլտըղընտան, խըտմէթի
'աղիզ սայըլըր: Սէմավի Մու'ալլիմին րուհըյլէ իշլէ-
յէն պիր զաթ քէնտի պիւթիւն գուլվէթինի սարֆ
էթտիքտէն սօնկրա, նէ գատար աղ իշ տախի կէօ-
րէ պիւտէ, եինէ 'իպն Ուլլահըն էմէքտար վէ հիս-
սէտարը տըր: Էյէր կէօքտէ զլյատէ պիր միւ-
քեաֆաթ վէրիլէճէք իսէ, քէնտի ճինսինի գուլմէթ
վէ հէլաքտան գուրթարըպ, հագիգաթըն նուրընա
կէթիրմէք իշլուն հէր շէյի ֆէտա էթմիւշ, վէ սա-
տագաթլէ չալըշմըշ օլան խօճալարա եաղըլըր:

Իշպուռ տէտիքլէրիմիգէ կէօրէ, խօճա՝ քէնտի խըտ-
մէթինին միւշքիլաթընտան տօլայը իւմիտսիւզ օլմա-
յըպ, էօնիւնտէ օլան վարլադ մէնղարէյէ արատա
պիր նազար գըլարադ, գէմինի իւճրէթտէն տահա
ա՛լա պիր միւքեաֆաթա միւսթահազգ խիյլինէ ի-
նանմաղլէ քէնտի իսթի՛տարընը լայըղը վէճհ իւզրէ
իշլէթմէյէ, վէ միւմքին ի մէրթէպէ ֆա՛խտէլի օլ-
մաղա չալըչմալը տըր:

Իմտի հէր պիր խօճա՝ կէրէք ՚ազլճա վէ կէրէք
ախլագճա թէրագգիտէ օլմաղա վէ մէ՛ մուրիյէթինտէ
մէհարէթ քէսպ էթմէյէ վէ շայիրտլէրինի իլէրի
կէօթիւրէրէք եիւրէքլէնմէյէ չալըչմալը տըր: Հէմ
տախի քէնտի մէ՛ մուրիյէթինի մուֆիտ վէ ՚իզգէթլի
գըլան հալ ու քէյֆիյէթլէրի տիւշիւնիւպ, շայիրտ-
լէրինին վէ անլէրին վալիտէյն վէ տօսթլարընըն
թէշէքքիւրիւնիւ վէ ճիւմլէսինտէն էհէմմ օլարագ,
՚ինտ Ալլահ մագպուլ վէ միւսթահսէն օլմագլըղը
փէք գըյմէթլի սայմալը տըր:

Պէօյլէճէ, ոատագաթ վէ իւմիտլէ պու ՚էօմրիւն
զահմէթլէրինի չէքտիքտէն սօնկրա, քէնտի էմէյի
վասըթասըյլէ թէնվիր օլունմուշ ճանլարըն՝ պիրէր
եըլտըղ միսպլի, քէնտի թաճը իւզէրինտէ վարլա-
յաճաղընա չիւպհէ էթմէմէյի տիր:

There is a great deal of
work to be done in the
country. The people are
very poor and the
land is very bad.
The people are very
poor and the land is
very bad.

The people are very
poor and the land is
very bad. The people
are very poor and the
land is very bad.
The people are very
poor and the land is
very bad.

The people are very
poor and the land is
very bad. The people
are very poor and the
land is very bad.
The people are very
poor and the land is
very bad.

The people are very
poor and the land is
very bad. The people
are very poor and the
land is very bad.
The people are very
poor and the land is
very bad.

The people are very
poor and the land is
very bad. The people
are very poor and the
land is very bad.

ՅԻՀՐԻՍԹ

Սահիֆէ

ՊԱՊ Ա. — ԽՕՃԱՆԸՆ ՄԱԳՍԷՏ Ի 'ԱԼԻՍԻ.....	1
ՊԱՊ Բ. — ԽՕՃԱԼԱՐԸՆ ՄԷՍ՝ՈՒԼԻՅԵԹԻ.....	2
Ա. Չօճուգլարըն սըհհէթ Ի պէտէնյէլէրինէ տա"իր.....	»
Բ. Չօճուգլարըն 'ազլճա թէրադգիլէրինէ տա"իր.....	3
(1) Տէրսլէրին սըրասը.....	»
(2) Տէրս էօյրէթմէք ուսուլը.....	4
(5) Տէրս քիթապլարընտան մա'տա թա'լիմ	»
Գ. Չօճուգլարըն ախլագճա թէրսլյէլէրինէ տա"իր.....	»
Դ. Չօճուգլարըն տինճէ թա'լիմինէ տա"իր.....	6
ՊԱՊ Դ. — ԽՕՃԱՆԸՆ ԷՎՍԱՅ Ը ԶԱԹԻՅԷՍԻ. .	7
Ա. Թէմիլ օլմալը տըր.....	»
Բ. Նիզամլը օլմալը տըր.....	»
Դ. Րի'այէթքեսար վէ լաթիֆ օլմալը տըր. .	»
Դ. Հէր շէյի վագթընտա էթմէլի տիր.....	8
ՊԱՊ Դ. — ԽՕՃԱԼԱՐԸՆ ԲԻԹԱՊԷԹՃԷ ՄԱ'ԼԻԻ-ՄԱԹ ԵԱԽՕՏ ԷՀԼԻՅԵԹԻ.....	9
ա. Իմլա: բ. Գրա"աթ: գ. Կիւզէլ Էազը. դ. Ճօղրաֆիա: Է. Թէվարիի: զ. 'Իլմ Ի Հիսապ: Է. 'Իլմ Ի Սարֆ: ը. 'Իլմ Ի Թէշրիհ: Թ. 'Իլմ Ի Ճէպր: Ժ. 'Իլմ Ի Հէնտիսէ: Ժա. 'Իլմ Ի Հիքմէթ Ի Թապի'լյէ: Ժբ. Թէրէննիւմ:.....	9—11
ՊԱՊ Ե. — ԹէրօղիՅԷ ԷԹՄԷՔ ՆԷ՞ ՏԻՐ.....	12

ՊԱՊ 2. — ԹԱ՛ԼԻՄ ԷԹՄԵՆԻՆ ՏՕՂՐՈՒ ԹԱՐԻԳ- ԼԷՐԻ	14
ԵձԻԼԸ Բարեկէր . — Չօճուղըն զիհնինի տօլ- տուրմագ Թարիգի, վէ Չէքիալ չըգարթ- մագ Թարիգի	14—15
Տօղրու Բարեկ . — Ֆիքրի Թէչվիգ էթմէք եա ույանտըրմագ Թարիգի	19
Պու Թարիգին 1. Չօճուգլարա, 2. Վալիտէյնէ, 3. Խօճալարա Փա՛խտէսի	22
ՊԱՊ Է. — ՏԵՐՍ ՎԷՐՄԵՅԵ ՏԱ՛Ր ՏԻՐ	22
ա. Խօճանըն՝ էօյրէտէճէյի շէյի էյի պիւմէսի .	23
բ. » տէրսի ագտէմճէ միւթալա՛ա էթմէսի .	»
գ. » լիսանընըն Փասիհ վէ տօղրու օլմասը .	24
դ. » հարէքէթ ի զաթլիյէսի	»
ե. գ. ը. » մաստտէյի Թէմամիյէ էօյրէթմէսի .	24—25
է. » սաֆի լիսան իսթլի՛մալ էթմէսի	»
թ. » շայրաւէրտէն պիրէր պիրէր ճէվապ թալէպ էթմէսի	25
ՊԱՊ Ը. — ՇԱՅԻՐՏԼԷՐՏԷ ՕԳՈՒՄԱՂԱ ԱՐՁՈՒ ՈՒ- ՅԱՆՏԸՐՄԱԳ	26
՛Աթլիյէ վէրմէնին զարարլարը	»
Տօղրու վէ մուֆիտ վէսիլէլէր	27
ՊԱՊ Թ. — ՄԷԲԹԷՊ ԻՏԱՐԷՍԻ	29
Ա. Խօճանըն քէնտիսինի զապթ էթմէսի . . .	»
Բ. » իտարէ խուսուսընտա ի՛թիմատ ը չախսիսի	30
Դ. Խօճանըն իտարէ խուսուսընտա տօղրու թէսապվուրը	»

Դ. Խօճանըն քէնտի շայիրտէրի հագգընտա	
Հիւսն ի զաննը.....	30
Ե. Խօճանըն քէնտի գարարընտա սէպաթը..	31
Զ. Խօճանըն զափիր ի փաքէ մալիք օլմասը .	32

Իրարէ իշն զէնէնէր

1. Վէրիլէճէք իլքթէ" սիրէ տիգգաթ օլունմալը	»
2. Սու ի զանն էտիլմէմէլի.....	33
3. Հէր շայիրտի տա"րմա մէշըուլ էթմէլի..	»
4. Մէքթէպ գանունլարը ազ օլմալը.....	34
5. Զօնուղըն ֆիքրինի թէշվիգ ..	»
6. Վալիտէյն իլէ կէօրիւմէլի ..	35
7. Դայտ տէֆթէրի թութմալը ..	»
8. Մուհասպէթ վէ սիւքիւնէթ.....	»

Թ Է Ք Տ Ի Ր

ա. Միւնասիպէնիլ ըէտէրէր.....	36—40
բ. Միւնասիպ ըէտէրէր.....	40—43

ՊԱՊ Ժ. — Մէթթիլ ԽԸՏՄԵԹԼԵՐԻՆԻՆ ԹԷՐ-	
ԹԻՊԻ	43—45
Տէրւէրէն ֆիհրէնի	46
Արայ- կիւն յանի'լէր	47
Թա'նէլ	49
Տէրա ըա'նէն էյլէգէ	50
Թէտարլամա	51
'Ալէնի իճիլհան	52—53

ՊԱՊ ԺԱ. — ԽՕՃԱԼԱՐԸՆ՝ ՇԱՅԻՐՏԼԵՐԻՆ ՎԱԼԻ-	
ՏԷՑՆԻ ԻԼԷ ՕԼԱՆ 'ԱԼԱԳԱՍԸ. 54—55	

ՊԱՊ ԺԳ. — ԽՕՃԱԼԱՐԸՆ ՔԵՆՏԻ ՍԸՀՀԵԹԼԵՐԻՆԵ
ՏԻԳԳԱԹԼԱՐԸ

Հարեհեմ, հալա, սյգոս, իս'աֆ, էլեհե 56—59

ՊԱՊ ԺԳ. — ԽՕՃԱԼԱՐԸՆ ՔԵՆՏԻ ՄԵ՛ՄՈՒՐԻՑԵԹ-
ԼԵՐԻՆԵ ՏԱ՛Ր ԹԵՐԱ՛ԻՋԻ

Ա. Թէրազգիտէ օլմալը տըրլար 59

Բ. Պիրիպիրիյլէ մուհապէրէ էթմէլի տիրէր 60

Խօճալար մէճլիսի 61

ՊԱՊ ԺԳ. — ԻԽԹԱՐԱԹ Ը ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ՛Է 62

Ա. Իճթինսալ օլունաճադ խուսուսլար »

1. Շայիրտլերի հէյ՛էթ ի վահրէլէրինտէն
հիւքմ էթմէմէլի »

2. Տէրսի շայիրտին ըէյինէ պրազմամալը 63

3. Տէրսլերի չօղալթմամալը »

4. Մէքթէսլ վազթընտա պաշգա իշէր իլէ
մէշղուլ օլմամալը »

5. Միւսաֆիր հուզուրընտա ի՛թիզար էթմէ-
մէլի 64

6. Շայիրտլերի եէքտիկէրինէ թաթսիգ էթ-
մէմէլի 65

7. Սգլը վա՛իֆ օլանը ինճիթմէմէլի »

8. Տարղըն վալիտէյն իլէ թաթլը կէօրիւշմէլի »

9. Քիթասլ ը Շէրիֆի թէքտիր մազամընտա
գուլլանմամալը 66

10. Տէրսլերէ էհէմմյէթլէրինէ կէօրէ վազըթ
վէրմէլի »

Բ. Իճրա օլունաճադ խուսուսլար »

1. Շայիրտլերէ մուհապպէթ կէօսթէրմէլի »

2. Մէքթէպին թէմիզ վէ նիղամըլը օլմասընա տիգգաթ	66
3. Տօլալըտան վէ նէզաքէթլէ թա'զիր	67
4. Խօճանըն մա'լիւմաթ ը քեաֆիյէսի	68
5. » Ֆէրահ օլմասը	»
6. Կիւճ մատտէլէրի սուհուլէթլէ անկլաթմագ ֆէհնի	69
7. Ախլագի թէ"սիրէ ֆուրսաթ արամագ	71
ՊԱՊ ժԵ. — ԽՕՃԱԼԱՐԸՆ ՄԻԻԲԵԱՖԱԹԸ	77
Ա. 'Ագլճա թէրագգի	79
Բ. Ախլագճա »	»
Դ. Մէ"մուրիյէթլէրինտէ քէսպ ի մէհարէթ	80
Դ. Շայիրտլէրին թէրագգիսինի միւշահէտէ էթմէսի	»
Ե. Միւլթէրէմ պիր խըտմէթէ տա"վէթ օլունմասը	81
Զ. Թէշէքքիւրլէ եատ օլունմասը	85
Է. Ալլահ թարաֆընտան միւսթահսէն օլմասը	84

